

Številka: 007-45/2016-128
Ljubljana, dne 12. 07. 2017
EVA 2016-1911-0001
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE gp.gs@gov.si
ZADEVA: Novo gradivo št. 2 – Predlog Zakona o obrambi – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi prvega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14) je Vlada Republike Slovenije na ____ redni seji dne _____ pod ____ točko dnevnega reda sprejela
S K L E P
Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o obrambi – prva obravnava in ga pošilja Državnemu zboru Republike Slovenije.
Mag. Lilijana Kozlovič GENERALNA SEKRETARKA
Prejmejo: - ministrstva.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
- Mag. Miloš Bizjak, državni sekretar, - Igor Nered, sekretar v Kabinetu ministra, - Franc Javornik, namestnik generalnega sekretarja, - VVU XIV.r mag. Vanja Svetec Leaney, načelnica Sektorja za pravne zadeve GŠSV, - Mag. Tatjana Didić, vodja Pravne službe Ministrstva za obrambo.
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
/
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
- Andreja Katič, članica Vlade RS in ministrica za obrambo, - Mag. Miloš Bizjak, državni sekretar, - Igor Nered, sekretar v Kabinetu ministra.

5. Kratek povzetek gradiva:

Zakon o obrambi je temeljni sistemski zakon, ki skladu z 124. členom Ustave RS ureja vrsto, obseg in organizacijo obrambe države. Temeljni namen predloga novega zakona je zagotoviti nadaljnje delovanje in razvoj obrambnega sistema, predvsem pa uresničiti naslednje cilje:

- uskladiti temeljne zakonske rešitve z Resolucijo o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije kot najvišjim strateškim razvojnim in političnim dokumentom na področju nacionalne varnosti, ki opredeljuje tudi razvoj obrambnega sistema, z Resolucijo o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025, ki je temeljni politični razvojni dokument za načrtovanje dolgoročnega razvoja ter opremljanja Slovenske vojske, z Obrambno strategijo Republike Slovenije (2012) in Doktrino vojaške strateške rezerve;
- posodobiti rešitve v zakonu, ki urejajo temeljna vprašanja organizacije in popolnjenja Slovenske vojske ter vojaške službe, da bodo odražale rešitve, opredeljene v dolgoročnih strateških usmeritvah, in rešitve, usklajene v zavezništvu, preostala vprašanja na tem področju pa izločiti iz Zakona o obrambi in urediti v Zakonu o službi v Slovenski vojski;
- posodobiti področje civilne obrambe in ga uskladiti z rešitvami, ki jih uporabljajo druge primerljive države na področju kriznega upravljanja in odzivanja na različne krize. V zakon so zato vključene ustrezne rešitve o kriznem upravljanju na obrambnem področju in o uporabi civilnih zmogljivosti;
- določbe, povezane s proizvodnjo vojaškega orožja, oprema in drugih obrambnih proizvodov ter prometom z njimi uskladiti z direktivo 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta o poenostavitvi pogojev za prenos obrambnih proizvodov znotraj skupnosti;
- poglavje, ki ureja strokovne, obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne naloge obrambe, dopolniti, da bo omogočalo jasnejše določanje nalog in pristojnosti, zagotavljalo večjo strokovno avtonomnost obveščevalno-varnostne službe ministrstva ter ustrezen nadzor nad njenim delovanjem;
- Zakon o obrambi uskladiti z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2 (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD in 102/15);
- omogočiti spremembe v organizaciji in načinu delovanja obrambnega sistema;
- omogočiti nadaljevanje razvoja Slovenske vojske znotraj sistema kolektivne obrambe.

V Novem gradivu št. 2 so upoštevani dogovori pri dodatnem usklajevanju z Ministrstvom za zunanje zadeve ter Ministrstvom za pravosodje glede 103. in 120. člena, opravljeni pa so tudi redakcijski popravki, predlagani s strani Službe Vlade RS za zakonodajo.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	DA
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE

f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
<p>7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: Sprejem zakona bo povzročil nove finančne posledice v ocenjeni vrednosti 5.738,717,84 evrov na letni ravni, ki zajemajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodatek za prepoved stavke v višini 60 evrov bruto mesečno na vojaško osebo. (112. člen). Na dan 30.5.2017 bi bilo do takšnega dodatka upravičeno 6417 vojaških oseb zaposlenih v Ministrstvu za obrambo. Ob upoštevanju plačila vseh prispevkov delodajalca bi skupen finančni učinek na letni ravni znašal 5.733.717,84 evra; - zaradi racionalizacije oziroma ukinitve nekaterih administrativnih postopkov (promet s kmetijskimi zemljišči, aerosnemanje) se bodo deloma zmanjšala sredstva za materialne stroške v Ministrstvu za obrambo oziroma njegovih organizacijskih enotah (ocena prihrankov okoli 30. 000 evrov letno), saj se bo samo pri prometu s kmetijskimi zemljišči za 1600 letno zmanjšalo število upravnih postopkov; - v zvezi z ukinitvijo izdaje dovoljenj v postopkih prometa s kmetijskimi zemljišči se bodo zmanjšali prihodki državnega proračuna iz naslova upravnih taks v višini okoli 35.000 evrov. 		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna		-35.000	-35.000	-35.000
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna		+5.703.717,84. evrov	+5.703.717,84. evrov	+5.703.717,84 evrov
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:	
/	
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:	
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: <ul style="list-style-type: none"> - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. 	DA
<p>Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Skupnosti občin Slovenije SOS: DA – Združenju občin Slovenije ZOS: DA – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA <p>Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:</p> <ul style="list-style-type: none"> – v celoti, – večinoma, – delno, – niso bili upoštevani. <p>Ministrstvo s strani združenj občin ni prejelo pripomb.</p>	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA
<p>Javna objava predloga zakona na podportalu E-demokracija, med katero je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe, je trajala od 13. 4. 2016 do 13. 5. 2016. V tem času je bil predlog objavljen tudi na spletnih straneh Ministrstva za obrambo.</p> <p>Javna predstavitev predloga zakona je bila 22. 4. 2016 v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na lgu.</p> <p>Pripombe in predloge so posredovale štiri fizične osebe ter naslednje organizacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zveza društev Generala Maistra – 6. junij 2016, – Zveza veteranov vojne za Slovenijo -25. maj 2016, – Zveza Slovenskih častnikov – 12. maj 2016, – Zveza društev civilnih invalidov vojne – 3. maj 2016, – Fakulteta za družbene vede 16. maj 2016. <p>Upoštevani so bili:</p> <ul style="list-style-type: none"> – v celoti, – večinoma, – delno, – niso bili upoštevani. – 	

Upoštevani so bili naslednji predlogi in pripombe:

- pri opredelitvi izrazov (5. člen) je bil tekst izboljššan pri izrazih kot so civilni funkcionalni strokovnjaki, kriza, izrazito poslabšanje varnostnih razmer, rezervna sestava in zavezništvo;
- v poglavju, ki ureja načrtovanje v obrambnem sistemu je bil upoštevan predlog, da se kot eno bistvenih podlag opredeli oceno ogroženosti države pred napadom, ki jo sprejme vlada (9. člen);
- obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne naloge so opredeljene natančneje (15. člen), s predlogom, da se Obveščevalno varnostna služba oblikuje kot organ v sestavi ministrstva (16. člen) je poudarjena njena večja strokovna avtonomnost;
- naloge Slovenske vojske so opredeljene pregledneje (26. do 33. člen), pri čemer zagotavljanje pripravljenosti za vojaško obrambo države, njeno izvajanje samostojno ali v sodelovanju z zavezniškimi vojskami ter usposabljanje za ta namen ostajajo njene osnovne naloge. Natančneje so določene naloge pri podpori Slovenske vojske drugim državnim organom, samoupravnim lokalnim skupnostim in drugim organizacijam;
- pri organizaciji Slovenske vojske zakon ne opredeljuje posameznih poveljstev in enot ter njenih pristojnost (35. člen) temveč se poveljstva in enote ustanavljajo in organizirajo v skladu z obsegom in strukturo Slovenske vojske, ki ga določi Državni zbor z dolgoročnim programom razvoja obrambnih zmogljivosti. Na ta način se omogoča hitrejša prilagajanje organizacije vojske spremenjenim varnostnim razmeram ter usmeritvam Državnega zbora;
- sistem vodenja in poveljevanja, kot eden temeljev organizacije in delovanja Slovenske vojske je v zakonu celovito opredeljen na enem mestu (38. do 51. člen);
- zakon v večji meri kot doslej opredeljuje tudi možnost prenosa vojaških znanj na državljane na prostovoljni osnovi (27. člen) ter povečevanje obrambnih zmogljivosti (naraščanje sil) ob izrazitem poslabšanju varnostnih razmer (34. člen);
- spremenjen je sistem poviševanja v Slovenski vojski (67. člen) tako, da se povišanje v činu izvede ob razporeditvi na višjo dolžnost, da torej podčastniki in častniki ne bodo več razporejeni na dolžnosti, za katere se zahteva za stopnjo višji čin;
- upoštevani so predlogi, da se delovnopravna vprašanja za Slovensko vojsko celovito uredijo v Zakonu o službi v Slovenski vojski, v zakonu so ohranjene samo tiste določbe, ki urejajo vsebine, ki so skupne za vse javne uslužbenke na obrambnem področju;
- na zakonski ravni je urejeno civilno vojaško sodelovanje (118. člen), ki zajema tudi podporo Zvezi slovenskih častnikov, veteranskim organizacijami, organizacijam, ki ohranjajo slovensko vojaško tradicijo, upokojenski organizaciji ministrstva ter nevladnim organizacijam, ki delujejo v javnem interesu na področju obrambe.

V predlogu niso upoštevani naslednji bistveni predlogi in pripombe:

- zakon v skladu 124. členom Ustave RS ureja vrsto, obseg in organizacijo obrambe države. Pri pripravi zakona zato niso bili upoštevani predlogi, da se v zakonu podrobneje uredijo tudi nekatera druga vprašanja kot so slovensko vojaško izrazoslovje, financiranje obrambe (najnižja stopnja BDP namenjena za obrambo), konkretne karijerne poti, delovanje in podpora veteranskim organizacijam. Navedena vprašanja so predmet urejanja v drugih zakonih (zakon, ki ureja javne finance, zakon, ki ureja vojne veterane) ali pa normativnega urejanja v podzakonskih aktih;
- da se v zakonu uredijo celoviteje vprašanja kibernetске varnosti države. Zakon

opredeljuje pristojnost Ministrstva za obrambo na področju kibernetске varnosti v komunikacijskih in informacijskih sistemih namenjenih obrambi. Glede na to, da je bila sprejeta v državi strategija, ki ureja kibernetско varnost, in da je bila razširjena pristojnost Urada Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov tudi s področjem kibernetске varnosti, se bodo navedena vprašanja uredila v tem okviru;

- da se glede na nove vire ogrožanja nacionalne varnosti, po vzoru na nekatere druge države, pristojnosti Slovenske vojske razširijo tudi na področje boja proti terorizmu in druga področja varnostnega sistema. Pri tem se je izhajalo iz namena obrambe države, ki je »odvrčanje napada na državo ter obramba neodvisnosti, nedotakljivosti in celovitosti države«. Hkrati se je upoštevalo tudi organiziranost sistema nacionalne varnosti (obrambni sistem, varnostni sistem, sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami), kot ga določa Resolucija o strategiji nacionalne varnosti, kot temeljni razvojno-usmerjevalni dokument na področju nacionalne varnosti. Predlagane rešitve v zakonu so oblikovane v smislu podpore obrambnega sistema varnostnemu sistemu in sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ne pa v smeri prevzemanja nalog in pooblastil na teh področjih.

Osnutek zakona je bil 12. 4. 2016 predstavljen sindikatom na Ministrstvu za obrambo in jim posredovan v mnenje na podlagi 100. b člena Zakona o obrambi 10.5.2016. Sindikati, ki delujejo v ministrstvu (Sindikat vojakov Slovenije, Sindikat pilotov Ministrstva za obrambo, Sindikat vojske obrambe in zaščite in Sindikat Ministrstva za obrambo) so 11.5.2016 podali skupno negativno mnenje k zakonu, ki so ga dodatno utemeljili 31.5.2016. Na tej podlagi je potekalo usklajevanje 15.6.2016.

Dopolnjen osnutek zakona je bil sindikatom dne 2.2.2016 ponovno posredovan v mnenje. Na podlagi pripomb sindikatov je usklajevanje vsebine zakona potekalo, 23.3.2017, 28.3.2017, 30.3.2017 in 6.4.2017.

Najpomembnejše zahteve sindikatov, ki jih ni bilo mogoče upoštevati so se nanašale na:

- črtanje določb glede sklepanja pogodb za določen čas za delo v Slovenski vojski;
- urejanje pravic iz dela v Slovenski vojski s kolektivno pogodbo;
- določitev dodatka za prepoved političnega delovanja ;
- odpravo razporejanja z akti vodenja in poveljevanja;
- uvedbo nevojaških delov formacij in možnost sodelovanja sindikata pri njihovi pripravi,
- odpravo, po njihovem mnenju, anomalij na obrambnem področju iz preteklosti.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

DA

**Andreja Katič,
ministrica**

Poslano:

- naslovníku,
- SGS,
- GŠSV,

- IRSO,
- DOZ,
- DOP,
- OVS,
- DLO.

ZAKON O OBRAMBI

1 OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o obrambi (Uradni list RS, št. 82/94) je bil sprejet leta 1994. Sprejem je pomenil konec prehodnega obdobja, v katerem se je od leta 1990 do leta 1994 postopno izoblikoval obrambni sistem Republike Slovenije kot samostojne države. Z Zakonom o obrambi sta se celovito uredila obrambni sistem, zlasti organizacija, struktura in naloge ter druga vprašanja Slovenske vojske kot klasične vojaške organizacije, ter področje civilne obrambe. Zakon je uredil vprašanja, pomembna za organizacijo in pripravo obrambe, ki je v celoti prešla v pristojnost države. Obrambni sistem se je tako ločil od sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, razen v tistih rešitvah, v katerih se sistema dopolnjujeta. Na tej podlagi se je v obdobju po letu 1995 iz nekdanje Teritorialne obrambe razvila Slovenska vojska. Tem spremembam je sledilo tudi urejanje vojaške dolžnosti kot temelja sistema popolnjenja Slovenske vojske z novelo Zakona o vojaški dolžnosti (Uradni list RS, št. 94/95 – uradno prečiščeno besedilo).

Pri Zakonu o obrambi je bilo upoštevano temeljno izhodišče, da se z njim določijo zlasti vrsta, obseg in organizacija obrambe države, skladno s 124. členom Ustave, ki določa, da zakon, ki ureja ta vprašanja, sprejme državni zbor z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev. Na tej podlagi je bilo izhodišče tudi, da se pri urejanju vojaške organizacije čim bolj upoštevajo splošni predpisi. Zato je bila Slovenska vojska v Zakonu o obrambi urejena predvsem z vidika posebnih vprašanj organiziranja, obsega in delovanja vojaške organizacije. Za pripadnike stalne sestave Slovenske vojske so zato veljali predpisi o javnih uslužbencih, če posamezno vprašanje ni bilo urejeno v Zakonu o obrambi. Pri zdravstvenem zavarovanju pripadnikov se je vojaška organizacija skoraj v celoti naslonila na sistem javnega zdravstva. Podobno je bilo izhodišče za urejanje invalidskega in pokojninskega zavarovanja pripadnikov ter za druga področja, povezana z organiziranjem in delovanjem vojaške organizacije.

Z Zakonom o obrambi so se uredila temeljna organizacijska vprašanja Slovenske vojske. Določila so se načela vodenja in poveljevanja v Slovenski vojski in opredelila najpomembnejša vprašanja opravljanja vojaške službe. Zakon je uredil tudi čine, podeljevanje činov in poviševanje ter vojaške šole. V posebnem poglavju so bila urejena delovnopravna vprašanja po načelu, da za javne uslužbence na obrambnem področju veljajo predpisi o javnih uslužbencih, če z Zakonom o obrambi posamezno vprašanje ni urejeno drugače. Zakon je za pripadnike stalne sestave Slovenske vojske uveljavil pogodbe o zaposlitvi za določen čas in uredil posebne delovne pogoje. Institut pogodbe o zaposlitvi, ki je pomenil posebno ureditev v odnosu do splošnega zakona o delovnih razmerjih, je bil v javni sektor uveden prvič. Z zakonom je bilo določeno, da poklicni vojaki lahko delajo v Slovenski vojski le do 45. leta starosti. Vse to je povzročilo več pobud za oceno ustavnosti zakonskih določb.

Zakon o obrambi je bil prvič noveliran leta 1997, ko sta se z Zakonom o spremembi in dopolnitvi Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 44/97) pooblastilo za določanje objektov in okolišev objektov, ki so posebnega pomena za obrambo, ter določanje ukrepov za njihovo varovanje prenesla z ministra, pristojnega za obrambo, na Vlado Republike Slovenije, uveden pa je bil tudi institut soglasij ministrstva k prometu z zemljišči v okoliših objektov posebnega pomena za obrambo, če obrambni interes ni bil zavarovan z drugimi predpisi. Istega leta je sledila še ena manjša sprememba zakona, in sicer je bil z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 87/97) zožen krog upravičencev do štetja zavarovalne dobe s povečanjem le na nekatere pripadnike stalne sestave Slovenske vojske in delavce Obveščevalno varnostne službe.

Naslednja, bistveno obsežnejša novela Zakona o obrambi je bila sprejeta leta 2002. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 47/02) so se uredila ključna vprašanja za sodelovanje države v sistemu kolektivne obrambe. Določila se je nova struktura sil v Slovenski vojski in poenostavil sistem poveljevanja. Na novo se je uredila obveščevalno-varnostna dejavnost za obrambo. Bistveno so se razširile zakonske določbe, ki urejajo vojaško službo oziroma poklicno delo na obrambnem področju. V Slovensko vojsko je bila za nekatere formacijske dolžnosti uvedena kategorija vojaških uslužbencev. Širše so bili urejeni posebni pogoji dela, ki izhajajo iz narave in posebnosti vojaške službe oziroma dela na obrambnem področju. Razširjene so bile možnosti za kadrovanje stalne sestave ter oblikovanje enot in skupin za opravljanje vojaške službe zunaj države. Uvedeno je bilo prostovoljno služenje v pogodbeni rezervi. Zakon je za delavce na obrambnem področju uvedel tudi pravico do sindikalnega združevanja in delovanja ter pogoje, pod katerimi to lahko poteka.

Po sprejemu sprememb Zakona o obrambi maja 2002 so bile najpomembnejše rešitve tudi uveljavljene. Opravljena je bila reorganizacija Ministrstva za obrambo (zlasti upravnega dela), vojna sestava Slovenske vojske pa se je zmanjšala s 47.000 na okoli 30.000 pripadnikov. Ukinjena so bila območna vojaška teritorialna in nekatera operativna poveljstva ter leta 2003 ustanovljeno poveljstvo sil. Uvedena je bila nova struktura sil s prednostnim popolnjenjem sil za posredovanje. Povečan je bil obseg sodelovanja v mirovni operacijah. Načrtno so se začele opuščati posamezne sestavine vojaške dolžnosti v miru, oktobra 2003 se je končalo tudi opravljanje vojaškega roka v miru. Z uveljavljanjem projekta poklicne vojske s pogodbeno rezervo (PROVOJ) se je bistveno povečala popolnitev prednostnih enot.

Hkrati s temi procesi so tekale tudi aktivnosti za vključevanje Republike Slovenije v Nato in EU. Neposredno pred polnopravnim članstvom je bila sprejeta druga novela Zakona o obrambi (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o obrambi, Uradni list RS, št. 40/04), s katero so se uredila še nekatera dodatna vprašanja, povezana z delovanjem v Natu, zlasti pa so se uveljavile rešitve, ki naj bi omogočile postopno odpravo dela kadrovske neskladij v vojski. Upoštevane so bile tudi prve izkušnje po spremembi sistema popolnjenja vojaške organizacije.

Podobno kot je potekal proces sprememb v obrambnem sistemu in Slovenski vojski, vendar z ustreznim zamikom, je teklo tudi normativno, organizacijsko in funkcionalno urejanje

javnega sektorja. Tako so bili leta 2002 sprejeti novi zakoni o državni upravi, javnih uslužbencih in sistemu plač v javnem sektorju ter številni izvršilni predpisi, s katerimi se urejajo posamezna vprašanja v javnem sektorju. Vsi ti predpisi so vplivali tudi na obrambno področje, saj je Zakon o obrambi urejal zgolj tista vprašanja, ki so neposredno povezana z obrambnim delovanjem oziroma temeljijo na posebnostih dela v vojski in na obrambnem področju sploh. Pri tem so bila ugotovljena tudi nekatera neskladja oziroma vprašanja, ki jih je treba še ustrezneje urediti, dopolniti ali spremeniti. S postopnim razvojem poklicne vojske so se ta vprašanja množila, pojavljala so se nova in večala se je potreba po dodatni zakonski ureditvi opravljanja službe v Slovenski vojski. Z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju so bila določena izhodišča tudi za plače v Slovenski vojski. Organizacija in uvedba novega plačnega sistema za javni sektor sta trajali celotno obdobje od leta 2002 do leta 2008, s 1. 8. 2008 pa je bil opravljen prehod na nov plačni sistem. Za vojsko je bila namesto kolektivne pogodbe uveljavljena Uredba o uvrstitvi formacijskih dolžnosti in nazivov v Slovenski vojski v plačne razrede (Uradni list RS, št. 71/08, 78/08 in 85/10).

Glede na navedeno stanje, ureditev nekaterih vprašanj vojaške službe v Zakonu o obrambi in doseženo stanje pri razvoju ter uveljavljanju poklicne vojske s pogodbeno rezervo je bila čedalje bolj izražena potreba po posebni zakonski ureditvi vojaške službe v Slovenski vojski, zato je bil leta 2007 sprejet Zakon o službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07). Ta zakon je skladno z 22. členom Zakona o javnih uslužbencih uredil posamezna vprašanja vojaške službe za poklicne pripadnike Slovenske vojske v delu, ki v Zakonu o obrambi še ni urejen, oziroma je dodatno opredelil posamezna vprašanja, za katera so načela določena v Zakonu o obrambi. V Zakonu o službi v Slovenski vojski so se uredili tudi temeljni odnosi v vojaški organizaciji, ki neposredno vplivajo na izvajanje vojaške službe in so bili pred tem urejeni predvsem s Pravili službe v Slovenski vojski. Zakon o službi v Slovenski vojski je podrobneje uredil načine in oblike uresničevanja nalog Slovenske vojske, poveljevanje in druga vprašanja, ki so podlaga za učinkovito opravljanje vojaške službe. Posebej so se z zakonom uredile nekatere posebnosti delovnopravnega značaja, ki izhajajo iz posebnosti in odgovornosti vojaške službe in so bile v Zakonu o obrambi presplošno opredeljene. Tako je bila zagotovljena zakonska podlaga za učinkovitejše delovanje poklicne vojske s pogodbeno rezervo ter za njeno kadrovske popolnjevanje in prehajanje kadrov v civilne poklice po končani vojaški karieri.

Po vstopu Republike Slovenije v Nato in EU, kar je bil ključni cilj tudi na področju obrambne politike, se je mednarodni položaj države bistveno spremenil. Spremenili so se tudi viri ogrožanja in varnostno okolje. Razvoj zmogljivosti Slovenske vojske je bil usmerjen v doseganje ciljev skladno z Resolucijo o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske iz leta 2004 ter s srednjeročnimi obrambnimi programi. Težišče je bilo usmerjeno v oblikovanje premestljivih zmogljivosti, kar je omogočilo tudi predviden obseg delovanja v Natovih odzivnih silah, bojnih skupinah EU in operacijah kriznega odzivanja. Povečal se je skupen obseg premestljivih zmogljivosti, intenziven je bil tudi proces integracije v strukturo Nata.

V razvoju Slovenske vojske je postopoma začelo prihajati do zamikov pri vzpostavljanju načrtovanih zmogljivosti in do čedalje večjega razkoraka med stvarnimi zmogljivostmi in obveznostmi, prevzetimi v zavezništvu. Ta razkorak se je s širjenjem gospodarske in finančne krize še povečeval. Uveljavitev poklicne vojske in enotnega plačnega sistema ter

nekatero druge rešitve v preteklem obdobju so čedalje bolj opozarjale na potrebo, da se dopolnijo temeljne strateške, razvojne in normativne rešitve na obrambnem področju. Leta 2009 je bil zato opravljen strateški pregled obrambnega resorja, katerega temeljni namen je bil pregledati obseg in strukturo zmogljivosti obrambnega resorja ter njegovo dotedanje delovanje in upravljanje, zlasti z vidika učinkovitosti in racionalnosti ter prispevanja k verodostojnosti Republike Slovenije v mednarodni skupnosti. Na podlagi tega pregleda naj bi se odpravile morebitne napake in pomanjkljivosti ter zagotovila kratkoročna in dolgoročna vizija razvoja, ki bi temeljila na realnih kadrovskih, materialnih in drugih zmogljivostih države.

Iz ugotovitev strateškega pregleda izhaja zlasti, da morajo razvoj, opremljanje in delovanje Slovenske vojske izhajati iz uravnoveženosti ambicij, potreb in možnosti države kot članice Nata in EU. Največja pozornost mora biti namenjena zagotavljanju ključnih zmogljivosti, ki izhajajo iz zavez Natu, ter učinkovitemu popolnjenju sil za mednarodne operacije in misije. Znotraj sistema kolektivne obrambe mora država prevzemati stvarne in uresničljive zaveze. V nacionalni sistem je treba vključiti rešitve EU s področja kriznega upravljanja, ki je namenjeno obvladovanju različnih vrst kriznih razmer, ne le v vojni. Namesto dosedanjega sistema civilne obrambe, usmerjenega v priprave na vojno, je treba uvesti sodobnejše rešitve kriznega upravljanja, ki bodo omogočale odzivanje na krizne razmere na medresorski in nacionalni ravni ter v mednarodnem okolju.

Na podlagi ugotovitev o razvoju in stanju v Slovenski vojski je bila pripravljena in v Državnem zboru Republike Slovenije sprejeta Resolucija o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenke vojske do leta 2025 (Uradni list RS, št. 99/10). V njej so upoštevani ustrezni strateški in planski dokumenti Nata in EU. Dolgoročni razvoj vojske sledi načelom učinkovitosti in racionalnosti pri uporabi virov, nadaljevanju transformacije in zagotavljanju uresničevanja interesov države na obrambnem področju. Aktualizirana so poslanstva in glavne naloge Slovenske vojske, zlasti pa je določeno načrtno doseganje ustrezne stopnje pripravljenosti in uporabnosti vojaških zmogljivosti za izpolnjevanje njenih poslanstev ter nalog. Ključni dolgoročni cilj razvoja Slovenske vojske ostaja zagotavljanje nacionalne obrambe znotraj sistema kolektivne obrambe in varnosti, skladno z razpoložljivimi kadrovskimi in materialnimi viri.

Leta 2009 je bilo podrobno proučeno tudi delovanje Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in na misijah, ki je na obrambnem področju sicer urejeno z Zakonom o obrambi. Sodelovanje na civilnih mednarodnih misijah urejata Zakon o napotitvi oseb v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije (Uradni list RS, št. 20/06) ter Zakon o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 13/03 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 108/09 in 31/15). Za doseganje bolj načrtnega, zlasti pa celovitega sodelovanja v mednarodnih operacijah in na misijah, podprtega z gospodarskimi, varnostnimi, humanitarnimi in političnimi interesi Republike Slovenije, je vlada sprejela Strategijo sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah (Uradni list RS, št. 19/10). Strategija zagotavlja pri načrtovanju, pripravi in sodelovanju v mednarodnih operacijah in na misijah celovit pristop države, ki prispeva k večji varnosti države ter uresničevanju gospodarskih, političnih in drugih interesov. V strategiji je za vojaške operacije oziroma civilne misije z izvršilnimi pooblastili ali za izredne mednarodne dogodke določen tudi poseben postopek pri sprejemanju odločitve o sodelovanju države na taki misiji. Predvideno je, da namero o sodelovanju predhodno obravnava državni zbor in če jo podpre, vlada sprejme odločitev o

dokončnem sodelovanju v taki operaciji oziroma na misiji. Glede na sedanjo ureditev v različnih zakonih je treba rešitve iz omenjene strategije prenesti tudi v ustrezne zakone, med drugim tudi v Zakon o obrambi.

S sprejetjem Obrambne strategije RS, ki jo je sprejela Vlada Republike Slovenije leta 2012, se je sklenila trilogija priprave prenovljenih strateških dokumentov z obrambnega oziroma nacionalnovarnostnega področja. V Obrambni strategiji RS so opredeljeni interesi in cilji Republike Slovenije na obrambnem področju, mednarodno varnostno okolje, viri ogrožanja njene nacionalne varnosti in tveganja na obrambnem področju, obrambna politika države, organiziranost obrambnega sistema, razpoložljivi obrambni viri za razvoj vojaških in civilnih obrambnih zmogljivosti države, uveljavljanje sprememb na obrambnem področju ter tveganja pri uveljavljanju teh sprememb in s tem pri uresničevanju obrambnih interesov in ciljev Republike Slovenije. Kot temeljni razvojno-usmerjevalni dokument na obrambnem področju pomeni Obrambna strategija RS podlago za pripravo ter dopolnjevanje drugih operativnih in doktrinarnih dokumentov na obrambnem področju ter za normativno, organizacijsko in vsebinsko urejanje vprašanj, povezanih z obrambo Republike Slovenije, kot vhodni dokument v obrambnem planiranju pa bo pomembno vplivala tudi na pripravo srednjeročnih obrambnih programov.

S sodelovanjem v obrambnem planiranju Nata je Slovenija dosegla harmonizacijo nacionalnega in zavezniškega planskega cikla. Usklajenost zavezniškega in nacionalnega planskega cikla je vidna tudi v usklajenosti nacionalnih strateških razvojno-usmerjevalnih in planskih dokumentov (Strateškega pregleda obrambe, Resolucije o strategiji nacionalne varnosti, Obrambne strategije, Resolucije o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025, Srednjeročnega obrambnega programa) s cilji in ambicijami zavezništva. Znotraj ciljev zmogljivosti Nata, dogovorjenih med zaveznicami, je Slovenija potrdila svojo pripravljenost, da skupne zmogljivosti zavezništva sooblikuje s svojim prispevkom. Za Slovenijo Natov proces obrambnega planiranja pomeni pomembno sredstvo transformacije in razvoja obrambnih zmogljivosti države. Usklajeno planiranje, prevzem skupnih standardov zavezništva, skupna usposabljanja in mednarodne vaje ter mednarodne operacije imajo pomemben transformacijski učinek na Slovensko vojsko in obrambni sistem kot celoto.

Pri pripravi srednjeročnih obrambnih programov povzroča težave spreminjanje ocen makroekonomskih projekcij, ki so se po letu 2008 poslabševale, kar je vplivalo na dinamiko uresničevanja posameznih programov. Leta 2010 je bila v Slovenski vojski opravljena konsolidacija, organiziranost in struktura pa sta bili usklajeni z novim, zmanjšanim obsegom (10.000 pripadnikov). Leta 2011 je bila uveljavljena tudi reorganizacija upravnega dela Ministrstva za obrambo.

Slovenska vojska se je leta 2013 preoblikovala zaradi potreb v nacionalnem in mednarodnem okolju. Mednarodno okolje postaja vse bolj nestabilno, saj se pojavljajo novi vojaški spopadi na vzhodu Evrope, v severni Afriki in na Bližnjem vzhodu. Hkrati smo se v zadnjem obdobju v državi soočili tudi z večjimi naravnimi nesrečami. Vse te spremembe zahtevajo vojsko, ki je odzivna, prilagodljiva in visoko izurjena, zmanjšanje sredstev zanjo pa je povzročilo potrebo po še racionalnejšem delovanju. Zaradi dolgoročnega delovanja na misijah je bilo treba ponovno poudariti pomen Slovenske vojske, tako v sklopu nacionalne

obrambe kot na področju zaščite in reševanja. Drugi pomembni dejavniki transformacije so bili boljša umeščenost Slovenske vojske v prostor, racionalizacija stroškov, zmanjševanje odvečnih poveljstev in ravni poveljevanja ter ohranitev bojnega značaja. Temelj delovanja Slovenske vojske sta dve enakovredni pehotni brigadi, ki poleg pehotnih polkov združujeta vse rodove, nujne za njeno delovanje in nadaljnji razvoj. Združitev logistike omogoča centralizirano izvedbo logističnih procesov in zato zmanjševanje stroškov.

Vlada Republike Slovenije je leta 2011 končala tudi program uveljavljanja Doktrine civilne obrambe (sklep Vlade RS, št. 80100-1/2011/10, z dne 5. 5. 2011) in določila usmeritve za pripravo ustreznih rešitev za hitrejšo urejanje kriznega upravljanja. Že od leta 2004 se postopoma uveljavljajo sistem kriznega odzivanja in ukrepi za pripravljenost skladno s konceptom, ki je razvit v Natu in se razvija tudi v EU. Na področju prometa z vojaškim orožjem in opremo oziroma obrambnimi proizvodi je bila sprejeta Direktiva 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta, z dne 6. maja 2009, o poenostavitvi pogojev za prenose obrambnih proizvodov znotraj skupnosti (UL L, št. 146, z dne 10. 6. 2009, str. 1). To direktivo je treba vključiti tudi v Zakon o obrambi in prilagoditi ustrezne določbe.

Omejitev poklicnega dela v vojski s prenehanjem zaposlitve na obrambnem področju v letu, ko vojaška oseba izpolni pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine po splošnih predpisih, je bila uvedena v Zakonu o obrambi z namenom, da se sistemsko prepreči nastajanje preštevilne in prestare strukture v vojski. Določba se nanaša na podčastnike in častnike oziroma njim primerljive vojaške uslužbenke v stalni sestavi. Zakon o obrambi je v tem delu treba uskladiti z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2 (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD in 102/15).

Težave, ki nastajajo pri urejanju delovnopравnih vprašanj za pripadnike stalne sestave znotraj javnega sektorja, so povzročile, da so se nekatere posebne zahteve, ki izhajajo iz poklicnega opravljanja vojaške službe, uredile v Zakonu o službi v Slovenski vojski. Ker je ta ureditev še vedno v nekaterih primerih pomanjkljiva, se določbe, ki so v Zakonu o obrambi urejale delovnopravno področje, prenašajo v Zakon o službi v Slovenski vojski. Vendar gre predvsem za tista vprašanja, ki ne pomenijo temeljnih sistemskih rešitev za popolnjevanje in delovanje vojske in spadajo v ustavnopravni okvir, predviden za Zakon o obrambi. Dodatno je takšne predloge spodbudilo tudi Ustavno sodišče, ki je z Odločbo št. U-I-244/08-14 (Uradni list RS, št. 8/10) o spremembi dodatka za stalnost, ki se je z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju zmanjšal, čeprav je njegova višina določena v 98. f členu Zakona o obrambi, ki se sprejema s kvalificirano večino, presodilo, da je takšen poseg enega zakona v drugega skladen z Ustavo. Ustavno sodišče je presodilo, da gre pri dodatku za stalnost za vprašanje, ki ne spada v odločanje o vrsti, obsegu ali organizaciji obrambe, za katero se po Ustavi zahteva kvalificirana večina. Po mnenju Ustavnega sodišča je mogoče tako določbo v Zakonu o obrambi spremeniti tudi z zakonom, ki se sprejema z navadno večino. V tem predlogu bodo posegi v druge zakone minimalni, zato bo celovita ureditev, ki bi bila s sistemskega vidika najboljša, opravljena pozneje.

Spremenjene varnostne razmere v širšem varnostnem okolju, predvsem pa obsežna migrantska problematika, s katero sta se Evropa in Slovenija soočili leta 2015, so zahtevale vključitev vseh delov nacionalne varnosti v obvladovanje nastalih razmer. Kot nujen ukrep,

povezan z varovanjem državne meje, so bila z novelo Zakona o obrambi novembra 2015 Slovenski vojski določena izjemna pooblastila pri širšem varovanju državne meje, ki jih lahko za točno določeno časovno obdobje vojski podeli državni zbor.

Vlada RS je januarja 2016 potrdila nov Srednjeročni obrambni program 2016–2020 (SOPR 2016–2020), ki določa cilje in ključne usmeritve delovanja in razvoja obrambnega sistema RS v srednjeročnem obdobju, njihov namen je zagotavljanje sposobnosti države za učinkovito odzivanje na vire njenega ogrožanja na obrambnem področju. Srednjeročni obrambni program pomeni logično nadaljevanje politik, opredeljenih z nacionalnimi in zavezniškimi strateškimi dokumenti z obrambno-varnostnega področja, ob upoštevanju razpoložljivih finančnih sredstev.

Leta 2016 je bil na Ministrstvu za obrambo opravljen strateški pregled obrambe (v nadaljevanju SPO), katerega glavni cilj je bil določiti ukrepe in aktivnosti za zagotovitev pripravljenosti in obrambne sposobnosti Republike Slovenije, opredeljenih v strateških in razvojnih dokumentih na obrambnem področju. SPO je tudi podlaga za usmerjanje nadaljnjega razvoja obrambnega sistema in njegovih zmogljivosti, da bo sposoben učinkovitega delovanja skladno s svojim poslanstvom. Na podlagi opravljenih analiz se kot ugotovitev predlaga, da se prizadevanja za izboljšanje obrambe države usmerijo v razvoj zmogljivosti za bojevanje, zagotovitev razmer za izboljšanje pripravljenosti in vzdržljivosti Slovenske vojske, vzpostavitev mehanizmov za hitro povečanje sil ob vojaški ogroženosti države in za povečanje odpornosti države na sodobne in prihodnje varnostne grožnje. Pri tem je poleg bistvenega povečanja obrambnega proračuna ključen tudi celovit pristop pri zagotavljanju sistemskih razmer za delovanje poklicne vojske. V dokumentu Strateški pregled obrambe 2016 so kot ključni ukrepi na kadrovske in organizacijskem področju opredeljeni ukrepi za povečanje zanimanja za zaposlitev v Slovenski vojski ter za programirano zadrževanje in zaustavitev zmanjševanja kadrovske sestave mirnodobne in rezervne strukture Slovenske vojske.

Nov Zakon o obrambi bo omogočil delovanje in nadaljnji razvoj obrambnega sistema, zlasti pa Slovenske vojske, v dolgoročnem obdobju.

2 CILJI, NAČELA IN POGlavITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Temeljni namen predloga novega zakona je zagotoviti nadaljnje delovanje in razvoj obrambnega sistema, predvsem pa uresničiti te cilje:

- uskladiti temeljne zakonske rešitve z Resolucijo o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (2010) kot najvišjim strateškim razvojnim in političnim dokumentom na področju nacionalne varnosti, ki opredeljuje tudi razvoj obrambnega sistema, z Resolucijo o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025 (2010), ki je temeljni politični razvojni dokument za načrtovanje dolgoročnega razvoja ter opremljanja Slovenske vojske, z Obrambno strategijo Republike Slovenije (2012) in Doktrino vojaške strateške rezerve (2012);
- posodobiti rešitve v zakonu, ki urejajo temeljna vprašanja organizacije in popolnjenja

Slovenske vojske ter vojaške službe, da bodo odražale rešitve, opredeljene v dolgoročnih strateških usmeritvah, in rešitve, usklajene v zavezništvu, preostala vprašanja na tem področju pa izločiti iz Zakona o obrambi in urediti v Zakonu o službi v Slovenski vojski;

- posodobiti področje civilne obrambe in ga uskladiti z rešitvami, ki jih uporabljajo druge primerljive države na področju kriznega upravljanja in odzivanja na različne krize. V zakon so zato vključene ustrezne rešitve o kriznem upravljanju na obrambnem področju in o uporabi civilnih zmogljivosti;
- določbe, povezane s proizvodnjo vojaškega orožja, oprema in drugih obrambnih proizvodov ter prometom z njimi uskladiti z direktivo 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta o poenostavitvi pogojev za prenos obrambnih proizvodov znotraj skupnosti;
- poglavje, ki ureja strokovne, obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne naloge obrambe, dopolniti, da bo omogočalo jasnejše določanje nalog in pristojnosti, zagotavljalo večjo strokovno avtonomnost obveščevalno-varnostne službe ministrstva ter ustrezen nadzor nad njenim delovanjem;
- Zakon o obrambi uskladiti z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2 (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD in 102/15);
- omogočiti spremembe v organizaciji in načinu delovanja obrambnega sistema;
- omogočiti nadaljevanje razvoja Slovenske vojske znotraj sistema kolektivne obrambe.

2.2 Načela

Predlog novega Zakona o obrambi bo temeljil na naslednjih načelih:

- obrambne zadeve so zadeve v državni pristojnosti;
- v Zakonu o obrambi se urejajo tista organizacijska in druga vprašanja, ki predstavljajo vrsto, organizacijo in obseg obrambe države, skladno z ustavno opredeljenim namenom Zakona o obrambi, ki obenem pomenijo tudi izhodišče za podrobnejše urejanje posameznih vprašanj v drugih zakonih, zlasti v Zakonu o službi v Slovenski vojski;
- obramba države je za državljanke obvezna v mejah in na način, ki ga skladno z Ustavo določa Zakon o obrambi. Zakon kljub sistemu poklicne vojske še naprej predvideva povečanje stalne sestave s strateško rezervo ob poslabšanju varnostnih razmer oziroma vojni nevarnosti, možnost ponovne uvedbe splošne vojaške dolžnosti ter delovne in materialne dolžnosti v izrednem in vojnem stanju;
- priprave ukrepov za krizno odzivanje so v Zakonu o obrambi urejene po vzoru rešitev v EU in Natu zaradi usklajenega odzivanja na ogrožanja in krize v miru, pa tudi v izrednem in vojnem stanju;
- priprave civilnih zmogljivosti, ukrepov in drugih nevojaških dejavnosti za delovanje v izrednem in vojnem stanju potekajo že v miru, uveljavijo in podrobneje pa se načrtujejo šele, ko grozi povečana nevarnost napada na državo;
- za delovnopravna vprašanja pripadnikov vojske in javnih uslužbencev na obrambnem področju veljajo predpisi o javnih uslužbencih, če z Zakonom o obrambi ali z Zakonom o službi v Slovenski vojski posamezno vprašanje ni drugače urejeno;
- pri urejanju posebnih delovnih pogojev in delovnega časa v Slovenski vojski, tako v Republiki Sloveniji kot za opravljanje nalog v tujini, je treba upoštevati tako posebnosti vojaške službe kot tudi mednarodnopravna izhodišča na področju delavskih pravic;
- poklicni pripadniki oziroma pripadniki stalne sestave Slovenske vojske so del javnega

sektorja, za katere se posamezna delovnopravna vprašanja in tudi plače urejajo ob polnem upoštevanju posebnih zahtev poklicnega opravljanja vojaške službe v državi ali zunaj nje oziroma na obrambnem področju;

- poklicni pripadniki stalne sestave vojske zaradi opravljanja vojaške ali druge službe na obrambnem področju ne smejo biti v slabšem položaju, kot so drugi javni uslužbenci.

2.3 Poglavitne rešitve

S predlogom zakona je posodobljena opredelitev obrambnega sistema, pri čemer se upoštevajo veljavni strateški dokumenti in dosežena stopnja njegovega razvoja. Obrambni sistem je opredeljen kot celota političnih, organizacijskih, vojaških, kadrovskih, materialno-finančnih, obveščevalno-varnostnih, informacijsko-komunikacijskih, normativnih, izobraževalnih in drugih dejavnosti, ki jih država razvija za obrambo. Obrambni sistem sestavljata Slovenska vojska in nevojaški del obrambnega sistema, s čimer se podpira delovanje Slovenske vojske in zavezniških sil ter načrtuje delovanje obrambnega sistema v krizi, izrednem in vojnem stanju. Sestavni del obrambnega sistema so tudi ukrepi in delovanje državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti, gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij ter državljanov, in sicer v mejah in na način, kot to določa zakon. Vse obrambne zadeve bodo, tako kot do zdaj, v pristojnosti države.

V zakonu je posodobljena in dopolnjena terminologija, ki je v vsem besedilu usklajena s strateškimi dokumenti na obrambnem področju in s predpisi, ki urejajo javni sektor.

V zakonu je opredeljena kriza kot pravna kategorija. Kriza po tem zakonu pomeni stanje, nastalo zaradi dogodkov zunaj države, ki ogrožajo nacionalno ali mednarodno varnost, oziroma stanje, ki lahko vodi v izredne razmere ali vojno. Za njeno obvladovanje je treba uveljaviti ustrezne ukrepe kriznega odzivanja in pri tem upoštevati obveznosti, prevzete v mednarodnih organizacijah, katerih članica je država.

V zakonu je na novo celovito opredeljeno obrambno načrtovanje, ki obsega tako razvojno načrtovanje kot tudi pripravo obrambnih načrtov za reševanje krize ali izrednega ali vojnega stanja. Določeni so dokumenti obrambnega načrtovanja, sistem dolgoročnega in srednjeročnega načrtovanja razvoja obrambnih zmogljivosti pa je usklajen z Natovim procesom obrambnega planiranja. Spremenjen in poenostavljen je proces priprave obrambnih načrtov. Poleg priprav na izvajanje ukrepov za krizno odzivanje se bodo v miru načrtovale tudi systemske naloge na področju povečanja obrambnih zmogljivosti in naloge države gostiteljice za podporo zavezniškim silam. Opisana ureditev bo omogočila zelo poenostavljeno načrtovanje, obenem pa zelo prožno odzivanje države na morebitne krize in ogrožanja.

Predlog zakona na novo opredeljuje tudi vsebino ukrepov kriznega odzivanja kot celoto organizacijskih, kadrovskih, tehničnih in drugih ukrepov ter aktivnosti, s katerimi se zagotovi načrtna, pravočasna in organizirana pripravljenost za odzivanje države na različne vrste kriz, na obrambo države in prehod v vojno oziroma izredno stanje ter na delovanje v takih razmerah. Ukrepe kriznega odzivanja sestavljajo nacionalni ukrepi kriznega odzivanja ter ukrepi kriznega odzivanja Nata in EU, ki se bodo izvajali tudi ob različnih grožnjah in krizah

v miru, tako kot je praksa v članicah Nata oziroma EU. Z ukrepi kriznega odzivanja se bo zagotavljalo pravočasno in organizirano povečevanje pripravljenosti države, samostojno ali skupaj z zavezniškimi državami. Priprave na izvajanje ukrepov za krizno odzivanje bo določala vlada, ki bo odločala tudi o njihovi uveljavitvi, razen tistih ukrepov, ki so v pristojnosti državnega zbora (uvedba materialne in delovne dolžnosti, izvedba mobilizacije, uporaba Slovenske vojske, razglasitev izrednega ali vojnega stanja in podobno) oziroma pristojnih organov Nata in EU. O uveljavljenih ukrepih kriznega odzivanja mora vlada obvestiti državni zbor.

Določbe o objektih posebnega pomena za obrambo so dopolnjene tako, da se lahko kot objekt posebnega pomena določi tudi objekt ali območje, predvideno za nastanitev ali razmestitev vojske oziroma območje okoli vojaškega plovila med plovbo, na privezu ali sidrišču ali vojaškega zrakoplova na letališču ter energetski, transportni in drugi objekti, ki so opredeljeni kot kritična infrastruktura državnega pomena.

Na področju obveščevalno-varnostne dejavnosti so natančno opredeljene naloge posebne službe ministrstva na obveščevalnem, protiobveščevalnem in varnostnem področju. Za večjo strokovno avtonomnost se Obveščevalno varnostna služba organizira kot organ v sestavi ministrstva, njen generalni direktor pa je pri določanju in izvrševanju pooblastil izenačen z direktorjem Slovenske obveščevalno-varnostne agencije in generalnim direktorjem Policije. Nadzor nad Obveščevalno varnostno službo ostaja nespremenjen oziroma se z določitvijo razmerja med ministrstvom in službo opredeljuje še natančneje. Varnostno preverjanje, povezano s poklicnim delom na obrambnem področju in pogodbeno službo v rezervni sestavi, je zaradi večje preglednosti urejeno tako, kot je urejeno v Zakonu o tajnih podatkih. Varnostni zadržki so določeni v zakonu.

Skladno s strateškimi in dolgoročnimi razvojnimi dokumenti so natančneje določene naloge Slovenske vojske, pri čemer se vsebina enotno ureja v Zakonu o obrambi. Posebej je izpostavljeno sodelovanje vojske s policijo in drugimi državnimi organi, samoupravnimi lokalnimi skupnostmi in nevladnimi organizacijami. Glavne naloge, kot so priprave in izvajanje vojaške obrambe, samostojno ali v sodelovanju z zavezniki, izvrševanje mednarodnih obveznosti, ki jih je prevzela država, prispevanje z vojaškimi zmogljivostmi k miru in stabilnosti ter pomoč ob naravnih in drugih nesrečah, se ne spreminjajo. V zakonu so določena izjemna pooblastila vojske pri varovanju državne meje, pri čemer so pooblastila navedena natančneje, opredeljen pa je tudi pritožbeni postopek.

V zakonu so spremenjene določbe, ki urejajo organiziranost vojske. Upoštevano je, da ni več vojaških teritorialnih poveljstev, da se poveljstva in enote organizirajo skladno z obsegom ter strukturo Slovenske vojske, določenima z dolgoročnim programom razvoja obrambnih zmogljivosti. Določena je struktura vojske glede na namen sil (sile za bojevanje, za bojno podporo, za zagotovitev delovanja in podporo delovanju), sposobnost premeščanja (premestljive in nepremestljive sile) ter stopnjo pripravljenosti.

Pogodbeni pripadniki rezervne sestave Slovenske vojske so, kadar so vpoklicani v vojaško službo, z vidika pravic in obveznosti izenačeni s pripadniki stalne sestave. Dopolnjena je ureditev, ki se nanaša na pogodbeno službo v rezervni sestavi, tako da lahko tako pogodbo

sklene tudi pripadnik, ki mu je pogodba o zaposlitvi v stalni sestavi vojske prenehala, vendar ne zaradi krivdnih razlogov na njegovi strani. Pogodbo o službi v rezervni sestavi tak pripadnik lahko sklene za pet let, ne glede na starostno omejitev, ki je predpisana za vojake, vendar lahko v pogodbeni rezervi služi vojak le do 50. leta, kot podčastnik ali častnik pa do 63. leta starosti, če izpolnjuje druge pogoje. Taka ureditev je smiselna, da bi se ohranilo vojaško znanje, pridobljeno med poklicnim delom v vojski.

Dopolnjene so tudi rešitve za pooblastila, ki jih imajo vojaške osebe, in upoštevano je dejstvo, da morajo vojaške osebe v nekaterih mednarodnih operacijah in na misijah upoštevati tudi pravila delovanja, ki jih določi mednarodna organizacija, znotraj katere taka operacija ali misija poteka. Dopolnjeno je tudi pooblastilo vlade, da lahko omeji uporabo orožja oziroma sile in izvajanje nekaterih nalog.

Področje poveljniških razmerij je glede na trenutno stanje dopolnjeno z izhodišči za dodeljevanje pooblastil za poveljevanje, natančneje sta določeni funkcija in pristojnost poveljevanja in vodenja.

Sistem poviševanja vojaških oseb je spremenjen tako, da se povišanje v činu izvede ob razporeditvi na višjo dolžnost, da torej podčastniki in častniki ne bodo več razporejeni na dolžnosti, za katere se zahteva za stopnjo višji čin. Čin brigadirja je opredeljen kot generalski čin, kar je primerljivo z večino vojsk članic Nata in EU

Vojaško usposabljanje in izobraževanje sta dopoljeni tako, da je narejena razmejitev med vojaškim izobraževanjem, ki je lahko del javnega izobraževalnega sistema, in vojaškim usposabljanjem. Urejene so ravni vojaškega izobraževanja in usposabljanja kot pogoji za opravljanje vojaške službe oziroma kot pogoji za napredovanje in povišanje.

Spremenjeno je tudi področje dosedanje civilne obrambe, opredeljeno je kot nevojaški del obrambnega sistema. Vlada bo določala, usmerjala in usklajevala delovanje vojaškega in nevojaškega dela obrambnega sistema. Temeljno odgovornost za priprave v posamezni dejavnosti bodo nosila pristojna ministrstva. Določbe o psihološki obrambi so črtane, ukinjene so enote za zveze.

V zakonu je opredeljen postopek odločanja o sodelovanju Slovenske vojske v novih mednarodnih operacijah in na misijah, o predčasnem prenehanju sodelovanja oziroma bistveni spremembi namena ali obsega neke mednarodne operacije ali misije, skladno s Strategijo sodelovanja republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah (Uradni list RS, št. 19/10). Postopek se na podlagi strategije izvaja že od njene uveljavitve, treba pa ga je uveljaviti tudi v obliki zakonske norme. Vlada bo namero o sodelovanju najprej poslala v seznanitev državnemu zboru, po obravnavi v državnem zboru pa bo sprejela dokončno odločitev. Tako bo odgovornost za sodelovanje v posamezni mednarodni operaciji še vedno v pristojnosti vlade. Politično soglasje za tako odločitev bo doseženo v državnem zboru. Takšna rešitev pa ne bo veljala, če bo šlo za usposabljanja zunaj države, popolnjevanje vojaških dolžnosti v skupnih ali zavezniških poveljstvih ali enotah oziroma za izvrševanje mednarodnih obveznosti skladno s 5. členom Severnoatlantske pogodbe. Državni zbor bo odločal o sodelovanju Slovenske vojske v mednarodnih operacijah in na misijah v primerih,

ko napotitev v mednarodno operacijo ali na misijo ne bo izvirala iz sprejetih mednarodnih obveznosti Republike Slovenije, bodisi v okviru mednarodne organizacije bodisi z mednarodno pogodbo. V praksi bo najverjetneje le izjemoma prihajalo do takšnih situacij, saj napotitev Slovenske vojske v mednarodne operacije in na misije praviloma temelji na ustreznem mandatu OZN oziroma sklenjeni mednarodni pogodbi.

Določbe v sedanjem zakonu, ki urejajo vrste kršitev vojaške discipline, postopek ugotavljanja disciplinske odgovornosti, disciplinske in varnostne ukrepe, štipendiranje za delo v vojski, stražo, pripravljenost za delo, stroške pogreba in enkratno denarno pomoč, posebno strokovno znanje in stalnost, ter nekatere druge določbe se iz Zakona o obrambi prenašajo v Zakon o službi v Slovenski vojski. V Zakonu o obrambi ostajajo le vprašanja delovnopravne narave, ki so skupna za vse javne uslužbenke v obrambnem sistemu.

Institut odsluženega vojaškega roka kot eden izmed pogojev za zaposlitev v Slovenski vojski je odpravljen.

Na novo je v zakonu urejeno civilno-vojaško sodelovanje, ki obsega podporo in pomoč z vojaškimi in drugimi obrambnimi zmogljivostmi pri skupnih ali posebno zahtevnih nalogah drugim državnim organom oziroma samoupravnim lokalnim skupnostim na območjih, na katerih so razporejene vojaške enote ali se izvajajo intenzivne vojaške dejavnosti. V zakonu je predvidena tudi možnost, da ministrstvo z lokalnimi skupnostmi, na območju katerih se izvajajo intenzivne vojaške aktivnosti, sodeluje pri vzdrževanju lokalne infrastrukture, ki je zaradi teh aktivnosti preobremenjena. Ministrstvo in Slovenska vojska sodelujeta z nevladnimi organizacijami, ki delujejo v javnem interesu na področju obrambe pri nalogah skupnega pomena. Slovenska vojska sodeluje tudi s športnimi organizacijami, predvsem v tistih športnih panogah, ki so vključene v mednarodne športne aktivnosti, v katerih sodeluje Slovenska vojska oziroma so vključene v redno usposabljanje vojske.

Pristojnosti Ministrstva za obrambo na področju komunikacijskega in informacijskega sistema za potrebe obrambnega sistema so dopolnjene s pristojnostjo tudi za področje kibernetike varnosti na obrambnem področju.

Skladno z evropskim pravnim redom je urejen nadzor nad proizvodnjo, prometom in prenosom vojaškega orožja, opreme in drugih obrambnih proizvodov. Za proizvodnjo vojaškega orožja in opreme ter bistvenih sestavnih delov in promet z njimi bo ohranjen dosednji sistem soglasij in dovoljenj, poenostavljen pa bo prenos obrambnih proizvodov znotraj EU.

Z Zakonom o obrambi bo poleg hkratne priprave novega Zakona o službi v Slovenski vojski treba v enem letu uskladiti podzakonske predpise. Poleg predloga Zakona o obrambi bo v postopek vložen tudi predlog Zakona o službi v Slovenski vojski, saj je treba zaradi vsebinske povezanosti obeh zakonov zagotoviti skupno obravnavo in njuno sočasno uveljavitev.

3 OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Sprejem zakona bo povzročil nove finančne posledice za državni proračun v ocenjeni vrednosti na letni ravni, ki vključuje:

- dodatek za prepoved stavke v višini 60 evrov bruto na mesec za vojaško osebo. (112. člen). Na dan 30. 5. 2017 bi bilo do takšnega dodatka upravičenih 6417 vojaških oseb, zaposlenih na Ministrstvu za obrambo. Ob upoštevanju plačila vseh prispevkov delodajalca bi skupen finančni učinek na letni ravni znašal 5.733.717,84 evra;
- zaradi racionalizacije oziroma ukinitve nekaterih administrativnih postopkov (promet s kmetijskimi zemljišči in aerosnemanje) se bodo deloma zmanjšala sredstva za materialne stroške na Ministrstvu za obrambo oziroma v njegovih organizacijskih enotah (ocena prihrankov približno 30.000 evrov na leto), saj se bo samo pri prometu s kmetijskimi zemljišči število upravnih postopkov zmanjšalo za 1600 na leto;
- zaradi ukinitve izdaje dovoljenj pri postopkih prometa s kmetijskimi zemljišči se bodo zaradi manj upravnih taks zmanjšali prihodki državnega proračuna za približno 35.000 evrov.

Sprejem zakona ne bo imel finančnih posledic za druga javna sredstva.

4 NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za izvajanje zakona v višini 5.738,717,84 evra bodo zagotovljena v državnem proračunu za leto 2018 in sicer v finančnem načrtu Ministrstva za obrambo ob pripravi sprememb proračuna za leto 2018. Sredstva bodo zagotovljena s prerazporeditvami znotraj finančnega načrta Ministrstva za obrambo.

5 PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Z zakonom se prenaša v pravni red Republike Slovenije Direktiva 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o poenostavitvi pogojev za prenose obrambnih proizvodov znotraj Skupnosti (UL L, št. 146, z dne 10. 6. 2009, str. 1).

FRANCIJA

Obrambni sistem v Franciji ureja Zakon o obrambi ali *Code de la defense*. Ureja organizacijo Ministrstva za obrambo in njemu podrejenih organizacijskih enot (generalštab, oborožene sile itn.) ter njihove pristojnosti. Poleg tega ureja pravice in obveznosti vseh vojaških oseb, zadeve, ki so povezane z njihovo kariero in tudi status rezervnih sil. Poleg zakona delovanje obrambnega sistema usmerja tudi Bela knjiga o obrambi, zadeve povezane s financiranjem pa so urejene v Zakonu o vojaškem načrtovanju (Military planning law).

Državni zbor v zvezi z vodenjem in nadzorom obrambe države odobri obrambni proračun, odobri Zakon o vojaškem načrtovanju in odloča o podaljšanju sodelovanja vojske v MOM za več kot tri mesece.

Predsednik republike je vrhovni poveljnik francoske vojske. V tej vlogi je garant nacionalne neodvisnosti in ozemeljske celovitosti. Odloča o uporabi oboroženih sil, vključno z uporabo jedrskih sil. Predseduje Svetu za obrambo in nacionalno varnost, katerega člani so predsednik vlade, ministri za obrambo, notranje zadeve, ekonomijo, finance in zunanje zadeve. V Svet za obrambo in nacionalno varnost lahko predsednik, če je treba, vključi tudi druge ministre. Predsednik ima pristojnost, da sprejme ukaz o uporabi francoske vojske v tujini, o čemer mora v petih dneh obvestiti parlament. V dogovoru s predsednikom vlade sprejme odločitve o napotitvi pripadnikov francoske vojske v mednarodno operacijo ali na misijo v tujini. Pri sprejemu odločitve se navedejo ustrezne vojaško-politične smernice, ki se nanašajo na določitev mandata, omejitve pri uporabi sile in določanje ciljev misije. Odločitve o uporabi vojske se prenese načelniku obrambnega štaba, ki nastopi v vlogi poveljnika francoske vojske in izda ukaze podrejenim poveljnikom.

Osebe z dvojnimi državljanstvom se lahko zaposlijo v vojski, prav tako tujci, vendar ti le v tujski legiji.

V francoskih oboroženih silah organiziranje in delovanje sindikatov nista dovoljena.

Poleg vojaške obrambe se vojska lahko, skladno z določili Splošnega kodeksa skupnosti (Code general des collectivites territoriales), uporabi za opravljanje nalog zaščite in reševanja ter pomoči ob naravnih nesrečah.

Uporabo vojske za podporo sistemu notranje varnosti ureja Zakon o obrambi, ki določa, da mora vsako uporabo vojske za vzdrževanje javnega reda in miru odobriti Državni svet. Vojska od leta 1995 na nacionalnem ozemlju sodeluje v protiteroristični operaciji Vigipirat. V tej operaciji poleg civilne policije pri nadzoru vitalnih objektov in območij vsak dan sodeluje od 800 do 1000 pripadnikov kopenske vojske, okoli 200 pripadnikov mornariške pehote v pristaniščih ter okoli 200 pripadnikov letalskih sil v nadzoru zračnega prostora in letališč.

SLOVAŠKA

Področje obrambe urejajo Ustava, Zakon o obrambi, Zakon o oboroženih silah, Zakon o varnosti države v izrednem stanju in vojni, Zakon o vojaški dolžnosti in drugi zakoni. Zakon o varnosti države v izrednem in vojnem stanju določa naloge posameznih organov in drugih subjektov med vojno ter v izrednih in kriznih razmerah. Določa tudi obseg pravic, ki se v takem stanju državljanom lahko omejijo, in dolžnosti, ki se jim lahko naložijo.

Predsednik republike je vrhovni poveljnik vojske, pisarna predsednika pa spada med službene urade Oboroženih sil Slovaške republike. Predsednik države poleg načelnika generalštaba poveljuje oboroženim silam in lahko izdaja vojaška povelja. Imenuje in odpokliče tudi načelnika generalštaba, in sicer na predlog vlade, načelnika vojne pisarne pa na predlog obrambnega ministra. Glavne pristojnosti predsednika so, da državnim organom in drugim pravnim osebam, ki skrbijo za varnost države, predlaga ukrepe za zagotavljanje varnosti in obrambe države. Od njih lahko zahteva podatke o stanju obrambe države. Na

predlog vlade lahko predsednik zaradi upravičenih vzrokov razglasi vojno, izredne ali krizne razmere. Predsednik izdaja vojaška povelja oboroženim silam in temeljne vojne rede ter podeljuje medalje in bojne zastave.

Poklicni vojaki se lahko zaposlijo za različna obdobja, najkrajše je tri leta. Zgornja starostna omejitev za zaposlitev je od 25 do 30 let, odvisno od kategorije (vojaki, častniki, vojaški uslužbenci). Za poklicne pripadnike vojske glede na stopnjo čina veljajo starostne meje, po katerih ne morejo več delati v vojaški strukturi. Splošna meja je 55 let. Temeljne pravice pripadnikov po odhodu iz vojske so pravica do pokojnine ter pravica do pokojninskega prispevka za vdove in sirote poklicnih vojakov. Dodatno pokojninsko zavarovanje je za poklicne pripadnike vojske prostovoljno.

Skladno s slovaško zakonodajo se lahko v državnih službah zaposlijo tudi osebe, ki imajo poleg slovaškega tudi državljanstvo druge članice EU oziroma članice mednarodne organizacije, ki deluje v skupnem interesu na področju obrambe (Nato), katere članica je tudi Slovaška. Slovaške oborožene sile torej lahko zaposlujejo tudi osebe z dvojnimi državljanstvom in tujce.

Poklicni vojaki se ne smejo združevati v sindikalnih organizacijah.

Predloge za sodelovanje v mednarodnih operacijah in na misijah pripravlja ministrstvo za obrambo, vlada jih po potrditvi pošlje v parlament, v obravnavo odboru za obrambo. Končno odločitev skladno z Ustavo sprejme parlament. Če je nujna hitra odločitev (udeležba na humanitarnih misijah, skupna obramba proti agresiji in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah), lahko vlada odloči o napotitvi za največ 60 dni in svojo odločitev naknadno pošlje v potrditev parlamentu.

Vojska se izjemoma lahko uporabi tudi za varovanje državne meje, če policija nima zadostnih zmogljivosti za njeno varovanje. Pri opravljanju teh nalog pripadniki vojske nosijo uniforme z oznakami policije, so pa podrejeni in odgovorni vojaškemu poveljniku, ki ga imenuje načelnik generalštaba. Prav tako se lahko vojska uporabi za boj proti terorizmu in organiziranemu kriminalu ter za vzdrževanje javnega reda in miru, če policija nima dovolj zmogljivosti.

Vojska je del t. i. integriranega sistema za reševanje in ob naravnih ter drugih nesrečah, ko je poklicana, zagotavlja medicinsko, tehnično in drugo strokovno podporo. Da bi bila pripravljena za sodelovanje v tem sistemu, se usposablja skupaj z drugimi deležniki sistema.

ROMUNIJA

Obrambni sistem urejajo Zakon o nacionalni obrambi iz leta 1994, Zakon o statusu vojaških oseb iz leta 1995, Zakon o organizaciji in funkcioniranju Ministrstva za narodno obrambo iz leta 2006, Zakon o Vrhovnem svetu obrambe iz leta 2002, Zakon o statusu vojakov, nabornikov in rezervne sestave iz leta 2006, Zakon o statusu javnih uslužbencev iz leta 1999 ter Zakon o pripravi prebivalstva za obrambo iz leta 2006.

Zakon o organizaciji in delovanju Ministrstva za nacionalno obrambo ureja organizacijo, odnose in službo v vojaški organizaciji, in sicer določa strukturo ministrstva in strukturo

vojske. Ministrstvo za nacionalno obrambo je strokovni organ osrednje javne administracije, ki vodi aktivnosti pri obrambi države. Vojsko sestavljajo kopenska vojska, mornarica, vojaško letalstvo in zračna obramba ter druge sile. Ministrstvo in vojsko popolnjujejo vojaške in civilne osebe.

Po novem zakonu so poklicni pripadniki vojske del javne uprave, vendar ta del zakona ni uveljavljen, tako da je njihov status nejasen. Poklicni vojaki se zaposlujejo tako, da prvo pogodbo podpišejo za štiri leta z možnostjo podaljšanja za dve ali tri leta. Kariera traja od 18. do 45. leta starosti. Najboljši imajo možnost prehoda v podčastniško ali celo v častniško strukturo. Poklicni vojak lahko napreduje v pet vojaških činov.

Za poklicne pripadnike vojske so določene omejitve, po katerih ne morejo več delati v vojaški strukturi (starostna omejitev do 45. leta ter omejitve na podlagi disciplinskih sankcij). Po odhodu iz vojske imajo pripadniki pravico do šolanja na višjih vojaških ali civilnih šolah. Po prejšnjem zakonu so lahko ob odhodu prejeli do 20 povprečnih plač (odpravnina). Dodatno pokojninsko zavarovanje je za poklicne pripadnike vojske prostovoljno. Zaposlovanje oseb z dvojnim državljanstvom ureja Zakon o statusu vojaških oseb. Poklicni pripadniki morajo imeti romunsko državljanstvo in stalno prebivališče v Romuniji, enako velja za pripadnike rezervne sestave kot tudi za zaposlene v upravnem delu Ministrstva za nacionalno obrambo.

Pristojnosti predsednika republike določa Zakon o Vrhovnem svetu obrambe. Njegovi člani so predsednik države, predsednik vlade, ministri za nacionalno obrambo, notranje in zunanje zadeve, pravosodje, finance in industrijo, načelnik generalštaba ter direktorji obveščevalnih in varnostnih agencij. V zakonu so se izognili natančni opredelitvi, da je predsednik tudi vrhovni poveljnik vojske, je pa poveljnik Vrhovnega sveta obrambe. Podpisuje ukaze o postavitvah, imenovanjih, napredovanjih in upokojitvah generalov.

Predloge o napotitvi pripadnikov oboroženih sil v mednarodne operacije in na misije daje predsednik republike. Parlamentarni odbori pripravijo poročilo, na podlagi katerega parlament sprejme resolucijo o napotitvi.

V romunskih oboroženih silah organiziranje in delovanje sindikatov nista dovoljena.

Po zakonu se vojska lahko uporablja tudi za zagotavljanje javnega reda in miru.

NIZOZEMSKA

V Ustavi Kraljevine Nizozemske so določene naloge oboroženih sil, njihovo strukturo pa določi vlada in je odvisna tudi od obsega proračunskih sredstev za to področje.

Nizozemska nima posebnega zakona, ki ureja obrambni sistem. Splošno vojaško službo urejata Zakon o obveznem služenju vojaškega roka in Zakon o ugovoru vesti vojaški dolžnosti. Pravni status pripadnikov vojaške rezerve je urejen v Zakonu o vojaških rezervistih. Temeljni zakon za zaposlene v vojaški organizaciji je Zakon o vojaških javnih uslužbencih (Militaire ambtenarenwet), ki ureja njihov pravni status. S posebnimi zakoni se urejajo pokojninsko zavarovanje vojaških oseb ter disciplinska in kazenska odgovornost.

Ministrstvo za obrambo ima podporno vlogo pri izvajanju nalog zaščite in reševanja ob

naravnih in drugih nesrečah. Vodilno vlogo ima Ministrstvo za notranje zadeve. Tudi pri izvajanju nalog zaščite meja in zagotavljanju notranje varnosti je vodilno Ministrstvo za notranje zadeve, vojska le podpira policijo in pri tem upošteva njena navodila. Pri tem velja opozoriti na poseben status vojaške policije, ki ima v tem primeru »dva nadrejena« in enaka pooblastila kot civilna policija.

Vsi zaposleni na področju obrambe, tudi zaposleni v vojski, so javni uslužbenci v sektorju obrambe in imajo svojo kolektivno pogodbo. V nizozemski vojski je dovoljeno zaposlovanje oseb z dvojnimi državljanstvom.

Sindikalno združevanje v vojski je dovoljeno, vendar pripadniki vojaške organizacije nimajo pravice do stavke.

O sodelovanju vojske v mednarodnih operacijah in na misijah odloča vlada, ki pred napotitvijo o predlogu napotitve seznanja parlament, za odločitev o napotitvi pa je potrebna večinska podpora parlamentarnih strank.

AVSTRILIJA

Temelje delovanja obrambnega sistema ureja Zvezni ustavni zakon. Organizacijo zvezne vojske, vojaško obveznost in vojaškopravna razmerja ureja Zakon o obrambi (Wehrgesetz).

Delovnopравни status zvezne vojske poleg teh predpisov urejajo tudi Zakon o uradniškem delovnopravnem razmerju, Zakon o plačah, Zakon o pogodbenih uslužbencih in Zakon o dodatkih v vojski. Poseben zvezni zakon ureja naloge in pristojnost vojske pri vojaški obrambi države.

Skladno z Zakonom o obrambi je zvezna vojska sestavljena na podlagi vsesplošne vojaške obveznosti. Vojaška obveznost vključuje čas služenja vojaškega roka, služenja v obvezni rezervi (Milizstand) in rezervi (Reservestand). Za moške državljane Avstrije se vojaška obveznost začne s 17. letom in konča z dopolnjenim 50. letom starosti. Za častnike, podčastnike in specialiste na posebnih področjih pa traja vojaška obveznost do 65. leta.

Pripadniki zvezne vojske so del državnih struktur, zato zanje načeloma veljajo isti predpisi kot za druge državne uslužbence. So pa izjeme, ki veljajo le za pripadnike vojaške organizacije, in sicer na področjih disciplinskega prava in plač ter nagrajevanj.

Vojaška organizacija zaposluje pripadnike za določen in nedoločen čas. Vojaški osebi s statusom vojaškega pogodbenika za določen čas se ne glede na rang (vojaške in podčastniške dolžnosti do čina višji štabni vodnik) pogodba prekine, ko dopolni starost 40 let.

Vsem vojaškim osebam, ki imajo pogodbo za določen čas (vojaški pogodbeniki za določen čas in vojaški uslužbenci po pogodbi), ne glede na rang (vojaška ali podčastniška dolžnost), in se jim pogodba izteka, pripada pravica do uveljavljanja zahteve za pridobitev poklicne kvalifikacije. Če je imela vojaška oseba veljavno pogodbo za tri leta, ji v četrtem letu vojaški sistem pomaga pri usposabljanju za poklic v civilnih strukturah. Zahteva za pridobitev poklicne kvalifikacije obsega vse ukrepe, ki so nujni, da lahko posameznik po izteku pogodbe najde delo v civilnem okolju. Stroške prešolanja do višine približno 34.050 evrov krije vojska. Še dodatno pa dobi pripadnik v letu, ko se usposablja za poklic v civilnem okolju, 75 oziroma 95 odstotkov zadnje izplačane plače. Pripadniki vojaške organizacije so vključeni v obvezno zdravstveno, nezgodno in pokojninsko zavarovanje, ne le med

zaposlitvijo, temveč tudi med opravljanjem prekvalifikacije za civilni poklic.

Predsednik države je, skladno z Zveznim ustavnim zakonom, vrhovni poveljnik Avstrijske zvezne vojske, nadzor nad njo pa ima Bundestag, ki je zakonodajni organ. Pri uradu zveznega kanclerja deluje Zvezni svet za obrambo, ki ga vodi kancler. Sestavljajo ga še podkancler, minister za obrambo, minister za zunanje zadeve in drugi resorni ministri ter načelnik generalštaba zvezne vojske ter, odvisno od zadeve, predstavniki vseh strank, zastopanih v državnem svetu.

Napotitev vojske v mednarodne operacije in na misije ureja Zvezni ustavni zakon o sodelovanju in solidarnosti pri napotitvi enot in posameznikov v tujino. Kdo odloča o napotitvi, je odvisno od vrste oziroma značaja operacije. Če gre za operacije ohranjanja miru in humanitarne operacije, o napotitvi odloča zvezna vlada s soglasjem glavnega odbora državnega zbora. Ob zelo nujni napotitvi v humanitarno operacijo skupno odločitev sprejmejo zvezni kancler, zvezni minister za zunanje zadeve in pristojni resorni minister ter o tem obvestijo zvezno vlado in glavni odbor. V operacije iskanja in reševanja pa se pripadniki zvezne vojske napotijo po odločitvi pristojnega ministra. O napotitvi je obveščena tudi zvezna vlada.

BELGIJA

Kraljevi odlok iz leta 2001 določa strukturo obrambnega področja v Kraljevini Belgiji in tudi pristojnosti organov in subjektov, ki so del njega. Oborožene sile so eden izmed teh subjektov. Ker so civilno osebje na področju obrambe državni uradniki, zanje veljajo enaki predpisi kot za zaposlene na vseh drugih ministrstvih v državi, pripadniki vojske pa niso državni uradniki, zato zanje veljajo drugačni predpisi. V vojski se lahko zaposlijo tudi osebe z dvojnimi državljanstvom, pri čemer ni nujno, da je eno izmed teh belgijsko, ali tujci iz točno določenih držav. Na ministrstvu je dovoljeno organiziranje in delovanje sindikatov, tako za civilno osebje kot za pripadnike vojske, vendar so pravne podlage za delovanje enih in drugih različne.

Pri zaposlovanju in upokojevanju vojaških oseb se uporabljajo različni predpisi. Od vrste predpisa, ki je podlaga za zaposlitev, je odvisno tudi njeno trajanje. Vojaške osebe se lahko zaposlijo za določen čas, in sicer kot prostovoljci za dve do štiri leta. Že ob zaposlitvi so seznanjeni s tem, da podaljšanje zaposlitve ni mogoče. Vojaškim osebam, ki se zaposlijo za nedoločen čas, zaposlitev preneha, ko dosežejo zakonsko predpisano starost za upokojitev, ki je, ne glede na kategorijo, 56 let. Izjeme so pripadniki s činom generalmajorja, ki se upokojijo pri 59 letih, in s činom generalpodpolkovnika, ki se upokojijo pri 61 letih.

Nekdanji pripadniki vojske nimajo posebnih pravic, zanje še vedno veljata dolžnost varovanja tajnih podatkov, s katerimi so bili seznanjeni med opravljanjem vojaške službe, in lojalnost do nekdanjega delodajalca. V nekaterih okoliščinah pa imajo nekdanji pripadniki vojske posebne pravice. Če ima nekdanji pripadnik status vojnega invalida, mu pripada brezplačna zdravstvena oskrba. Tisti nekdanji pripadniki, ki so na komisiji za ocenjevanje primernosti za vojaško službo dobili negativno oceno in so bili zato odpuščeni, so upravičeni do nekakšnega nadomestila pokojnine. Obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja nimajo oziroma jim ga ne plačuje delodajalec, hkrati se tudi sami odločajo, ali bodo vključeni v to zavarovanje.

O sodelovanju v mednarodnih operacijah in na misijah skupaj odločajo predsednik vlade,

obrambni minister in minister za zunanje zadeve. Nikjer ni predpisano, da je treba o napotitvi seznaniti parlament, se pa v praksi to dogaja.

MADŽARSKA

Normativne podlage nacionalne obrambe so določene že v Ustavi (člena 31 in 45), v kateri so navedene obveznosti državljanov za izvajanje vojaške službe in temeljne naloge Madžarskih obrambnih sil. Ustava tudi določa, da imajo parlament, predsednik države, nacionalni obrambni svet, vlada in pristojni minister skladno z zakonodajo pravico do njihovega usmerjanja. Krovni zakon je Zakon o obrambi iz leta 2011, ki podrobneje razmejuje pristojnosti in naloge oboroženih sil. Ministrstvo za obrambo je vladi odgovorno za uvedbo nalog, povezanih z nacionalno obrambo, vojaškimi zadevami, kriznim upravljanjem ter vodenjem in upravljanjem oboroženih sil. Vojaške organizacije so podrejene načelniku obrambnega štaba, ki vodi obrambni štab in vojaške organizacije, hkrati pa je glavni vojaški svetovalec ministra za obrambo. Urad obrambne administracije, ki je neposredno podrejen ministru za obrambo, je glavna podporna in usklajevalna enota, pristojna predvsem za civilno-vojaške odnose in krizno odzivanje. Še natančneje pa so pristojnosti, naloge, organizacija, upravljanje, sistem, uporaba orožja in prisilnih sredstev, vojaških simbolov itn. opredeljeni v vladni uredbi iz leta 2011 (209/2011).

Pravni status pripadnikov Madžarskih obrambnih sil opredeljujejo Zakon o statusu vojaških uslužbencev iz leta 2012 in odredbe na ravni ministra za obrambo. Pravila o službi Madžarskih obrambnih sil, ki jih je izdal minister za obrambo leta 2005, določajo dolžnosti in pravice vojaškega osebja. Zakon o statusu vojaških uslužbencev za vojaško osebje zagotavlja samostojen status in jih izvzema iz pravil javnega sektorja. Uslužbenci vojaških in drugih uniformiranih agencij so podrejeni drugačnim pravnim predpisom kot uslužbenci v javnem sektorju. Dvojno državljanstvo ne izključuje samodejno možnosti vojaške službe, temveč vsak posamezni primer proučijo, če mogoče ne pomeni morebitnega tveganja za nacionalno varnost.

Vojaško osebje sestavlja poklicno osebje, ki ima sklenjeno pogodbo za nedoločen čas, in pogodbeno osebje, ki službo opravlja za določen čas. Najnižja starost za vojaško zaposlitev je 18 let, zakon pa zahteva tudi izpolnitev nekaterih drugih pogojev. Zgornja starostna meja v Madžarskih oboroženih silah je tako kot tudi v drugih družbenih sektorjih enaka splošni zakonsko določeni stopnji za upokojevanje. Dopolnitev te meje je vzrok za prekinitvev pogodbe. Pripadniki obrambnih sil so izenačeni z drugimi zaposlenimi pri možnostih dodatnih pokojninskih shem, saj se zanje plačujejo le osnovni prispevki, medtem ko se lahko, tako kot drugi zaposleni, pridružijo prostovoljnemu pokojninskemu zavarovanju.

Skladno z Ustavo je predsednik republike vrhovni poveljnik Madžarskih oboroženih sil, vendar nima možnosti neposrednega poveljevanja. Predsednik sicer imenuje generale, vendar le ob hkratnem soglasju ministra za obrambo. Poleg tega predsednik potrjuje državne vojaško-varnostne načrte, imenuje in odpokliče načelnika obrambnega štaba ali vladi zastavlja vprašanja o delovanju oboroženih sil.

O sodelovanju vojske v mednarodnih operacijah in na misijah odloča vlada, vendar mora biti sodelovanje skladno z odločitvami Nata ali EU, če ni, je potrebna odločitev parlamenta. Odgovornost za uvedbo sodelovanja ima minister za obrambo, ki mora o napotitvah redno poročati vladi in parlamentu.

HRVAŠKA

Zakon o obrambi je temeljni zakon, ki ureja področje obrambe in način organiziranja države za izvrševanje obrambne funkcije. Določa naloge na področju vodenja in nadzora obrambe države, naloge in organizacijo oboroženih sil ter njihovo vodenje in poveljevanje. V zakonu so določene tudi pristojnosti lokalne in regionalne samouprave ter pravice in obveznosti državljanov na področju obrambe. Skladno z zakonom se oborožene sile lahko uporabijo tudi za pomoč pri zaščiti in reševanju ob katastrofah, nesrečah velikega obsega in drugih nesrečah. Skladno z zakonom, ki ureja nadzor državne meje, se lahko oborožene sile uporabijo tudi v podporo policiji pri zaščiti meje. Odločitev o tem sprejme vlada na predlog ministra za obrambo in z odobritvijo predsednika republike. Pripadniki oboroženih sil pri izvajanju te naloge ravnajo skladno z usmeritvami policije.

Na podlagi Zakona o varnostno-obveščevalnem sistemu Republike Hrvaške delujeta dve varnostno-obveščevalni agenciji: Varnostno-obveščevalna agencija in Vojaška varnostno-obveščevalna agencija. Njune naloge so opredeljene z navedenim zakonom.

Zakon o službi v Oboroženih silah Republike Hrvaške ureja vsa vprašanja, povezana s službo v vojski, in sicer postopke zaposlitve, pravice, dolžnosti in odgovornosti pripadnikov, vrste činov, napredovanja v činih, prenehanje vojaške službe in druga področja, povezana s službo v hrvaški vojski. S tem zakonom je pripadnikom hrvaške vojske, ki so sicer uslužbenci Ministrstva za obrambo, priznan drugačen pravni status kot drugim javnim uslužbencem na Hrvaškem. Za zaposlitev v vojski se lahko prijavi tudi oseba z dvojnimi državljanstvom, tujcev na zaposlujejo. Aktivnim vojaškim osebam je z zakonom prepovedano združevanje v sindikatu, preostali zaposleni v vojski pa to pravico imajo.

Ustava Republike Hrvaške določa, da je predsednik republike vrhovni poveljnik oboroženih sil in predstavlja (zastopa) oborožene sile doma in v tujini. Pristojen je za razglasitev vojnega stanja in sklepanje miru po predhodni odločitvi parlamenta. Imenuje in razrešuje načelnika štaba oboroženih sil ter vojaške poveljnike. Ob nedvoumni grožnji za neodvisnost, celovitost in obstoj Republike Hrvaške lahko s soglasjem predsednika vlade odredi uporabo oboroženih sil, tudi če vojno stanje ni bilo razglašeno. V vojnem stanju ali takrat, ko obstaja nedvoumna grožnja za neodvisnost, celovitost in obstoj države, izdaja uredbe z zakonsko močjo.

Sodelovanje enot, namenskih skupin in posameznih pripadnikov v mednarodnih operacijah in na misijah ureja Zakon o obrambi. Odločitev o sodelovanju sprejme parlament na predlog vlade in ob predhodni odobritvi predsednika republike. Ko parlament sprejme odločitev o sodelovanju v mednarodni operaciji in na misiji, predsednik republike na predlog ministra za obrambo izda ukaz o napotitvi v MOM.

6 PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave:

Z zakonom bodo bistveno zmanjšani administrativni postopki in dejavnosti. Ukinjena bosta

sistem izdajanja soglasij v prometu z zemljišči in poseben postopek izdajanja pooblastil za aerosnemanja ter raziskave za izdelavo kartografskih publikacij. Zmanjšan bo obseg izdelave obrambnih načrtov v miru in omejen le na obdobje povečane ogroženosti države. V miru se bodo tako načrtovale zgolj priprave na izvajanje ukrepov za krizno odzivanje ter v omejenem obsegu priprave za zagotovitev obrambnih zmogljivosti.

Pri vseh postopkih poslovanja ministrstva je predvideno in mogoče elektronsko poslovanje. V postopkih, ki še ostajajo, je upoštevano načelo vse na enem mestu, tako da stranke v posameznih postopkih (npr. izdaja soglasij in dovoljenj za proizvodnjo in promet z obrambnimi proizvodi) posredujejo Ministrstvu za obrambo le nujne izjave o različnih dejstvih, ki jih ministrstvo preverja in samo pridobiva ustrezne podatke iz obstoječih baz. Podobno velja za ravnanje s podatki, ki se nanašajo na posamezne dolžnosti na obrambnem področju.

Ukinjene bodo enote za zveze. Poenostavljena bo notranja struktura organiziranosti vojaške organizacije. Ukinjena bodo vojaška teritorialna poveljstva, omogočena bo poenostavitev celotne vojaške organizacije z vidika vodenja, poveljevanja in kontrole.

Z zakonom je predvidena uskladitev sistema izdajanja soglasij za prenos obrambnih proizvodov znotraj EU oziroma med članicami EU, ki je posledica uveljavitve Direktive 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta, z dne 6. maja 2009, o poenostavitvi pogojev za prenose obrambnih proizvodov znotraj skupnosti (UL L št. 146, z dne 10. 6. 2009, stran 1). Pri tem je bistveno, da se bo soglasje za prenos obrambnih proizvodov izdalo le enkrat, če gre za prenos obrambnih proizvodov med posameznimi članicami znotraj EU.

Z uveljavitvijo novega zakona bo Obveščevalno varnostna služba oblikovana kot organ v sestavi ministrstva.

Zakon bo omogočil manj zapleteno prilagajanje vojaške organizacije usmeritvam, določenim z razvojnimi dokumenti, in tako hitrejšo odzivanje na spremembe v varnostnem okolju.

Za izvajanje zakona niso predvideni dodatni kadri niti se njihovo število ne bo v srednjeročnem obdobju zmanjšalo bolj, kot je načrtovano že s sprejetimi rešitvami za racionalizacijo, zlasti upravnega dela Ministrstva za obrambo, ter predvidenimi integracijami poslovnih procesov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Poenostavljen bo postopek pridobivanja soglasij za proizvodnjo in dovoljenj za promet oziroma prenos obrambnih proizvodov, še posebej na območju EU. Stranke bodo morale vložiti le vlogo z ustreznimi izjavami, dejstva, navedena v njih, pa bo Ministrstvo za obrambo preverilo v drugih bazah podatkov.

Državljeni pri prometu z zemljišči (kmetijskimi) ne bodo več potrebovali posebnega soglasja

upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, ki je bilo doslej zahtevano zaradi varovanja obrambnih interesov.

Z vidika strank poseben postopek za pridobitev pooblastila za aerosnemanja za izdelavo kartografskih publikacij ne bo več potreben. Prav tako ne bo treba tujim fizičnim in pravnim osebam, ki opravljajo raziskave na nekaterih vojaških področjih, pridobiti posebnega soglasja Ministrstva za obrambo oziroma ministrstva, pristojnega za raziskovalno dejavnost.

V zakonu prav tako nista več predvideni obveznost prijave spremembe osebnih podatkov za vojaške obveznike ter prijave spremembe podatkov o stanju materialnih sredstev, za katere je naložena materialna dolžnost, saj se predvideva, da bo ministrstvo pridobilo podatke iz drugih uradnih evidenc.

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

/

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo

Poenostavitev celotnega sistema dovoljenj za prenos obrambnih proizvodov na območju EU in pri pridobivanju soglasij za proizvodnjo ter dovoljenj za promet obrambnih proizvodov bo stimulatивно vplivala na razvoj obrambne industrije oziroma na proizvodnjo za obrambne in varnostne potrebe.

Odprava posebnih pooblastil za aerosnemanje za izdelavo kartografskih publikacij in soglasij za izvajanje raziskav na nekaterih vojaških področjih bo poenostavila postopke za podjetja, ki se ukvarjajo s temi dejavnostmi, ter pozitivno vplivala na njihovo konkurenčnost.

6.4 Presoja posledic na socialnem področju

Zakon nima posledic na socialnem področju.

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja

Zakon natančno določa dokumente načrtovanja v obrambnem sistemu. Dolgoročni razvoj in opremljanje v obrambnem sistemu se načrtujeta z dolgoročnim programom razvoja obrambnih zmogljivosti, ki ga sprejema državni zbor, uresničuje pa se s srednjeročnim obrambnim programom, ki ga sprejme vlada, in letnimi poslovnimi načrti ministrstva, usklajenimi s proračuni. Z zakonom se ureja načrtovanje razvoja in opremljanja v obrambnem sistemu in znotraj tega vojske kot sestavnega dela obrambnega načrtovanja v zavezništvu.

6.6 Presoja posledic na drugih področjih

Predlog zakona nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa

a) Predstavitev sprejetega zakona

Ministrstvo bo zakon, ko bo sprejet, predstavilo ciljnim skupinam (resorna ministrstva,

lokalne skupnosti, podjetja s področja obrambne industrije, sindikati) prek svoje spletne strani in, če bo treba, na rednih posvetih z navedenimi skupinami.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

/

6.8 Druge pomembne okoliščine, povezane z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7 PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI ZAKONA

Javna objava predloga zakona na podportalu E-demokracija, med katero je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe, je trajala od 13. 4. 2016 do 13. 5. 2016. V tem času je bil predlog objavljen tudi na spletnih straneh Ministrstva za obrambo.

Javna predstavitev predloga zakona je bila 22. 4. 2016 v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu.

Pripombe in predloge so posredovale štiri fizične osebe ter naslednje organizacije:

- Zveza društev Generala Maistra – 6. junij 2016,
- Zveza veteranov vojne za Slovenijo -25. maj 2016,
- Zveza Slovenskih častnikov – 12. maj 2016,
- Zveza društev civilnih invalidov vojne – 3. maj 2016,
- Fakulteta za družbene vede 16. maj 2016.

Upoštevani so bili naslednji predlogi in pripombe:

- pri opredelitvi izrazov (5. člen) je bil tekst izboljššan pri izrazih kot so civilni funkcionalni strokovnjaki, kriza, izrazito poslabšanje varnostnih razmer, rezervna sestava in zavezništvo;
- v poglavju, ki ureja načrtovanje v obrambnem sistemu je bil upoštevan predlog, da se kot eno bistvenih podlag pri pripravi obrambnih načrtov opredeli oceno ogroženosti države pred napadom, ki jo sprejme vlada (9. člen);
- obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne naloge so opredeljene natančneje (15. člen). S predlogom, da se Obveščevalno varnostna služba oblikuje kot organ v sestavi ministrstva (16. člen) je poudarjena njena večja strokovna avtonomnost;
- naloge Slovenske vojske so opredeljene pregledneje (26. do 33. člen), pri čemer zagotavljanje pripravljenosti za vojaško obrambo države, njeno izvajanje samostojno ali v sodelovanju z zavezniškimi vojskami ter usposabljanje za ta namen ostajajo njene osnovne naloge. Natančneje so določene naloge pri podpori Slovenske vojske drugim državnim organom, samoupravnim lokalnim skupnostim in drugim organizacijam;
- pri organizaciji Slovenske vojske zakon ne opredeljuje posameznih poveljstev in enot ter območij njihove pristojnosti (35. člen) temveč se poveljstva in enote ustanavljajo in organizirajo v skladu z obsegom in strukturo Slovenske vojske, ki ga določi Državni zbor z dolgoročnim programom razvoja obrambnih zmogljivosti. Na ta način se omogoča hitrejša prilagajanje organizacije vojske spremenjenim varnostnim razmeram ter usmeritvam Državnega zbora;
- sistem vodenja in poveljevanja, kot eden temeljev organizacije in delovanja Slovenske vojske je zakonu celovito opredeljen na enem mestu (38. do 51. člen);
- zakon v večji meri kot doslej opredeljuje tudi možnost prenosa vojaških znanj na državljane na prostovoljni osnovi (27. člen) ter povečevanje obrambnih zmogljivosti

(naraščanje sil) ob izrazitem poslabšanju varnostnih razmer (34. člen);

- spremenjen je sistem poviševanja v Slovenski vojski (67. člen) tako, da se povišanje v činu izvede ob razporeditvi na višjo dolžnost, da torej podčastniki in častniki ne bodo več razporejeni na dolžnosti, za katere se zahteva za stopnjo višji čin;
- upoštevani so predlogi, da se delovnoppravna vprašanja za Slovensko vojsko celovito uredijo v Zakonu o službi v Slovenski vojski. V zakonu so ohranjene samo tiste določbe, ki urejajo vsebine, ki so skupne za vse javne uslužbence na obrambnem področju;
- na zakonski ravni je urejeno civilno vojaško sodelovanje (118. člen), ki zajema tudi podporo Zvezi slovenskih častnikov, veteranskim organizacijami, organizacijam, ki ohranjajo slovensko vojaško tradicijo, upokojenski organizaciji ministrstva ter nevladnim organizacijam, ki delujejo v javnem interesu na področju obrambe.

V predlogu niso upoštevani naslednji bistveni predlogi in pripombe:

- zakon v skladu 124. členom Ustave RS ureja vrsto, obseg in organizacijo obrambe države. Pri pripravi zakona zato niso bili upoštevani predlogi, da se v zakonu podrobneje uredijo tudi nekatera druga vprašanja kot so slovensko vojaško izrazoslovje, financiranje obrambe (najnižja stopnja BDP namenjena za obrambo), konkretne karijerne poti, delovanje in podpora veteranskim organizacijam. Navedena vprašanja so predmet urejanja v drugih zakonih (zakon, ki ureja javne finance, zakon, ki ureja vojne veterane) ali pa normativnega urejanja v podzakonskih aktih;
- da se v zakonu uredijo celoviteje vprašanja kibernetске varnosti države. Zakon opredeljuje pristojnost Ministrstva za obrambo na področju kibernetске varnosti v komunikacijskih in informacijskih sistemih namenjenih obrambi. Glede na to, da je bila sprejeta v državi strategija, ki ureja kibernetско varnost, in da je bila razširjena pristojnost Urada Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov tudi s področjem kibernetске varnosti, se bodo navedena vprašanja uredila v tem okviru;
- da se glede na nove vire ogrožanja nacionalne varnosti, po vzoru na nekatere druge države, pristojnosti Slovenske vojske razširijo tudi na področje boja proti terorizmu in druga področja varnostnega sistema. Pri tem se je izhajalo iz namena obrambe države, ki je »odvrčanje napada na državo ter obramba neodvisnosti, nedotakljivosti in celovitosti države«. Hkrati se je upoštevalo tudi organiziranost sistema nacionalne varnosti (obrambni sistem, varnostni sistem, sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami), kot ga določa Resolucija o strategiji nacionalne varnosti, kot temeljni razvojno-usmerjevalni dokument na področju nacionalne varnosti. Predlagane rešitve v zakonu so oblikovane v smislu podpore obrambnega sistema varnostnemu sistemu in sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ne pa v smislu prevzemanja nalog in pooblastil na teh področjih.

Osnutek zakona je bil 12. 4. 2016 predstavljen sindikatom na Ministrstvu za obrambo ter jim je bil posredovan v mnenje na podlagi 100. b člena Zakona o obrambi 10.5.2016. Sindikati, ki delujejo v ministrstvu (Sindikat vojakov Slovenije, Sindikat pilotov Ministrstva za obrambo, Sindikat vojske obrambe in zaščite in Sindikat Ministrstva za obrambo) so 11.5.2016 podali skupno negativno mnenje k zakonu, ki so ga dodatno utemeljili 31.5.2016. Na tej podlagi je potekalo usklajevanje 15.6.2016.

Dopolnjen osnutek zakona je bil sindikatom dne 2.2.2016 ponovno posredovan v mnenje. Na podlagi pripomb sindikatov je usklajevanje vsebine zakona potekalo, 23.3.2017,

28.3.2017, 30.3.2017 in 6.4.2017.

Najpomembnejše zahteve sindikatov, ki jih ni bilo mogoče upoštevati so se nanašale na:

- črtanje določb glede sklepanja pogodb za določen čas za delo v Slovenski vojski;
- urejanje pravic iz dela v Slovenski vojski s kolektivno pogodbo;
- določitev dodatka za prepoved političnega delovanja;
- odpravo razporejanja z akti vodenja in poveljevanja;
- uvedbo nevojaških delov formacij in možnost sodelovanja sindikata pri njihovi pripravi,
- odpravo, po njihovem mnenju anomalij, na obrambnem področju iz preteklosti.

8 NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

Pri delu državnega zbora in delovnih teles bodo sodelovali:

- Andreja Katič, ministrica za obrambo,
- mag. Miloš Bizjak, državni sekretar na Ministrstvu za obrambo,
- Igor Nered, sekretar v Kabinetu ministra.

II BESEDILO ČLENOV

ZAKON O OBRAMBI (Z Obr-1)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (namen zakona)

(1) Ta zakon ureja vrsto, organizacijo in obseg obrambe države.

(2) S tem zakonom se prenaša v pravni red Republike Slovenije Direktiva 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o poenostavitvi pogojev za prenose obrambnih proizvodov znotraj Skupnosti (UL L, št. 146, z dne 10. 6. 2009, str. 1).

2. člen (namen obrambe)

Temeljni nameni obrambe je odvracanje napada na državo ter obramba neodvisnosti, nedotakljivosti in celovitosti države. Ta namen se uresničuje z zagotavljanjem nacionalne obrambe in s sodelovanjem države v mednarodnih varnostnih povezavah na podlagi mednarodnih pogodb.

3. člen (obrambni sistem)

(1) Obrambni sistem je celota političnih, organizacijskih, vojaških, kadrovskih, materialno-finančnih, obveščevalno-varnostnih, komunikacijsko-informacijsko, normativnih, izobraževalnih in drugih dejavnosti, ki jih razvija država za obrambo.

(2) Obrambni sistem države sestavljata Slovenska vojska, ki izvaja vojaško obrambo samostojno ali v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb, ter nevojaški del obrambnega sistema, ki s civilnimi zmogljivostmi in ukrepi podpira delovanje Slovenske vojske in zavezniških sil. Z obrambnim sistemom države se omogoča tudi uresničevanje drugih obrambnih potreb države pri odzivanju na krizo, vojno, pa tudi izredno stanje ter prispeva k prizadevanjem države za mir, varnost in stabilnost.

(3) Delovanje obrambnega sistema zagotavljajo tudi drugi državni organi, samoupravne lokalne skupnosti, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije ter državljanke in državljani v mejah in na način, ki ga določa zakon.

(4) Obrambne zadeve so v pristojnosti države.

4. člen

(spoštovanje mednarodnega vojnega in humanitarnega prava)

Obramba države se izvaja v skladu s pravili in načeli mednarodnega vojnega in humanitarnega prava ter sprejetimi mednarodnimi obveznostmi.

5. člen

(razglasitev vojnega in izrednega stanja)

(1) Vojno stanje se razglasi ob vojaškem napadu na državo. Vojaški napad na katerikoli del države in s kakršnimikoli vojaškimi sredstvi ter načini se šteje za napad na vso državo. Vojno stanje se lahko razglasi tudi ob oboroženem napadu na Republiko Slovenijo ali na državo oziroma države, s katerimi je Republika Slovenija v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb.

(2) Izredno stanje se razglasi, kadar velika ali splošna nevarnost ogroža obstoj države. Izredno stanje se lahko razglasi, če grozi povečana nevarnost napada na državo oziroma nastane neposredna vojna nevarnost. Povečano nevarnost napada na državo oziroma neposredno vojno nevarnost lahko predstavlja tudi nevarnost oboroženega napada ali oborožen napad na državo ali države, s katerimi je Republika Slovenija v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb.

(3) Za oboroženi napad v skladu s tem zakonom se šteje napad s sredstvi in na način, ki daje Republiko Sloveniji, napadeni zavezniški državi ali državam pravico do individualne ali kolektivne samoobrambe v skladu z Ustanovno listino Organizacije združenih narodov.

6. člen

(pomen izrazov)

V tem zakonu uporabljeni izrazi imajo naslednji pomen:

1. Civilne zmogljivosti so zmogljivosti državnih organov, gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij, ki so namenjene predvsem za podporo Slovenski vojski in zavezniškim silam.
2. Civilni funkcionalni strokovnjaki so civilne osebe, ki opravljajo naloge na področju civilno-vojaškega sodelovanja v mednarodnih operacijah in misijah ter izven območja mednarodnih operacij in misij v poveljstvih, enotah in drugih organih mednarodnih organizacij.
3. Formacija je seznam funkcionalnih in kadrovskih dolžnosti, pogojev za njihovo opravljanje ter potrebnih materialnih sredstev in opreme za vojaško poveljstvo, enoto in drugo sestavo v stalni, mirnodobni in vojni sestavi ter njena kadrovska in materialna popolnitev.
4. Izrazito poslabšanje varnostnih razmer v mednarodnem okolju (v nadaljnjem besedilu: izrazito poslabšanje varnostnih razmer) je ocenjeno varnostno stanje države, ko je zaradi vojaške ogroženosti treba stopnji ogroženosti prilagoditi načrtovanje v obrambnem sistemu in povečati obrambne zmogljivosti.
5. Javna uslužbenka ali javni uslužbenec na obrambnem področju (v nadaljnjem besedilu: javni uslužbenec na obrambnem področju) po tem zakonu je vojaška oseba, civilna

oseba, ki poklicno dela v Slovenski vojski, ali druga oseba, ki na Ministrstvu za obrambo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) na podlagi sklenjene pogodbe o zaposlitvi opravlja javne naloge oziroma spremljajoča dela na uradniškem oziroma strokovno-tehničnem delovnem mestu na obrambnem področju.

6. Kriza po tem zakonu pomeni stanje, ki nastane zaradi dogodkov izven države, ki ogrožajo nacionalno ali mednarodno varnost, oziroma lahko vodi v izredno ali vojno stanje in je za njeno obvladovanje treba uveljaviti ustrezne ukrepe kriznega odzivanja, ob upoštevanju obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah, katerih članica je država.
7. Materialna in zdravstvena oskrba je oskrba Slovenske vojske, prebivalstva, sil za zaščito, reševanje in pomoč ter policije v vojnem stanju.
8. Mednarodne operacije in misije so vse oblike delovanja vojaških, policijskih, civilnih, reševalnih in drugih sil ter zmogljivosti v drugi državi ali na odprtem morju z ustreznim mandatom na podlagi mednarodne pogodbe, odločitve mednarodne organizacije oziroma prošnje države gostiteljice. Obsegajo mirovne operacije vseh vrst, operacije kriznega odzivanja, mednarodne civilne misije in mednarodne reševalne operacije.
9. Mirnodobna sestava Slovenske vojske je formacija, ki jo sestavljajo poklicni pripadniki, pripadniki na prostovoljnem služenju vojaškega roka in pripadniki pogodbene rezerve, v primeru ponovne uvedbe vojaške dolžnosti pa tudi vojaški obvezniki na služenju vojaškega roka in pripadniki rezervne sestave, kadar so vpoklicani v vojaško službo.
10. Nacionalna obrambna kodifikacija obsega organizacijo, procese in pravila, ki zagotavljajo enotno identifikacijo, opis, poimenovanje, klasificiranje in dodeljevanje Natovih kodifikacijskih števil materialnim sredstvom slovenskih proizvajalcev, ki se uporabljajo za obrambne potrebe ter enotno dodeljevanje kod slovenskim podjetjem v skladu z Natovim kodifikacijskim sistemom.
11. Načrtovanje v obrambnem sistemu je dejavnost, s katero se določajo splošni in posebni cilji v zvezi z obrambo države ter načini njihovega uresničevanja.
12. Obrambne priprave so celota organizacijskih, kadrovskih, tehničnih in drugih pripravljalnih ukrepov, aktivnosti in rešitev za zagotavljanje delovanja obrambnega sistema v krizi, izrednem stanju in vojni.
13. Obrambni proizvod je vojaško orožje, vojaška oprema in vsak drug proizvod, določen v seznamu obrambnih proizvodov, ki se uporablja v Evropski uniji in ga objavi ministrstvo na svoji spletni strani.
14. Obrambne zmogljivosti zagotavljajo obrambno sposobnost Republike Slovenije ter obsegajo vojaške in civilne zmogljivosti, potrebne za obrambo države.
15. Obrambni načrt je celota rešitev in ukrepov za zagotovitev delovanja nosilca obrambnega načrtovanja v krizi ter načrtnega povečevanja njegove pripravljenosti za pravočasen in organiziran prehod na delovanje v izrednem in vojnem stanju.
16. Obrambna standardizacija obsega organizacijo in postopke priprave, sprejema, izdaje, uveljavitve ter izvajanja slovenskih vojaških standardov, s katerimi se zagotavlja povezljivost obrambnega sistema v strukture zavezništva in organizacije, v katere je država vključena na podlagi mednarodnih pogodb.
17. Podpora države gostiteljice je pomoč, ki jo Republika Slovenija v miru, krizi ter izrednem in vojnem stanju s svojimi vojaškimi in civilnimi zmogljivostmi zagotavlja zavezniškim silam in organizacijam, ki so na ozemlju, v notranjih morskih vodah, teritorialnem morju ali zračnem prostoru Republike Slovenije oziroma na teh območjih delujejo ali jih prečkajo.

18. Prenos obrambnih proizvodov pomeni vsako prenašanje ali premik obrambnih proizvodov med dobavitelji v Republiki Sloveniji in prejemniki s sedežem v Evropski uniji.
19. Pripravljenost Slovenske vojske je stanje, ki odraža njeno sposobnost za izvrševanje z zakonom predpisanih nalog v miru in vojni.
20. Rezervna sestava so vsi vojaški obvezniki, ki so dolžni služiti v rezervni sestavi.
21. Slovenska vojska so vojaška poveljstva, enote, šole in centri (v nadaljnjem besedilu: poveljstva in enote), ki so pod enotnim poveljstvom in z enotnimi oznakami pripadnosti Slovenski vojski, njihovi pripadniki pa odkrito nosijo orožje.
22. Stalna sestava vojske je formacija, ki jo sestavljajo poklicni pripadniki Slovenske vojske, to so vojaki, podčastniki, častniki, generali ter admirali in vojaški uslužbenci (v nadaljnjem besedilu: vojaške osebe), ter civilne osebe, ki delajo v Slovenski vojski, vendar civilne osebe ne opravljajo vojaške službe.
23. Ukrepi kriznega odzivanja so celota organizacijskih, kadrovskih, tehničnih in drugih ukrepov ter aktivnosti, s katerimi se zagotovi načrtna, pravočasna in organizirana pripravljenost za odzivanje države na krizo, za obrambo države in prehod v izredno in vojno stanje ter delovanje v takih razmerah.
24. Vladno zagotavljanje kakovosti je sistem, ki zagotavlja medsebojno zaupanje držav članic zavezništva in partnerskih držav v kakovost izdelka skozi celotno življenjsko obdobje.
25. Vojaška obramba je obramba države z orožjem in drugimi vojaškimi sredstvi, izvaja pa jo Slovenska vojska samostojno ali skupaj z zavezniškimi vojskami v sistemu kolektivne obrambe in varnosti.
26. Vojaška služba je opravljanje vojaških in drugih del v vojaških poveljstvih in enotah, na določenih delovnih mestih na ministrstvu ter v drugih državnih organih.
27. Vojaška strateška rezerva obsega zmogljivosti, ki se po ponovni uveljavitvi vseh sestavin vojaške dolžnosti vključijo v strateško preoblikovanje Slovenske vojske in njeno prilagoditev izrazito poslabšanim varnostnim razmeram.
28. Vojaške zmogljivosti obsegajo zmogljivosti za bojevanje, zmogljivosti za bojno podporo, zmogljivosti za zagotovitev delovanja, zmogljivosti poveljevanja in kontrole ter zmogljivosti vojaškega izobraževanja in usposabljanja.
29. Vojna sestava Slovenske vojske je formacija, ki jo sestavljajo pripadniki stalne sestave, vojaški obvezniki na služenju vojaškega roka in pripadniki rezervne sestave, ki so razporejeni v vojno sestavo Slovenske vojske.
30. Zavezništvo je celota organizacijskih, funkcionalnih, tehničnih in drugih odnosov ter dejavnosti med podpisnicami Severnoatlantske pogodbe.

II. DELOVANJE OBRAMBNEGA SISTEMA

1. Načrtovanje v obrambnem sistemu

7. člen (namen načrtovanja)

(1) Z načrtovanjem v obrambnem sistemu se določajo cilji, povezani z obrambo države, načini njihovega uresničevanja in potrebne zmogljivosti.

(2) Načrtovanje v obrambnem sistemu obsega strateško načrtovanje, načrtovanje zmogljivosti in pripravo obrambnih načrtov.

8. člen (dokumenti načrtovanja)

(1) Strateški pregled obrambe je pregled ustreznosti in učinkovitosti delovanja obrambnega sistema.

(2) Dolgoročni program razvoja obrambnih zmogljivosti je temeljni razvojni dokument za načrtovanje dolgoročnega razvoja obrambnih zmogljivosti in določa vire za njihovo realizacijo.

(3) Srednjeročni obrambni program je podlaga za srednjeročni razvoj obrambnih zmogljivosti in razporejanje obrambnih virov med načrtovane zmogljivosti.

(4) Poslovni načrt ministrstva je nabor izvedbenih načrtov za doseganje zastavljenih ciljev in vzpostavitev načrtovanih zmogljivosti.

(5) Obrambni načrt države sestavljajo obrambni načrt ministrstev in vladnih služb, načrt uporabe Slovenske vojske in načrt Civilne zaščite Republike Slovenije. Obrambni načrt države, katerega upravitelj je ministrstvo, sprejme Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada).

(6) Pri pripravi dokumentov načrtovanja v obrambnem sistemu se izhaja iz presoje varnostnega okolja, pri čemer se upoštevajo tudi strateški in planski dokumenti mednarodnih varnostnih povezav, katerih članica je Republika Slovenija.

(7) Postopek izdelave in vsebino dokumentov načrtovanja v obrambnem sistemu predpiše vlada.

9. člen (obrambni načrt)

(1) Pri izdelavi obrambnih načrtov se upoštevajo ocena ogroženosti države pred napadom, viri ogrožanja in tveganja nacionalne varnosti, opredeljeni v strateških in razvojno usmerjevalnih dokumentih, ocene s področja nacionalne varnosti ter ocene zavezništva. Izdelavo ocene ogroženosti države pred napadom usklajuje ministrstvo, sprejme pa jo vlada na predlog ministra.

(2) Obrambni načrti v miru obsegajo ukrepe kriznega odzivanja in priprave za zagotovitev obrambnih zmogljivosti.

2. Obrambni ukrepi

10. člen (ukrepi kriznega odzivanja)

(1) Z ukrepi kriznega odzivanja se zagotavlja pravočasno in organizirano povečevanje pripravljenosti države, samostojno ali skupaj z zavezniškimi in partnerskimi državami, ter pripravljenosti obrambnega sistema oziroma njegovih delov za odzivanje na krize ter obrambo države in delovanje v izrednem in vojnem stanju. Priprave za izvajanje ukrepov kriznega odzivanja se izvajajo v miru.

(2) Vlada določa ukrepe kriznega odzivanja in priprave za njihovo izvajanje ter odloča samostojno oziroma v okviru odločitev mednarodnih organizacij, katerih članica je Republika Slovenije, o izvajanju ukrepov kriznega odzivanja v primeru krize oziroma v izrednem ali vojnem stanju, razen tistih, ki so v pristojnosti Državnega zbora Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: državni zbor). Vlada o uveljavljenih ukrepih kriznega odzivanja obvešča državni zbor.

(3) Ukrepi kriznega odzivanja obsegajo nacionalne ukrepe in ukrepe kriznega odzivanja mednarodnih organizacij, katerih članica je Republika Slovenija.

(4) Ministrstvo usklajuje priprave za izvajanje ukrepov kriznega odzivanja ter skrbi za prenos odločitev in seznanjanje z uveljavljenimi ukrepi kriznega odzivanja.

11. člen (drugi ukrepi)

(1) Zaradi zagotavljanja oskrbe prebivalstva in drugih obrambnih potreb lahko vlada v vojnem stanju:

- ☒ uvede racionirano preskrbo z določenimi izdelki in storitvami ter določi merila za njeno izvajanje;
- ☒ omeji prosto prodajo določenih proizvodov in surovin;
- ☒ odredi obvezen odkup določenih proizvodov;
- ☒ odredi utesnitev za sprejem in nastanitev evakuirancev;
- ☒ odredi posebne ukrepe za delovanje določenih gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij, katerih dejavnost bi lahko ogrozila prebivalstvo zaradi vojnih aktivnosti.

(2) Vlada lahko v vojnem stanju odredi evakuacijo, omeji pravico do prostega gibanja prebivalcev na določenih območjih ter omeji ali prepove prost vstop in čas bivanja tujcev v državi. Evakuacijo prebivalcev vlada odredi po predhodnem mnenju župana tiste samoupravne lokalne skupnosti, na območju katere se evakuacija izvaja.

(3) V predpisih, ki urejajo posamezno dejavnost, se določijo posebni ukrepi ali omejitve, ki se lahko izvajajo ali uvedejo v krizi, izrednem ali vojnem stanju.

(4) V vojnem stanju lahko pripadniki vojne sestave Slovenske vojske odpotujejo iz države le s soglasjem ministrstva.

12. člen
(mobilizacija)

(1) Mobilizacija obsega postopke in aktivnosti, s katerimi Slovenska vojska in državni organi ter gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, katerih dejavnost je po odločitvi vlade posebnega pomena za obrambo, v skladu z načrti preidejo na delovanje v vojnem stanju, drugi nosilci obrambnih priprav in Civilna zaščita pa v stanje pripravljenosti za opravljanje nalog v vojnem stanju.

(2) Mobilizacija je po obsegu splošna ali delna.

(3) O splošni mobilizaciji odloča državni zbor na predlog vlade.

(4) V primeru delne mobilizacije o mobilizaciji Slovenske vojske odloča predsednik republike na predlog vlade, o mobilizaciji državnih organov in drugih nosilcev obrambnih priprav ter Civilne zaščite pa odloča vlada.

(5) O preverjanju mobilizacijske pripravljenosti odloča minister, pristojen za obrambo (v nadaljnjem besedilu: minister).

(6) Ministrstvo skrbi za usklajenost mobilizacijskih priprav.

(7) Vlada podrobneje uredi postopek in način izvajanja mobilizacije.

3. Prostorske potrebe za obrambo

13. člen

(prostorsko načrtovanje in graditev)

(1) V prostorskih aktih se mora upoštevati obrambne potrebe in zagotoviti medsebojno usklajenost prostorskih aktov pri določanju teh potreb.

(2) Pri projektiranju in gradnji železniških prog ter objektov na njih, državnih cest in objektov na njih, komunikacijskih in energetskih povezav, letališke in pristaniške infrastrukture, namenjene mednarodnemu javnemu prometu, ter drugih objektov širšega pomena se mora upoštevati obrambne potrebe.

(3) Ministrstvo daje smernice in mnenja k prostorskim aktom iz prvega odstavka tega člena pred njihovim sprejemom, določa projektne pogoje, izdaja soglasja k projektom iz prejšnjega odstavka pred izdajo gradbenega dovoljenja in daje mnenja na izvedena dela pred izdajo uporabnega dovoljenja.

(4) Vlada predpiše vrsto obrambnih potreb, ki jih je treba upoštevati v prostorskih aktih ter pri projektiranju in gradnji objektov. Vlada podrobneje predpiše tudi vrsto prostorskih ureditev ter objektov, pri katerih se mora upoštevati obrambne potrebe.

14. člen
(obrambni objekti in okoliši)

(1) Vlada določi objekte in okoliše objektov, ki so posebnega pomena za obrambo (v nadaljnjem besedilu: objekti in okoliši objektov), ter predpiše ukrepe za njihovo varovanje.

(2) Okoliš iz prejšnjega odstavka je funkcionalno, ograjeno ali neograjeno zemljišče vojaškega ali drugega objekta, ki je posebnega pomena za obrambo, in varnostni pas ali območje, ki je potrebno za varno uporabo takega objekta. Kot objekt ali okoliš posebnega pomena za obrambo se lahko za določeno časovno obdobje določi tudi objekt ali območje, predvideno za nastanitev ali razmestitev Slovenske vojske, območje izvajanja vojaške vaje oziroma območje okoli domačega oziroma tujega vojaškega plovila med plovo, na privezu ali sidrišču ali domačega oziroma tujega vojaškega zrakoplova na letališču. Za objekt in okoliš objekta, ki je posebnega pomena za obrambo, se šteje tudi območje tabora v državi ali izven države, na katerem je nastanjeno vojaško poveljstvo ali enota.

(3) Ministrstvo daje soglasje za meritve, snemanja in raziskave v objektih in okoliših objektov iz prvega odstavka tega člena ter določa objekte in okoliše objektov, ki so posebnega pomena za obrambo le določeno časovno obdobje.

(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena se v načrtih uporabe Slovenske vojske lahko določijo pomembni energetske, transportni, proizvodni in komunikacijski objekti, sedeži organov oblasti na ravni države ter kritična infrastruktura državnega pomena kot objekti, pomembni za obrambo države. Po odločitvi vlade lahko njihovo varovanje, vključno z zračnim prostorom nad temi objekti, obalo in pripadajočim akvatorijem, izvaja Slovenska vojska v skladu z načrti .

(5) Zračni prostor države nadzoruje in varuje Slovenska vojska v skladu z načrti, predpisi in mednarodnimi pogodbami.

4. Obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne naloge obrambe

15. člen
(obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne naloge)

(1) Obveščevalne naloge obsegajo zbiranje, dokumentiranje in analiziranje informacij ter podatkov, ki so pomembni za obrambne interese države oziroma varovanje takih podatkov, zlasti pa:

- ☒ ugotavljanje in ocenjevanje vojaških in politično-varnostnih razmer ter vojaških zmogljivosti izven države, ki so posebnega pomena za obrambo in varnost države;
- ☒ zbiranje in ocenjevanje podatkov o razmerah na območjih, na katerih med izvrševanjem obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah, oziroma pri opravljanju vojaške službe delujejo tudi pripadniki Slovenske vojske.

(2) Protiobveščevalne naloge obsegajo zbiranje, dokumentiranje in analiziranje informacij ter podatkov, ki so pomembni za obrambne interese države oziroma varovanje takih podatkov, zlasti pa:

- ☐ odkrivanje in preprečevanje dejavnosti obveščevalnih služb ter drugih organov in organizacij, ki ogrožajo obrambne interese države, ministrstvo ali Slovensko vojsko;
- ☐ protiobveščevalno zaščito pripadnikov ministrstva in Slovenske vojske v tujini.

(3) Varnostne naloge obsegajo zbiranje, dokumentiranje in analiziranje informacij ter podatkov, ki so pomembni za obrambne interese države oziroma varovanje takih podatkov, zlasti pa:

- ☐ odkrivanje, preiskovanje in preprečevanje ogrožanja varnosti določenih oseb, delovnih mest, objektov in okolišev, ki jih uporablja ministrstvo oziroma Slovenska vojska v državi ali izven nje, ter podatkov o razvoju, proizvodnji ali naročilu določenega vojaškega orožja ali opreme;
- ☐ izvajanje varnostnih priprav in ozaveščanje zaposlenih v obrambnem sistemu z varnostno kulturo;
- ☐ proučevanje in predlaganje rešitev za preprečevanje nepooblaščenega razkritja tajnih podatkov;
- ☐ odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj v skladu z zakonom;
- ☐ proučevanje in predlaganje usmeritev za fizično in tehnično varovanje;
- ☐ operativno varovanje aktivnosti obveščevalno varnostne službe;
- ☐ pripravo ocen ogroženosti objektov in okolišev, ki jih uporablja ministrstvo oziroma Slovenska vojska v državi ali izven nje, ter ocen ogroženosti aktivnosti ministrstva oziroma Slovenske vojske;
- ☐ varnostno preverjanje oseb v skladu s predpisi;
- ☐ usmerjanje dela vojaške policije pri opravljanju določenih varnostnih nalog v skladu s tem zakonom.

(4) Obveščevalne in protiobveščevalne ter varnostne naloge na obrambnem področju opravlja Obveščevalno varnostna služba ministrstva (v nadaljnjem besedilu: Obveščevalno varnostna služba).

(5) Elektronsko spremljanje mednarodnih komunikacijskih in informacijskih sistemov, pomembnih za obrambne interese države, opravljajo za Obveščevalno varnostno službo enote za elektronsko izvidovanje Slovenske vojske.

(6) Ukrepe mednarodnega spremljanja komunikacijskih in informacijskih sistemov odredi minister na predlog generalnega direktorja Obveščevalno varnostne službe za obdobje šestih mesecev z možnostjo podaljšanja.

(7) Ne glede na četrti odstavek tega člena štabni organi in enote Slovenske vojske za vojaško obveščevalno, protiobveščevalno in varnostno dejavnost opravljajo obveščevalne naloge za potrebe štabnega dela in načrtovanja, preventivne naloge protiobveščevalne zaščite poveljstev in enot ter štabne varnostne naloge. Organizacijska enota Generalštaba Slovenske vojske (v nadaljnjem besedilu: generalštab), pristojna za vojaško obveščevalno, protiobveščevalno in varnostno dejavnost, strokovno vodi in usmerja izvajanje obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne dejavnosti iz tega odstavka, usmerja in vodi delo vojaške policije, razen pri preiskovanju kaznivih dejanj, v skladu s tem zakonom, ki je v pristojnosti Obveščevalno varnostne službe ministrstva in sodeluje z njo. Pri izvajanju navedenih nalog

štabni organi in enote Slovenske vojske iz tega odstavka nimajo pooblastil iz 18. člena tega zakona.

(8) Način usmerjanja dela vojaške policije pri izvajanju aktivnosti iz tretjega odstavka tega člena uredi minister.

16. člen
(Obveščevalno varnostna služba)

(1) Obveščevalno varnostna služba iz prejšnjega člena se organizira kot organ v sestavi ministrstva, ki ima lahko svoje izpostave v Slovenski vojski.

(2) Generalnega direktorja Obveščevalno varnostne službe imenuje vlada na predlog ministra brez javnega natečaja.

(3) Podatki in informacije, zbrani pri opravljanju obveščevalnih in protiobveščevalnih ter varnostnih nalog, so podlaga za analitične in operativne ocene, opravljanje štabnih varnostnih nalog v Slovenski vojski, za pripravo načrtov uporabe Slovenske vojske in drugih obrambnih priprav ter za načrtovanje in izvajanje obrambnih ukrepov. S pomembnejšimi ugotovitvami Obveščevalno varnostna služba seznanja ministra, načelnika generalštaba, predsednika vlade, predsednika republike in po odločitvi predsednika vlade druge organe.

(4) Če pri opravljanju nalog iz prejšnjega člena Obveščevalno varnostna služba ali vojaška policija zazna oziroma odkrije kaznivo dejanje, storjeno zunaj ministrstva ali Slovenske vojske, o tem brez odlašanja obvesti policijo in ji zadevo preda v nadaljnji postopek.

(5) Če Policija ali Slovenska obveščevalno-varnostna agencija pri opravljanju svojih nalog ugotovi, da obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je vojaška oseba izvršila, izvršuje ali bo izvršila kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, o tem brez odlašanja obvesti Obveščevalno varnostno službo. Če policija vojaško osebo zaloti pri kaznivem dejanju, za preiskovanje katerega je pristojna Obveščevalno varnostna služba ali vojaška policija, ga zadrži do prihoda vojaške policije.

(6) Obveščevalno varnostna služba pri opravljanju svojih nalog sodeluje z ministrstvom, pristojnim za notranje zadeve, ministrstvom, pristojnim za zunanje zadeve, Policijo in Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo ter z njimi izmenjuje informacije. Obveščevalno varnostna služba lahko sodeluje in izmenjuje informacije s tujimi obveščevalnimi in varnostnimi službami po predhodnem soglasju ministra.

(7) Generalni direktor Obveščevalno varnostne službe določi pravila za izvajanje nalog Obveščevalno varnostne službe po predhodnem soglasju ministra.

(8) Generalni direktor Obveščevalno varnostne službe določi pravila za izvajanje notranje varnosti.

17. člen
(razmerja med ministrstvom in Obveščevalno varnostno službo)

- (1) Ministrstvo v razmerju do Obveščevalno varnostne službe:
- ☒ usmerja in nadzoruje izvajanje nalog Obveščevalno varnostne službe;
 - ☒ določa razvojne, organizacijske, kadrovske in druge temeljne usmeritve za delo Obveščevalno varnostne službe;
 - ☒ opravlja strokovne naloge na področju kadrov, financ, komunikacijske in informacijske podpore, logistike ter splošnih zadev za Obveščevalno varnostno službo;
 - ☒ opravlja druge naloge v skladu z zakonom.

(2) V zunanjem poslovanju se javni uslužbenci Obveščevalno varnostne službe prikazujejo kot javni uslužbenci ministrstva.

18. člen
(pooblastila)

(1) Javni uslužbenci Obveščevalno varnostne službe, ki opravljajo naloge iz 15. člena tega zakona, so uradne osebe Obveščevalno varnostne službe.

(2) Uradne osebe Obveščevalno varnostne službe, ki opravljajo obveščevalne in protiobveščevalne naloge iz prvega in drugega odstavka 15. člena tega zakona in ki jih določi minister, imajo pooblastila, kot jih zakon določa za delavce Slovenske obveščevalno-varnostne agencije. Uradne osebe zbirajo obveščevalne podatke s tajnim sodelovanjem in posebnimi oblikami pridobivanja podatkov pod pogoji in na način, kot so predpisani za Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo.

(3) Uradne osebe Obveščevalno varnostne službe, ki opravljajo varnostne naloge iz tretjega odstavka 15. člena tega zakona in ki jih določi minister, imajo v skladu s tem zakonom pri preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj na ministrstvu in v Slovenski vojski pooblastila, kot jih zakon določa za Policijo. Uradne osebe Obveščevalno varnostne službe, ki opravljajo varnostne naloge, ne morejo imeti tudi pooblastil iz prejšnjega odstavka.

(4) Uradne osebe Obveščevalno varnostne službe iz prejšnjega odstavka lahko pri opravljanju nalog uporabijo s predpisi dovoljene posebne ukrepe po postopku, pod pogoji ter v obsegu, kot je to z zakonom določeno za Policijo.

(5) Uradne osebe Obveščevalno varnostne službe iz drugega in tretjega odstavka tega člena pridobijo pooblastila, določena s tem zakonom, če predhodno uspešno opravijo usposabljanje po programu, ki ga predpiše minister. Uradna oseba je dolžna vsaka tri leta opraviti preizkus usposobljenosti, ki ga predpiše minister. Uradna oseba, ki preizkusa ne opravi uspešno, izgubi vsa pooblastila za delo v Obveščevalno varnostni službi in se prerazporedi na delo, ki ustreza njegovi izobrazbi oziroma na drugo dolžnost.

(6) Uradne osebe Obveščevalno varnostne službe, ki opravljajo obveščevalne in protiobveščevalne ter varnostne naloge, se pri izvrševanju nalog praviloma izkazujejo s

službeno izkaznico. Uradne osebe Obveščevalno varnostne službe, ki so razporejene v vojno organizacijo službe, lahko pooblastila, določena s tem zakonom, uporabljajo le, kadar so vpoklicane in kadar opravljajo službo.

(7) Uradne osebe Obveščevalno varnostne službe se v povezavi z delom v službi v postopkih pred sodišči in upravnimi organi lahko izkazujejo s službeno izkaznico.

(8) Uradne osebe Obveščevalno varnostne službe imajo pravico nositi službeno orožje.

(9) Pri določanju in izvrševanju pooblastil iz tega člena ima generalni direktor Obveščevalno varnostne službe pristojnosti, kot jih zakon določa generalnemu direktorju Policije in direktorju Slovenske obveščevalno-varnostne agencije.

19. člen

(varnostno preverjanje oseb)

(1) Varnostno preverjanje oseb je posebna oblika zbiranja osebnih in drugih podatkov, ki se izvaja s predhodno pisno privolitvijo preverjane osebe zaradi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja:

1. ogrožanja oseb, del in dolžnosti v vojaških poveljstvih, enotah in na ministrstvu;
2. ogrožanja vojaških poveljstev in enot ter objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo;
3. ogrožanja opravljanja vojaške službe na dolžnostih podčastnikov, častnikov, generalov ter admiralov ter za opravljanje vojaških dolžnosti v obveščevalno izvidniških enotah, enotah za specialno delovanje, enotah za elektronsko bojevanje, enotah za kibernetiko varnost ter enotah vojaške policije.

(2) Varnostno preverjanje po tem zakonu se opravi za:

1. osebe, ki kandidirajo za poklicno opravljanje dela na obrambnem področju;
2. osebe, ki kandidirajo za pogodbeno opravljanje vojaške službe ali prostovoljno služenje vojaškega roka;
3. osebe, ki kandidirajo za zaposlitev v Obveščevalno varnostni službi ali za razporeditev vanjo;
4. osebe, ki že poklicno ali pogodbeno opravljajo vojaško službo, pred podaljšanjem pogodbe o zaposlitvi oziroma pogodbe o opravljanju vojaške službe v rezervni sestavi;
5. osebe, ki bodo zaradi izvrševanja naročila organa ali drugih razlogov vstopale v objekte in okoliše posebnega pomena za obrambo.

(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko kadarkoli med trajanjem pogodbe opravi vmesno varnostno preverjanje, če je zaradi spremenjenih okoliščin treba ugotoviti, ali oseba izpolnjuje varnostne pogoje za opravljanje del ali dolžnosti, ki jih opravlja oziroma želi opravljati. Postopek in vsebina vmesnega varnostnega preverjanja sta enaka, kot ga ta zakon določa za postopek varnostnega preverjanja.

(4) Za osebo, ki ne privoli v varnostno preverjanje, se šteje, da ne izpolnjuje varnostnih pogojev za opravljanje del ali dolžnosti, ki jih opravlja oziroma želi opravljati.

(5) Varnostno preverjanje oseb po tem členu in predpisih za pridobitev dovoljenja za dostop do tajnih podatkov lahko opravljajo samo uradne osebe Obveščevalno varnostne službe ministrstva, ki imajo pooblastila iz tretjega odstavka 18. člena tega zakona.

(6) Oseba, za katero se z varnostnim preverjanjem ugotovi obstoj varnostnega zadržka, ne more začeti delati oziroma nadaljevati dela na določenem delovnem mestu oziroma dolžnosti in ji delovno razmerje na ministrstvu preneha z dnem dokončnosti akta o prenehanju delovnega razmerja.

(7) Kadar uradne osebe Obveščevalno varnostne službe zbirajo podatke zaradi varnostnega preverjanja oseb v skladu s tem zakonom in predpisi za pridobitev dovoljenj za dostop do tajnih podatkov iz obstoječih zbirk podatkov, so jih organi, službe in druge organizacije, ki te podatke zbirajo, dolžni brezplačno posredovati Obveščevalno varnostni službi na njeno pisno zahtevo v 15 dneh od prejete zahteve. Če teh podatkov ni v obstoječih zbirkah, jih pooblaščen uradne osebe Obveščevalno varnostne službe zberejo neposredno.

(8) Kadar Obveščevalno varnostna služba zbira osebne in druge podatke v skladu s tem zakonom, o tem ni dolžna obvestiti posameznika, na katerega se podatki nanašajo, če bi to onemogočilo ali otežilo izvršitev nalog Obveščevalno varnostne službe.

(9) V primeru iz prejšnjega odstavka lahko na zahtevo ministra državni organi in organizacije z javnimi pooblastili seznanijo osebo, na katero se osebni podatki nanašajo, šele po preteku petih let od posredovanja podatkov Obveščevalno varnostni službi.

20. člen

(vsebina varnostnega preverjanja oseb)

- (1) Podatki, ki se lahko pridobivajo v postopku varnostnega preverjanja, so:
1. osebno ime, vključno s prejšnjimi;
 2. enotna matična številka osebe;
 3. datum in kraj rojstva;
 4. državljanstvo oziroma državljanstva, vključno s prejšnjimi;
 5. naslov prebivališča (stalnega, začasnega in naslov dosegljivosti);
 6. bivanja v tujini, vključno z uradnimi napotitvami na delo v tujini (kraj, obdobje in razlog bivanja);
 7. zakonski stan ali z njim izenačena skupnost in število otrok;
 8. poklic in delo, ki ga opravlja ali je opravljal;
 9. znanje o ravnanju z orožjem;
 10. sedanji in prejšnji delodajalci ter njihovi naslovi;
 11. pravnomočne sodbe zaradi kaznivih dejanj, katerih storilec se preganja po uradni dolžnosti, ter podatke o prekrških, ki so jih obravnavali prekrškovni organi ali sodišča;
 12. podatki o obravnavi zaradi suma storitve kaznivega dejanja, katerih storilec se preganja po uradni dolžnosti;
 13. kazenski postopki za kazniva dejanja in postopki o prekrških;
 14. odvisnost od alkohola, drog oziroma druge zasvojenosti;
 15. bolezen ali duševne motnje ali stanja, ki bi lahko ogrozila varnost določenih oseb ali objektov;
 16. stiki s tujimi varnostnimi organi ali obveščevalnimi ali protiobveščevalnimi službami;

17. članstvo ali sodelovanje v organizacijah ali skupinah, ki ogrožajo vitalne interese Republike Slovenije ali držav članic političnih, obrambnih in varnostnih zvez, katerih članica je;
18. disciplinske sankcije;
19. prejšnja varnostna preverjanja;
20. sodelovanje v tujih oboroženih silah ali drugih oboroženih formacijah;
21. lastnosti in okoliščine iz življenja preverjane osebe, zlasti premoženjske razmere, zaradi katerih bi lahko bila izpostavljena izsiljevanju ali drugim oblikam pritiska.

(2) V postopku varnostnega preverjanja oseb za zaposlitev ali razporeditev v Obveščevalno varnostno službo iz tretje točke drugega odstavka 19. člena tega zakona lahko služba zahteva od kandidata tudi druge podatke, na podlagi katerih ugotavlja varnostne zadržke za delo v Obveščevalno varnostni službi in jih tudi preveri.

21. člen

(sum odvisnosti od alkohola, drog ali drugih zasvojenosti oziroma bolezni ali duševnih motenj ali stanj)

(1) Če se z varnostnim preverjanjem ugotovi sum odvisnosti od alkohola, drog ali drugih zasvojenosti iz 14. točke prvega odstavka prejšnjega člena tega zakona ali sum bolezni ali duševnih motenj ali stanj iz 15. točke prvega odstavka prejšnjega člena tega zakona, se sum preveri tako, da se preverjana oseba napoti na zdravniški pregled k izvajalcu zdravstvene dejavnosti, ki je za opravljanje tovrstnih pregledov pooblaščen po zakonu, ki ureja tajne podatke.

(2) Sum iz prejšnjega odstavka se preverja na podlagi sklepa o napotitvi. Če se preverjana oseba ne udeleži pregleda v roku, ki ji ga določi zdravstvena organizacija ali zasebni zdravnik zaradi neupravičenega vzroka, se šteje, da ne izpolnjuje varnostnih pogojev za dostop do delovnega mesta ali za opravljanje dela.

22. člen

(varnostni zadržki)

(1) Varnostni zadržki po tem zakonu so:

1. lažne navedbe podatkov preverjane osebe v postopku varnostnega preverjanja;
2. neizbrisana pravnomočna obsodba na najmanj tri mesece nepogojne zaporne kazni za naklepna kazniva dejanja, ki se preganjajo po uradni dolžnosti;
3. tri ali več pravnomočnih odločb o prekršku zoper javni red in mir z elementi nasilja ali prekrškov s področja proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami ali orožja;
4. odvisnost od alkohola, prepovedanih drog ali druge zasvojenosti;
5. bolezen ali duševne motnje ali stanja, ki bi lahko ogrozila varno opravljanje nalog na obrambnem področju;
6. članstvo ali sodelovanje v organizacijah ali skupinah, ki ogrožajo vitalne interese Republike Slovenije ali držav članic političnih, obrambnih in varnostnih zvez, katerih članica je Republika Slovenija.

(2) Varnostni zadržek lahko predstavlja tudi:

1. pravnomočna obtožnica oziroma obtožni predlog za kazniva dejanja, ki se preganjajo po uradni dolžnosti;
2. nepravnomočna obsodilna sodba za kazniva dejanja, ki se preganjajo po uradni dolžnosti;
3. dokončen disciplinski ukrep zaradi težje disciplinske kršitve pri obravnavanju oziroma obdelovanju tajnih ali osebnih podatkov;
4. dejstva in okoliščine, ugotovljeni v postopku varnostnega preverjanja, ki vzbujajo utemeljene dvome v posameznikovo verodostojnost, zanesljivost in lojalnost za opravljanje nalog in del ali dolžnosti, navedenih v drugem odstavku 19. člena tega zakona.

23. člen

(obveščanje o rezultatu varnostnega preverjanja)

(1) Obveščevalno varnostna služba o rezultatu varnostnega preverjanja obvesti predlagatelja postopka.

(2) Osebam iz drugega odstavka 19. člena tega zakona Obveščevalno varnostna služba ni dolžna posredovati ali pojasnjevati razlogov za svojo odločitev.

(3) Za osebe iz tretjega odstavka 19. člena tega zakona Obveščevalno varnostna služba v obvestilu predlagatelju postopka opredeli vsebino varnostnega zadržka.

24. člen

(zbirke podatkov)

Obveščevalno varnostna služba vodi zbirke osebnih podatkov, povezanih z opravljanjem obveščevalnih in protiobveščevalnih ter varnostnih nalog iz svoje pristojnosti po vsebini, pod pogoji, na način in v obsegu, kot je predpisan za Policijo in Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo.

25. člen

(stalnost in zavarovanje)

(1) Uradnim osebam Obveščevalno varnostne službe iz 18. člena tega zakona pripadajo dodatek na stalnost, obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje in nezgodno zavarovanje. Delovna mesta določi minister v sistemizaciji delovnih mest.

(2) Uradni osebi za vsako začeto leto dela v Obveščevalno varnostni službi nad pet let pripada dodatek za stalnost. Osebi, ki je premeščena na delo v Obveščevalno varnostno službo, se za določitev dodatka na stalnost šteje tudi delovna doba v organu, iz katerega je premeščena, če je bila po predpisih in pod pogoji, ki veljajo za organ, iz katerega je premeščena, upravičena do dodatka na stalnost.

III. SLOVENSKA VOJSKA

1. Naloge in organizacija

26. člen

(naloge Slovenske vojske)

(1) Naloge Slovenske vojske so:

- ☐ zagotavlja pripravljenost poveljstev in enot ter vojaških zmogljivosti in izvaja vojaško obrambo samostojno ali v sodelovanju z zavezniškimi vojskami;
- ☐ izvaja vojaško izobraževanje in usposabljanje za oborožen boj in druge oblike vojaške obrambe,
- ☐ izvršuje obveznosti, ki jih je država sprejela v mednarodnih organizacijah in z mednarodnimi pogodbami ter z vojaškimi zmogljivostmi prispeva k mednarodnemu miru, varnosti in stabilnosti;
- ☐ ob naravnih in drugih nesrečah v skladu s svojo organizacijo in zmogljivostmi sodeluje pri zaščiti, reševanju in pomoči;
- ☐ s svojimi zmogljivostmi zagotavlja podporo državnim organom, samoupravnim lokalnim skupnostim, javnim zavodom in drugim organizacijam, v skladu z odločitvami pristojnih organov in zakonom.

(2) Vlada s pravili službe podrobneje uredi odnose v vojaški službi, red in notranje službe, določena vprašanja disciplinskega in odškodninskega postopka ter druga vprašanja vojaške službe.

27. člen

(pripravljenost in vojaška obramba)

(1) Slovenska vojska zagotavlja in prispeva k varnosti in stabilnosti s svojim načrtnim razvojem in delovanjem, vzdrževanjem pripravljenosti, vojaško diplomacijo, sodelovanjem z drugimi vojaškimi organizacijami, spoštovanjem dogovorjenega obsega oboroževanja, preprečevanjem širjenja orožij za množično uničevanje, nadzorom oborožitve in razorožitve, nadzorom drugih vojaških organizacij ter izvajanjem drugih verifikacijskih dejavnosti.

(2) Pripravljenost za izvajanje z zakonom določenih nalog Slovenska vojska zagotavlja v skladu z načrti uporabe, neprekinjenim delovanjem določenih poveljstev in enot ter bojnih sistemov, pripravljenostjo določenih poveljstev in enot v skladu s skupnimi načrti obrambe v okviru zavezništva oziroma drugih mednarodnih organizacij v skladu z mednarodnimi pogodbami ter zahtevano pripravljenostjo za opravljanje nalog v skladu z varnostnimi razmerami na podlagi odločitev pristojnih organov vodenja in poveljevanja.

(3) Za pravočasno oblikovanje vojne sestave Slovenska vojska že v miru z različnimi oblikami usposabljanja skrbi za prenos znanja na vojaško sposoben del prebivalstva ter zagotavlja rezerve za začetno delovanje vojne sestave.

(4) Povišana pripravljenost je potrebno ali zahtevano stanje v poveljstvu ali enoti v miru zaradi izvajanja ukrepov kriznega odzivanja ali sodelovanja Slovenske vojske pri zaščiti, reševanju in pomoči, med izvajanjem nalog Slovenske vojske zunaj države, med pripravljenostjo ali izvajanjem nalog kolektivne obrambe v skladu z načrti v okviru zavezništva ter v izrednem ali vojnem stanju, ki izraža sposobnost, da poveljstvo ali enota v skladu z načrti uporabe organizirano in pravočasno začne izvajati zaukazano delovanje, ne glede na razmere, kraj ali nasprotnika. Za povišano pripravljenost se šteje tudi čas po sprejemu odločitve, da se določena enota, ki je dana na razpolago za uporabo, napoti na izvrševanje nalog, v skladu z načrti za kolektivno obrambo v okviru zavezništva oziroma v skladu z drugimi mednarodnimi pogodbami, v obdobju šestih mesecev ali krajšem obdobju pred opravljanjem vojaške službe izven države. Povišana pripravljenost v miru se uvede s pisnim ukazom načelnice ali načelnika (v nadaljnjem besedilu: načelnik) generalštaba.

(5) Vojaško obrambo države izvaja Slovenska vojska v skladu z načrti uporabe samostojno in v skladu z načrti zavezništva v okviru kolektivne obrambe oziroma prevzetimi obveznostmi z mednarodnimi pogodbami.

28. člen

(vojaško izobraževanje in usposabljanje)

(1) Vojaško izobraževanje in usposabljanje izvaja Slovenska vojska:

- ☐ z organiziranjem in izvajanjem vojaškega izobraževanja in usposabljanja pripadnikov, poveljstev in enot v okviru Slovenske vojske, ministrstva, pristojnega za obrambo, in javnega izobraževalnega sistema ter v ustreznih šolah in organizacijah izven države;
- ☐ z usposabljanjem poveljstev in enot v okviru Slovenske vojske, v zavezništvu in drugih mednarodnih organizacijah izven države;
- ☐ z usposabljanjem med prostovoljnimi ali obveznimi vojaškim rokom ali med pogodbeno ali obvezno službo v rezervni sestavi v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja vojaško dolžnost;
- ☐ z organiziranjem in usposabljanjem kadrovske sestave v skladu z načrti, ki predstavljajo dodatne zmogljivosti za popolnjevanje ali povečevanje vojne sestave Slovenske vojske;
- ☐ s sodelovanjem s podčastniško in častniško, veteransko in drugimi nevladnimi organizacijami, ki opravljajo dejavnost v javnem interesu na področju obrambe in katerih dejavnosti so pomembne za usposobljenost pripadnikov ter državljanov za vojaško obrambo države.

(2) Vojaško izobraževanje in usposabljanje pripadnikov Slovenske vojske obsega temeljno vojaško usposabljanje, osnovno vojaško usposabljanje za vojake oziroma osnovno vojaško izobraževanje in usposabljanje za podčastnike in častnike, osnovno usposabljanje za delo v Slovenski vojski za vojaške uslužbenke, dopolnilno vojaško usposabljanje za vojake oziroma dopolnilno vojaško izobraževanje za podčastnike in častnike ter specialistične, funkcionalne in druge oblike vojaškega izobraževanja in usposabljanja.

(3) Slovenska vojska predstavlja in seznanja državljanke in javnost s svojo organizacijo, aktivnostmi in delovanjem, da bi spodbujala pripravljenost državljanov za vojaško obrambo v primeru potrebe, pridobivanja kandidatov za delo v Slovenski vojski ter za sodelovanje v različnih oblikah usposabljanja državljanov za vojaško obrambo države.

(4) Slovenska vojska se izobražuje in usposablja v miru za opravljanje vseh nalog za obrambo države samostojno in v okviru zavezništva, za izvrševanje obveznosti, ki jih je Republika Slovenija sprejela v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami, za opravljanje določenih nalog zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah ter drugih nalog v skladu s tem zakonom.

29. člen (izvajanje mednarodnih obveznosti)

(1) Slovenska vojska izvršuje obveznosti, ki jih je Republika Slovenija sprejela v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami:

1. z delovanjem vojaške diplomacije;
2. s sodelovanjem v mednarodnih operacijah in misijah ter v drugih oblikah delovanja, primernih za preprečevanje sporov, ohranjanje, vsiljevanje in vzdrževanje miru ter v kolektivni obrambi;
3. s sodelovanjem in delovanjem v skupnih poveljstvih in enotah zavezništva oziroma v drugih mednarodnih organizacijah;
4. s sodelovanjem in delovanjem v organih, predstavništvih ali službah mednarodnih organizacij;
5. s sodelovanjem v skupnih poveljstvih in enotah, ustanovljenih z drugimi državami;
6. z vojaško pomočjo v oborožitvi, vojaški opremi, z usposabljanjem ali v drugi obliki;
7. s humanitarno pomočjo ali pomočjo za izvajanje humanitarnih dejavnosti;
8. s sodelovanjem v dejavnostih za preprečevanje terorističnih in drugih pojavov ogrožanja stabilnosti in varnosti.

(2) Ukrepi, naloge in druge dejavnosti za opravljanje nalog iz 26. člena tega zakona in prejšnjega odstavka kot oblike odzivanja države na krize izven države se načrtujejo v načrtu uporabe Slovenske vojske.

30. člen (omejitve pri opravljanju nalog izven države)

(1) Slovenska vojska opravlja naloge izven države v skladu s tem zakonom in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, mednarodnimi pogodbami, pravili in načeli mednarodnega vojnega in humanitarnega prava ter v skladu s pravili, ki veljajo v zavezništvu, in pravili, ki veljajo v drugih mednarodnih organizacijah, v okviru katerih se naloge opravljajo.

(2) Slovenska vojska pri opravljanju nalog izven države lahko opravlja tudi naloge, ki jih v Republiki Sloveniji ne opravlja, če je opravljanje takih nalog predvideno v okviru mednarodne operacije in misije ali druge oblike delovanja Slovenske vojske, na katero so pripadniki napoteni, in če so pripadniki usposobljeni za opravljanje takih nalog.

(3) Vlada lahko odloči o vrsti nalog ali omejitvah pri opravljanju nalog, ki jih bodo pripadniki opravljali med vojaško službo oziroma delovanjem v drugi državi. Vlada lahko pooblasti načelnika generalštaba, da ob zaostritvi varnostnih razmer, zaradi zaščite

pripadnikov, ki so napoteni na opravljanje vojaške službe izven države, do odločitve vlade začasno omeji njihovo delovanje.

31. člen
(sodelovanje ob naravnih in drugih nesrečah)

(1) Slovenska vojska glede na svojo organizacijo, usposobljenost in opremljenost sodeluje pri zaščiti, reševanju in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah v skladu z zakonom, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, skupaj z drugimi silami za zaščito, reševanje in pomoč, pri iskanju in reševanju iz zraka, na morju in kopnem ter pri evakuaciji slovenskih državljanov, ki so neposredno ogroženi v drugi državi.

(2) O sodelovanju Slovenske vojske pri zaščiti in reševanju odloča vlada, v nujnih primerih pa minister na predlog poveljnika Civilne zaščite Republike Slovenije oziroma načelnik generalštaba po pooblastilu ministra.

32. člen
(podpora državnim organom, samoupravnim lokalnim skupnostim, javnim zavodom in drugim organizacijam)

(1) Slovenska vojska v okviru svojih zmogljivosti in nalog iz 26. člena tega zakona sodeluje z državnimi organi, samoupravnimi lokalnimi skupnostmi, javnimi zavodi in drugimi organizacijami ter jim zagotavlja podporo v skladu z zakoni in odločitvami pristojnih organov.

(2) Po odločitvi vlade in v skladu z načrti lahko Slovenska vojska sodeluje s Policijo pri varovanju državne meje, objektov in območij, pri čemer pripadniki Slovenske vojske nimajo policijskih pooblastil.

33. člen
(izjemna pooblastila Slovenske vojske pri varovanju državne meje)

(1) Če to zahtevajo varnostne razmere, lahko državni zbor na predlog vlade z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev odloči, da pripadniki Slovenske vojske skupaj s Policijo pri varovanju državne meje, v skladu z načrti in po predhodni odločitvi vlade iz drugega odstavka prejšnjega člena, izjemoma izvajajo tudi naslednja pooblastila:

- ☒ opozarjajo;
- ☒ zahtevajo od oseb, da se napotijo v določeno smer, prostor ali kraj;
- ☒ ugotavljajo identiteto;
- ☒ začasno omejujejo gibanje oseb.

(2) Pooblastila iz prejšnjega odstavka se izvajajo pod pogoji in na način, ki so predpisani za policiste ter v skladu z usmeritvami Policije. Pripadniki Slovenske vojske opravljajo naloge predvsem z opazovanjem, patroljiranjem, fizično prisotnostjo, taktično postavitvijo moštva ter sredstev in opreme.

(3) O opravljenih pooblastilih in nalogah iz prvega in drugega odstavka tega člena nemudoma obvestijo policijo po liniji poveljevanja ter ji ustno in pisno poročajo.

(4) Državni zbor v aktu iz prvega odstavka določi obdobje, v katerem lahko pripadniki Slovenske vojske izvajajo pooblastila iz prvega odstavka tega člena in ki sme trajati le nujno potreben čas za izvedbo, vendar ne več kot tri mesece. Obdobje iz prejšnjega stavka se lahko pod istimi pogoji ponovno podaljša.

(5) Fizična oseba, ki meni, da so ji bile pri izvajanju pooblastil po tem členu kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine, lahko na ministrstvu vloži pritožbo zoper delo pripadnice ali pripadnika (v nadaljnjem besedilu: pripadnik Slovenske vojske), ki je ta pooblastila izvajal. Pritožba se lahko vloži najpozneje v roku 45 dni od dneva, ko naj bi prišlo do domnevne kršitve človekovih pravic ali temeljnih svoboščin. Le dejstvo, da je prišlo do izvajanja pooblastil po tem členu, ne more biti predmet pritožbe. Stroški pritožbenega postopka po tem členu bremenijo proračun.

(6) Pritožbo iz prejšnjega odstavka rešuje posebna komisija, ki jo imenuje minister. Komisijo sestavljajo dva predstavnika ministrstva, pristojnega za obrambo, predstavnik generalštaba, ki je praviloma poročevalec o zadevi, predstavnik ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, predstavnik Policije ter predstavnik javnosti, ki ga na predlog samoupravnih lokalnih skupnosti, organizacij strokovne javnosti ter nevladnih in humanitarnih organizacij imenuje minister na način in pod pogoji, določenimi v zakonu, ki ureja naloge in pooblastila policije. Mandat komisije traja pet let.

(7) Na podlagi ugotovljenih dejstev in okoliščin obravnavane zadeve komisija odloči o utemeljenosti ali neutemeljenosti pritožbe ter o tem pisno seznani pritožnika in pripadnika Slovenske vojske, ki naj bi domnevno kršil človekove pravice ali temeljne svoboščine pritožnika. Odločitev komisije, ki mora biti vsebinsko obrazložena, je dokončna.

(8) Če komisija ugotovi, da je pri izvajanju pooblastil po tem členu res prišlo do kršitve človekovih pravic ali temeljnih svoboščin pritožnika, o tem seznani neposredno nadrejeno osebo kršitelja in ji predlaga uvedbo ustreznega postopka.

(9) Način in postopek obravnave pritožbe po tem členu se podrobneje določi v pravilih službe.

34. člen (sestav vojske)

- (1) Slovenska vojska ima stalno, mirnodobno in vojno sestavo.
- (2) Ob izrazitem poslabšanju varnostnih razmer v mednarodnem okolju se prednostno zagotavljata povečanje in popolnjevanje mirnodobne sestave Slovenske vojske, ko pa se v skladu z zakonom ponovno uveljavijo vse sestavine vojaške dolžnosti, se zagotovi dopolnjevanje zmogljivosti vojne sestave Slovenske vojske.

35. člen
(organizacija poveljstev)

(1) Slovensko vojsko sestavljajo generalštab kot organ v sestavi ministrstva, njemu podrejena poveljstva na operativni in taktični ravni ter enote.

(2) Generalštab je najvišji vojaški strokovni organ za poveljevanje s Slovensko vojsko. Opravlja vojaške strokovne naloge, ki se nanašajo na razvoj, načrtovanje, organizacijo, usposabljanje in delovanje Slovenske vojske.

(3) Poveljstva in enote se ustanavljajo in organizirajo v skladu z obsegom in strukturo Slovenske vojske, določenima z dolgoročnim programom razvoja obrambnih zmogljivosti.

(4) Poveljstva in enote v skladu s prejšnjim odstavkom popolnjuje in opremlja ministrstvo na podlagi srednjeročnega obrambnega programa in sprejetih proračunov.

(5) Območje odgovornosti posameznega poveljstva določi minister na predlog načelnika generalštaba, v izrednem in vojnem stanju pa, če odločanje ministra ni mogoče, neposredno načelnik generalštaba.

36. člen
(organizacija Slovenske vojske)

(1) Glede na namen je Slovenska vojska sestavljena iz sil za bojevanje, sil za bojno podporo, sil za zagotovitev delovanja in sil za podporo poveljevanja.

(2) Glede na sposobnost premeščanja je Slovenska vojska sestavljena iz premestljivih in nepremestljivih sil. Premestljive sile so organizirane, opremljene in usposobljene za delovanje samostojno ali v sestavi sil zavezništva na območju Republike Slovenije in na kriznih območjih znotraj in zunaj meja zavezništva. Nepremestljive sile so organizirane, opremljene in usposobljene predvsem za delovanje na območju Republike Slovenije.

(3) Glede na stopnjo pripravljenosti so sile Slovenske vojske lahko sile v visoki stopnji pripravljenosti, sile v nizki stopnji pripravljenosti in sile z daljšim časom vzpostavitve pripravljenosti za delovanje.

(4) Organizacija Slovenske vojske je enotna in se ne deli na zvrsti, obsega pa rodove in službe, ki jih določa minister. Minister določa tudi specialnosti v rodovih in službah ter formacijo poveljstev in enot.

(5) Materialne, zdravstvene in druge logistične potrebe Slovenske vojske se v vojnem stanju zagotavljajo tudi z delovanjem nevojaškega dela obrambnega sistema.

37. člen
(zastave, himna in oznake v vojski)

- (1) Slovenska vojska ima svojo zastavo in himno.
- (2) Bojno zastavo in svečano pesem imajo lahko tudi poveljstva in enote ravni bataljona ali višje.
- (3) Himno, obliko zastav ter oznako pripadnosti Slovenski vojski določi vlada, druge oznake v Slovenski vojski pa minister.
- (4) Nihče ne sme brez dovoljenja reproducirati ali uporabljati oznak pripadnosti in drugih oznak, ki se uporabljajo v Slovenski vojski.

2. Vodenje, poveljevanje in izvrševanje ukazov

38. člen
(vrhovni poveljnik)

- (1) Vrhovni poveljnik Slovenske vojske (v nadaljnjem besedilu: vrhovni poveljnik) je predsednik republike.
- (2) Vrhovnega poveljnika se seznanja s stanjem pripravljenosti Slovenske vojske in drugimi zadevami, pomembnimi za obrambo države.
- (3) Vrhovni poveljnik daje mnenje k usmeritvam za načrtovanje operativnih, materialnih in organizacijskih priprav za uporabo Slovenske vojske, ki jih minister praviloma letno določa generalštabu.
- (4) Vrhovni poveljnik je pristojen za poviševanja v generalske in admiralske čine.
- (5) Slovenska vojska zagotavlja varovanje, nastanitev, protokolarne zadeve, častno stražo in druge pogoje predsedniku republike, ko v miru in vojnem stanju opravlja funkcijo vrhovnega poveljnika.

39. člen
(vodenje vojske)

- (1) Minister odreja generalštabu potrebne razvojne, organizacijske, tehnične in druge ukrepe ter usmeritve, ki jih izvršuje Slovenska vojska.
- (2) Minister določa načrtovanje in opremljanje, vrsto oborožitve in druge vojaške opreme, ki jo uporablja Slovenska vojska, organizacijo materialne in zdravstvene oskrbe ter programe vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Ureja tudi druga upravna in strokovna vprašanja organizacije in dela Slovenske vojske.

(3) Minister po predhodnem soglasju predsednika republike podrobneje predpiše pogoje in postopke seznanjanja vrhovnega poveljnika s stanjem pripravljenosti Slovenske vojske in drugimi zadevami, pomembnimi za obrambo države, zagotavljanje nastanitve, zavarovanja, protokolarnih zadev, častne straže ter drugih pogojev za opravljanje funkcije vrhovnega poveljnika v miru in vojnem stanju.

(4) Minister po predhodnem mnenju predsednika republike določa generalštabu praviloma letne usmeritve za načrtovanje operativnih, materialnih in organizacijskih priprav za uporabo Slovenske vojske.

(5) Načelnik generalštaba je ministru odgovoren za izvajanje ukrepov in usmeritev iz tega člena.

40. člen (poveljevanje)

(1) Slovenska vojska je organizirana hierarhično tako, da je v njej zagotovljeno učinkovito in smotno poveljevanje. Odnos med nadrejenimi in podrejenimi je bistveni del poveljevanja.

(2) Vojaško poveljevanje s podrejenimi poveljstvi in enotami ter začasnimi skupinami ali enotami je v pristojnosti načelnika generalštaba in drugih poveljnikov.

(3) Vojaško poveljevanje temelji na načelih enostarešinstva, subordinacije in obveznega izvrševanja aktov poveljevanja

(4) Z organizacijo poveljevanja po načelu enostarešinstva se določajo nadrejeni in podrejeni. Vsaka vojaška oseba mora ves čas vedeti, komu je neposredno podrejena in kako so razmejene pristojnosti.

(5) Vsak poveljujoči mora imeti namestnika, če tega ni, pooblasti vojaško osebo, ki ga nadomešča.

(6) Smotrna ureditev poveljevanja po načelu subordinacije mora zagotavljati vsaki poveljnici ali poveljniku (v nadaljnjem besedilu: poveljnik) ter vodi notranje organizacijske enote možnost uresničevanja nalog, ki so v njegovi pristojnosti. Nadrejena ali nadrejeni (v nadaljnjem besedilu: nadrejeni) je dolžan v potrebnem obsegu podrejenemu zagotoviti informacije za izvedbo nalog.

(7) Poveljujoča ali poveljujoči (v nadaljnjem besedilu: poveljujoči) mora nadzorovati, da se njegova povelja in ukazi izvršujejo.

(8) Nihče ne sme izdati, niti ni dolžan in ne sme izvršiti akta poveljevanja, če je očitno, da bi s tem storil kaznivo dejanje ali kršil določbe mednarodnega vojnega in humanitarnega prava.

41. člen

(pristojnost poveljevanja)

(1) Pristojnost poveljevanja imajo nadrejeni, njihovi namestniki in tisti, ki jih nadrejeni za to pooblasti. Vojaške osebe, pristojne za poveljevanje, in razmerja med njimi natančneje določajo pravila službe.

(2) Posamezna pooblastila za poveljevanje poveljstvu, enoti ali delu enote se lahko začasno prenesejo na poveljnika drugega poveljstva, enote ali začasne skupine (v nadaljnjem besedilu: enota). Za učinkovito izvajanje sistema poveljevanja se lahko vzpostavijo nova ali preoblikujejo obstoječa poveljniška razmerja. Poveljniška razmerja se vzpostavijo med enoto in pristojnim poveljnikom, ki mu je enota dodeljena za izvedbo poslanstva. Poveljniška razmerja in njihovo vsebino podrobneje urejajo pravila službe.

42. člen

(odgovornost poveljnikov)

(1) Načelnik generalštaba je odgovoren za pripravljenost, delo in uporabo Slovenske vojske.

(2) Poveljniki so odgovorni nadrejenemu poveljniku za pripravljenost, delo in uporabo vseh podrejenih poveljstev in enot.

43. člen

(imenovanje vojaških oseb)

(1) Načelnika generalštaba imenuje vlada na predlog ministra, brez javnega natečaja. Glede trajanja mandata, pravic in razrešitve načelnika se uporablja zakon, ki ureja javne uslužbenke.

(2) Namestnika načelnika generalštaba ter vojaške osebe na formacijske dolžnosti z zahtevanim činom brigadnega generala, njim enakim in višjim činom, imenuje minister na predlog načelnika generalštaba. Imenovanja na druge dolžnosti so v pristojnosti načelnika generalštaba oziroma podrejenih poveljnikov, ki jih pooblasti načelnik generalštaba.

(3) Pristojnost za imenovanje, določena v tem členu, obsega tudi pristojnost za razrešitev, ter pristojnost začasne razporeditve zaradi potreb službe.

(4) Zoper akt o imenovanju oziroma razrešitvi iz drugega in tretjega odstavka tega člena lahko vojaška oseba vloži ugovor po službeni poti v skladu s postopkom, določenim z zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski. Ugovor ne zadrži izvršitve akta.

(5) Poveljniki, namestniki poveljnikov in drugi pripadniki stalne sestave Slovenske vojske se imenujejo in razrešujejo na formacijsko dolžnost v skladu s tem zakonom brez interne in javne objave na podlagi potreb službe.

44. člen
(akti vodenja)

(1) Vodenje Slovenske vojske se izvaja s predpisi in akti vodenja.

(2) Po tem zakonu so akti vodenja smernice, obvezne usmeritve, odredbe in navodila. Akti vodenja so tudi pravila službe, pravila delovanja, postrojivena pravila in pravila za štabno delo. Akte vodenja praviloma izdaja minister, razen pravil službe, ki jih izdaja vlada.

(3) Smernice določajo splošno izvajanje dejavnosti na določenem področju za daljše časovno obdobje ali splošne usmeritve za ravnanje in delo v daljšem časovnem obdobju.

(4) Obvezne usmeritve določajo najpomembnejše obvezne usmeritve za določene dejavnosti ali ravnanje glede posameznih vprašanj ali nalog.

(5) Odredba podrobno ureja le določeno vprašanje, dejavnost ali ravnanje.

(6) Navodilo določa zlasti organizacijske rešitve, postopke in načine izpolnjevanja posameznih pomembnih nalog ali celovitih dejavnosti po pravilih vojaške ali druge stroke.

(7) Pravila delovanja določajo stopnjo in način uporabe sile ter taktične in druge postopke posameznikov, skupin, enot in poveljstev pri opravljanju bojnih in nebojnih nalog.

(8) Postrojivena pravila določajo način izvajanja postrojil v poveljstvih in enotah Slovenske vojske.

45. člen
(akti poveljevanja)

(1) Poveljevanje se izvaja z akti poveljevanja, ki morajo biti skladni s predpisi, akti vodenja in pravili službe.

(2) Akti poveljevanja so direktive, odločitve, načrti, standardni operativni postopki, ukazi, povelja, pravila in tehnična navodila.

(3) Direktiva določa širše naloge, organizacijske in druge rešitve ter postopke in načine za njihovo uresničevanje v daljšem časovnem obdobju. Direktive izdajajo načelnik generalštaba in poveljniki, ki jih načelnik generalštaba pooblasti.

(4) Odločitev določa ali ureja konkretno ravnanje ali ukrepanje v določenih razmerah, času in prostoru. Odločitev izdajajo načelnik generalštaba, poveljniki ter vodje v okviru svojih pristojnosti v skladu s pravili službe.

(5) Načrt določa organizacijske, kadrovske, tehnične in druge rešitve, cilje ali naloge in dejavnosti za določeno poveljstvo ali enoto oziroma delo in uporabo enot. Načrt izdajo načelnik generalštaba, poveljniki ter vodje v okviru svojih pristojnosti v skladu s pravili službe.

(6) Standardni operativni postopek je akt poveljevanja, s katerim načelnik ali od njega pooblaščen oseba ter poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote predpisujejo

način izvedbe dejavnosti pri nalogah, ki se pogosto ponavljajo. Z njim se določajo postopki običajnih opravil ali postopki pri izvedbi bojnih in drugih nalog, s katerimi se želi zagotoviti usklajenost izvedbe nalog v podrejenih enotah.

(7) Ukaz ureja celovite dejavnosti, povezane z delom in nalogami enot ali uporabo oziroma popolnjenjem enot ter razporejanjem vojaških oseb. Ukaz izdajajo načelnik generalštaba, poveljniki in vodje v okviru svojih pristojnosti v skladu s pravili službe.

(8) Povelje določa konkretno ravnanje vojaških oseb. Izdaja se kratko in ustno. Izda ga lahko vsaka nadrejena vojaška oseba.

(9) Pravila določajo temeljne rešitve za ravnanje in ukrepanje, ki so nujne za organizirano, načrtno in usklajeno ravnanje ali ukrepanje pri opravljanju vojaške službe in vojaških dolžnosti. Pravila izda načelnik generalštaba.

(10) Navodilo določa zlasti tehnološke ali tehnične rešitve, postopke in načine izvajanja posameznih nalog ali dejavnosti. Navodilo izda načelnik generalštaba.

(11) O uvedbi standardnih operativnih postopkov v Slovenski vojski, ki se uporabljajo v zavezništvu ali v mednarodnih organizacijah, v okviru katerih opravlja naloge Slovenska vojska, odloča načelnik generalštaba. Načelnik generalštaba odloča tudi o uvedbi kodifikacijskih in drugih oznak, ki se uporabljajo v zavezništvu.

46. člen

(izdajanje aktov poveljevanja)

(1) Akti poveljevanja razen povelj se praviloma izdajajo pisno. Če pisnega akta poveljevanja zaradi nastalih razmer ni mogoče izdati, se izda ustno in zapiše s podpisom izdajatelja, dežurnega enote in zaupnika v dnevnik dežurnega enote in v dnevnik tiste enote, ki je akt poveljevanja prejela. Način, obliko in vsebino pisnih aktov poveljevanja urejajo pravila za štabno delo in drugi akti. Vodja skupine ter poveljniki oddelka, voda in čete praviloma poveljujejo ustno.

(2) Akti poveljevanja se morajo izdati pisno, če imajo delovnopravne posledice, večje materialne posledice ali se z njim urejajo druga pomembna vprašanja dela in opravljanja vojaške službe, zaščita življenj in zdravja moštva, uporaba enot in podobno.

47. člen

(izvrševanje aktov vodenja in poveljevanja)

(1) Nadrejeni skrbijo za to, da se akti vodenja in poveljevanja izvršujejo dosledno in popolno. Sami preverjajo njihovo izvajanje in če ugotovijo pomanjkljivosti, ustrezno ukrepajo.

(2) Nadrejeni skrbijo za to, da se prepreči kakršnekoli oblike šikaniranja in diskriminacije, vključno z vsemi oblikami spolnega nadlegovanja ali ustvarjanja zastrašujočega, sovražnega, sramotilnega ali žaljivega okolja za podrejene, na podlagi njihovih osebnih okoliščin.

(3) Vojaška oseba za neizvršitev, nepopolno izvršitev ali odklonitev izvršitve akta vodenja in poveljevanja odgovarja v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski.

48. člen

(izvrševanje ukazov in povelj)

(1) Ukaz in povelje mora vojaška oseba izvršiti brez ugovaranja, razen v primerih, ki jih določa ta zakon, ko lahko vojaška oseba izvršitev ukaza ali povelja odkloni.

(2) Če vojaška oseba ne dobi ustreznega ukaza ali povelja ali ga zaradi objektivnih vzrokov ne more dobiti, mora ukrepati v skladu s položajem in splošnimi načeli, ki temeljijo na odločitvi nadrejenega ter interesih Slovenske vojske in obrambe države. Takoj ko razmere dopuščajo, podrejeni poroča nadrejenemu o svojem ukrepanju.

(3) Vojaške osebe lahko zoper ukaz ali povelje ugovarjajo po službeni poti, vendar morajo ukaz ali povelje izvršiti brez odlašanja.

(4) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za civilne osebe v Slovenski vojski.

49. člen

(odklonitev ukaza ali povelja)

(1) V miru lahko vojaška oseba poleg primerov iz osmega odstavka 40. člena tega zakona odkloni tudi izvršitev ukaza ali povelja, če ta pomeni neposredno nevarnost za njeno zdravje in življenje, ne gre pa za izvajanje pomoči ob naravnih in drugih nesrečah, za sodelovanje v mednarodnih obveznostih oziroma za opravljanje bojnih nalog v miru. O odklonitvi ukaza ali povelja mora tisti, ki je ukaz ali povelje izdal, takoj obvestiti nadrejenega, ki dokončno odloči o izdanem ukazu ali povelju.

(2) V skladu s prejšnjim odstavkom vojaška oseba lahko odkloni izvršitev ukaza ali povelja samo:

- če se ukaz ali povelje nanaša na delo s strupenimi ali kako drugače hudo škodljivimi snovmi brez uporabe zaščitnih sredstev in tako delo, za katero vojaška oseba ni strokovno usposobljena;
- če pri izvrševanju ukaza ali povelja ni mogoče zagotoviti niti najnujnejših varnostnih ukrepov.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko vojaška oseba izjemoma v miru odkloni izvršitev ukaza ali povelja tudi, če bi njegova izvršitev po njenem prepričanju pomenila storitev prekrška in bi bilo zaradi njegove izvršitve neposredno ogroženo njeno življenje. Vojaška oseba mora pred tem nadrejenega opozoriti, da bi z izvršitvijo ukaza ali povelja storila prekršek in da bi bilo zato ogroženo njeno življenje. O odklonitvi ukaza ali povelja mora tisti, ki je ukaz ali povelje izdal, takoj obvestiti nadrejenega, ki dokončno odloči o izdanem ukazu ali povelju.

50. člen

(prepoved poniževanja, sramotenja in žaljenja)

(1) Nadrejeni ne sme izdati akta poveljevanja, ki temelji na spolu, veroizpovedi ali katerikoli drugi osebni okoliščini podrejenega, s čimer se fizično, verbalno ali kako drugače ponižuje, sramoti oziroma žali dostojanstvo podrejenega.

(2) Podrejeni mora akt poveljevanja iz prejšnjega odstavka izvršiti, vendar pred izvršitvijo seznaniti nadrejenega, da bo aktu poveljevanja ugovarjal po službeni poti pri višje nadrejenem v skladu z zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski.

51. člen
(dolžnost poročanja)

O izvršitvi vsakega akta poveljevanja je treba takoj, ko je to mogoče ali ob z aktom poveljevanja določenem času poročati tistemu, ki ga je izdal.

3. Vojaška služba

52. člen
(opravljanje vojaške službe)

(1) Vojaško službo opravljajo vojaške osebe v stalni sestavi, vojaški obvezniki, ki so na služenju vojaškega roka ter pripadniki rezervne sestave, kadar so vpoklicani v vojaško službo v skladu z zakonom, ki ureja vojaško dolžnost.

(2) Vojaško službo opravljajo tudi vojaki med prostovoljnim služenjem vojaškega roka ter pripadniki rezervne sestave, ki so sklenili z ministrstvom pogodbo o službi v rezervni sestavi Slovenske vojske, v času usposabljanja ali opravljanja vojaške službe v miru. Pogodbo o službi v rezervni sestavi sklenejo na podlagi prostovoljne odločitve za najmanj pet let službe v rezervni sestavi. V času trajanja pogodbe se morajo udeleževati usposabljanj oziroma se morajo odzvati na poziv k opravljanju vojaške službe v miru. V času trajanja pogodbe prejemajo plačilo za pripravljenost, med vojaško službo pa plačilo za opravljanje vojaške službe. V času usposabljanj imajo poleg pravic in obveznosti po tem zakonu in na njegovi podlagi izdanih podzakonskih predpisov, tudi pravice in obveznosti, kot pripadniki rezervne sestave, med opravljanjem vojaške službe v miru pa imajo pravice in obveznosti, kot pripadniki stalne sestave, razen prepovedi članstva v političnih strankah iz tretjega odstavka 105. člena tega zakona. Po opravljeni vojaški službi v miru se pogodbeni pripadniki rezervne sestave Slovenske vojske lahko najpozneje v petih dneh vrnejo na prejšnje delo in delodajalci so jih dolžni sprejeti. Delodajalci pripadnikov rezervne sestave zaradi službe v rezervni sestavi ne smejo postaviti v manj ugoden položaj.

(3) Pripadnik, ki mu je prenehala pogodba o zaposlitvi v Slovenski vojski, pa ne zaradi krivdnih razlogov na njegovi strani, lahko pod pogoji iz prejšnjega odstavka sklene pogodbo o službi v rezervni sestavi praviloma za najmanj pet let.

(4) Pripadnik iz prejšnjega odstavka, ki je sklenil pogodbo o službi v rezervni sestavi za formacijsko dolžnost vojaka, lahko takšno službo opravlja ne glede na starostno omejitev določeno za vojake s tem zakonom najdlje do konca leta, v katerem dopolni 50 let starosti, pripadnik na podčastniški ali častniški dolžnosti pa do 63. leta starosti, če izpolnjuje druge pogoje za opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi.

(5) Minister lahko določi, da se opravljanje določenih del v Slovenski vojski ne šteje za vojaško službo ter da se vojaška služba lahko opravlja tudi na določenih delovnih mestih oziroma delih v ministrstvu ali v drugih državnih organih. Delovna mesta, na katerih se opravlja vojaška služba, se z vojaškimi osebami popolnjujejo pod pogoji določenimi za Slovensko vojsko. Vojaške osebe imajo v času opravljanja vojaške službe na teh delih pravice in dolžnosti, kot druge vojaške osebe v stalni sestavi Slovenske vojske, organizacijsko in strokovno pa so podrejene vodji organizacijske enote ali organa, v katerem je tako delovno mesto. Ta določba se smiselno uporablja tudi za inšpektorje za obrambo.

(6) Minister določi pravice in obveznosti delavcev na delovnih mestih ali delih iz prejšnjega odstavka.

(7) Minister predpiše vsebino in obliko službene ocene, kriterije in postopek ocenjevanja vojaških oseb med vojaško službo ter preizkus službene ocene.

(8) Vlada predpiše pogoje in način pogodbenega opravljanja vojaške službe v rezervni sestavi Slovenske vojske ter višino plačila za pripravljenost in opravljanje vojaške službe iz drugega odstavka tega člena.

53. člen (vojaške osebe)

(1) Kdor opravlja vojaško službo, je vojaška oseba in je podrejen vojaški disciplini.

(2) Pripadnik stalne sestave postane vojaška oseba z dnem, ko nastopi delo v stalni sestavi Slovenske vojske ali drugo delo, na katerem se opravlja vojaška služba, in preneha biti vojaška oseba, ko preneha opravljati tako delo.

(3) Vojaški obveznik, ki je na služenju vojaškega roka, oziroma vojaški obveznik, pripadnik rezervne sestave, postane vojaška oseba z vstopom v vojaško enoto ter preneha biti vojaška oseba z odpustom iz vojaške enote.

54. člen (služba izven države)

(1) Vojaške in civilne osebe v Slovenski vojski, vojaške in civilne osebe po pogodbi za določen čas in osebe, ki opravljajo vojaško ali drugo službo na ministrstvu, so lahko napotene na opravljanje vojaške službe oziroma službe izven države, in sicer vojaško diplomatska predstavništva, organe mednarodnih organizacij, druge organe ali skupna poveljstva in enote zaradi izvrševanja obveznosti, prevzetih v sistemu kolektivne obrambe in varnosti oziroma v mednarodnih organizacijah ali z mednarodnimi pogodbami.

(2) Na opravljanje vojaške službe izven države so napoteni pripadniki posamično ali v sestavi enot oziroma začasnih skupin stalne ali mirnodobne sestave zaradi usposabljanja, izvajanja nalog in delovanja v mednarodnih operacijah in misijah, izvrševanja logističnih podpornih ali drugih nalog za enoto ali skupino Slovenske vojske, ki deluje v

določeni mednarodni operaciji ali misiji, oziroma vojaške obrambe v sistemu kolektivne obrambe ter izvrševanja drugih vojaških obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah ali z mednarodnimi pogodbami. Napotitve na opravljanje vojaške ali druge službe izven države iz prejšnjega in tega odstavka se izvajajo zaradi službenih potreb, pri čemer se za službene potrebe štejejo popolnitev določene formacijske ali druge dolžnosti, usposabljanje, opravljanje vojaških, podpornih logističnih ali drugih nalog, ki jih izvajajo pripadniki, enote ali druge sestave Slovenske vojske.

(3) Vojaško službo oziroma službo izven države iz prvega odstavka tega člena lahko opravljajo v miru tudi pripadniki vojne ali rezervne sestave oziroma civilne osebe, ki sklenejo z ministrstvom pogodbo za določen čas za delo v Slovenski vojski. V času dela v Slovenski vojski njihove statusne, delovnopravne in druge pravice mirujejo. Po prenehanju opravljanja vojaške službe oziroma službe se najpozneje v petih dneh lahko vrnejo na prejšnje delo in delodajalci jih morajo sprejeti. Delodajalci ne smejo zaradi opravljanja vojaške službe oziroma službe v Slovenski vojski takih oseb postavljati v manj ugoden položaj.

(4) V miru so lahko na usposabljanje izven države napoteni tudi vojaški obvezniki med služenjem vojaškega roka in služenjem v rezervni sestavi, če so razporejeni v enote vojne sestave. Usposabljanje vojaških obveznikov izven države je glede časa, obsega in pravic praviloma izenačeno z usposabljanjem v državi.

(5) Pripadniki Slovenske vojske, ki opravljajo vojaško službo izven države, so podrejeni nadrejenim poveljnikom, vojaško službo oziroma službo pa opravljajo v skladu s tem zakonom in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, mednarodnimi pogodbami, pravili ter načeli mednarodnega vojnega in humanitarnega prava ter v skladu s pravili, ki veljajo znotraj zavezništva, in pravili, ki veljajo v drugih mednarodnih organizacijah, v okviru katerih se naloge izvajajo.

(6) Pripadniki Slovenske vojske morajo med opravljanjem nalog izven države izvrševati odločitve nadrejenih tujih poveljnikov in poveljstev oziroma pristojnih organov mednarodnih organizacij in odločitve vlade. Če sta odločitvi pristojnega organa mednarodne organizacije ali nadrejenega tujega poveljnika oziroma poveljstva in vlade ali nacionalnega poveljnika oziroma poveljstva v nasprotju, morajo pripadniki Slovenske vojske izvršiti odločitev vlade oziroma nacionalnega poveljnika ali poveljstva.

(7) Pripadnik Slovenske vojske, zoper katerega se uveljavlja disciplinska, kazenska ali odškodninska odgovornost za dejanje, ki je bilo storjeno pri opravljanju nalog vojaške službe izven države ali v zvezi z njo, je disciplinsko, kazensko in odškodninsko odgovoren po tem zakonu, zakonu, ki ureja službo v Slovenski vojski in v skladu s pravnim redom Republike Slovenije.

(8) Določbe petega, šestega in sedmega odstavka tega člena se smiselno uporabljata tudi za civilne osebe, pripadnike Slovenske vojske, med opravljanjem službe izven države.

55. člen
(začasne skupine ali enote)

(1) Vojaška služba se lahko zaradi izvajanja nujnih nalog Slovenske vojske pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah, podpore drugim državnim organom, samoupravnim lokalnim skupnostim, javnim zavodom in drugim organizacijam v skladu z odločitvami pristojnih organov in predpisi, sodelovanja na vajah v skladu z letnim načrtom vaj ter nalog, prevzetih v okviru mednarodnih organizacij v skladu z mednarodnimi pogodbami, opravlja tudi v začasnih skupinah ali enotah stalne sestave Slovenske vojske.

(2) Začasno skupino ali enoto iz prejšnjega odstavka imenuje načelnik generalštaba za dobo do enega leta z možnostjo podaljšanja, če gre za opravljanje vojaške službe v tujini pa minister na predlog načelnika generalštaba in v skladu z odločitvijo vlade, če je vlada odločila o opravljanju vojaške službe izven države.

(3) Poveljniku začasne skupine ali enote so podrejene vse vojaške in civilne osebe v začasni skupini oziroma enoti v času priprav in ves čas opravljanja službe v skladu s tem zakonom, zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski in pravili službe.

56. člen
(vojaška obramba izven države)

(1) Ob povečani nevarnosti napada oziroma neposredni vojni nevarnosti, v izrednem ali vojnem stanju ter pri uveljavljanju pravice do samoobrambe v skladu s tem zakonom, odločitvami državnega zbora in sklenjenimi mednarodnimi pogodbami vojaško službo izven države opravljajo poleg pripadnikov stalne sestave tudi pripadniki vojne sestave, ki so razporejeni v enote, napotene na opravljanje vojaške službe izven države.

(2) Enote iz prejšnjega odstavka izvršujejo odločitve skupnih poveljstev v skladu z mednarodnimi pogodbami. Statusne in druge pravice, odgovornosti in obveznosti pripadnikov teh enot se izvršujejo po tem zakonu in zakonu, ki ureja službo v Slovenski vojski, če z mednarodno pogodbo ni določeno drugače.

57. člen
(prisega)

(1) Kdor prvič nastopi vojaško službo, mora dati prisego.

(2) Prisega se glasi:

»Slovesno prisegam, da bom branil samostojnost, neodvisnost, svobodo in ozemeljsko celovitost svoje domovine Republike Slovenije ter vestno in odgovorno izvrševal dolžnosti pri njeni obrambi.«.

58. člen
(pooblastila in prepovedi)

(1) Vojaška oseba med opravljanjem službe nosi službeno izkaznico ali vojaško knjižico ter uniformo in orožje v skladu s pravili službe.

(2) Pripadnik stalne sestave lahko med opravljanjem stražarske, patroljne, dežurne in druge podobne službe oziroma med izvajanjem nalog varovanja objektov in okolišev objektov, ki so posebnega pomena za obrambo:

- ugotavlja identiteto osebe pri vstopu oziroma izstopu z varovanega območja, kadar je to potrebno za varnost ljudi in premoženja, ki ga varuje, ali če tako določajo pravila na varovanem območju;
- površinsko pregleda vrhnja oblačila, notranjost vozila in prtljago osebe pri vstopu oziroma izstopu z varovanega območja, če je to potrebno za varnost ljudi in premoženja, ki ga varuje, in če oseba s tem soglaša, brez soglasja osebe pa, če oceni, da obstaja nevarnost napada;
- prepreči vstop oziroma izstop osebi z varovanega območja, če ta odkloni pregled iz prejšnje alineje, če nasprotuje ugotavljanju njene istovetnosti ali če so podani drugi razlogi, zaradi katerih je nujno, da se ji vstop na varovano območje oziroma izstop z njega prepreči in jo zadrži do prihoda vojaške policije.

(3) Slovenske vojske ni dovoljeno uporabljati za politično ali strankarsko dejavnost ali namene.

(4) Vojaška oseba se v uniformi ne sme udeleževati shodov političnih strank.

(5) Prepovedana sta strankarsko delovanje, propaganda ali shodi strank v vojaških objektih, vojaških poveljstvih in enotah.

59. člen
(uporaba sile)

(1) V miru lahko vojaška oseba med opravljanjem vojaške službe uporabi silo, vključno s smrtonosno silo, le, če ne more drugače:

- zavarovati življenja pripadnikov moštva, ki ga varuje;
- odvrniti napada na osebe, objekte ali druga sredstva, ki jih varuje;
- odvrniti neposrednega napada, s katerim je ogroženo njeno življenje.

(2) Uporaba sile vključno s smrtonosno silo po tem členu obsega uporabo vojaškega orožja, minskoeksplozivnih sredstev ter prisilnih sredstev. Prisilna sredstva po tem zakonu so sredstva za vklepanje in vezanje, fizična sila, plinski razpršilec, palica, službeni psi ter sredstva za prisilno ustavljanje prevoznih sredstev. Načini in vrste ter pogoji uporabe sile se podrobneje uredijo s pravili službe.

(3) Uporaba sile vključno s smrtonosno silo je dovoljena, če nevarnosti ni mogoče odvrniti na drug način in z drugimi sredstvi, če je sorazmerna nevarnosti in če je skladna s pravnim redom Republike Slovenije oziroma mednarodnim vojnim in humanitarnim pravom.

(4) Vojaške osebe, ki službo opravljajo pod neposrednim vodstvom nadrejenega, smejo silo uporabiti le po njegovem povelju, razen v primeru silobrana ali skrajne sile.

(5) Vojaške osebe pri opravljanju vojaške službe izven države zaradi izvrševanja obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami nosijo, ravna in uporabljajo orožje ter drugo silo po pravilih delovanja, pravili mednarodne organizacije in v skladu s pravnim redom Republike Slovenije. Ob neskladju pravil delovanja ali pravil mednarodne organizacije s pravnim redom Republike Slovenije prevlada slednji.

(6) Vlada lahko omeji uporabo sile ter izvajanje določenih nalog iz prejšnjega odstavka tega člena pripadnikom in enotam, ki so napoteni v določeno mednarodno operacijo ali misijo.

60. člen

(varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter pravica do ugovora)

(1) Vojaška oseba lahko da pobudo za začetek postopka pri varuhu človekovih pravic, če meni, da so ji med vojaško službo njene pravice ali temeljne svoboščine omejene ali kršene.

(2) Vojaška oseba ima pravico do ugovora zoper prejet akt poveljevanja v skladu z zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski. Ugovor ne zadrži izvršitve akta poveljevanja, razen v primerih določenih s tem zakonom in zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski.

(3) Vojaška oseba ima med vojaško službo pravico do verske duhovne oskrbe. Organizacijo verske duhovne oskrbe in način izvrševanja pravice do te oskrbe določi minister.

61. člen

(posebne pravice med vojaško službo)

(1) Vojaški obvezniki, ki služijo vojaški rok, in pripadniki rezervne sestave imajo med vojaško službo pravico do zdravstvenega varstva, denarnih prejemkov in povračil stroškov, nastalih v zvezi z vojaško službo.

(2) Stroške zdravstvenega varstva in zavarovanja iz prejšnjega odstavka krije država, če vojaškim obveznikom zavarovanje ni zagotovljeno na drugi podlagi.

(3) Pripadniki rezervne sestave imajo med vojaško službo v miru pravico do nadomestila plače oziroma izgubljenega zaslužka v višini in pod pogoji, ki jih predpiše vlada.

(4) Družinski člani pripadnika vojne sestave Slovenske vojske, ki jih mora preživljati, imajo po razglasitvi vojnega stanja pravico do preskrbnine toliko časa, dokler se pripadnik ne vrne iz vojaške službe. Pogoje in višino preskrbnine določi vlada.

(5) Minister predpiše vrsto in obseg pravic iz prvega odstavka tega člena ter postopek za uveljavljanje teh pravic, nadomestila plače oziroma izgubljenega zaslužka in preskrbnin.

62. člen (priznanja)

(1) Vojaške osebe so lahko pohvaljene za zasluge in hrabrost ter uspehe pri opravljanju vojaške službe.

(2) Pohvala oziroma priznanje za zasluge in hrabrost ter uspehe pri opravljanju vojaške službe se lahko podeli tudi osebi, ki ni državljan Republike Slovenije, oziroma tujemu organu ali organizaciji.

(3) Minister lahko pripadniku Slovenske vojske ali delavcu ministrstva za posebne zasluge ali uspehe na obrambnem področju podari strelno orožje, ki ga ta lahko nosi ali poseduje v skladu s splošnimi predpisi.

(4) Vrste priznanj in orožij, ki se podeljujejo vojaškim in drugim osebam, organom in organizacijam za zasluge in krepitev obrambe države, predpiše minister.

(5) Podelitve priznanj, razen priznanj za dolgoletno službo in sodelovanje, se javno objavijo.

(6) Pripadniki Slovenske vojske in delavci ministrstva lahko prejmejo vojaška priznanja in odlikovanja drugih držav ali organizacij, tuje državno odlikovanje pa le v skladu z zakonom, ki ureja odlikovanja v Republiki Sloveniji.

63. člen (hramba vojaške oborožitve in opreme)

(1) Vojaškim osebam se lahko da osebna vojaška oborožitev in oprema v hrambo.

(2) Kdor izgubi, namerno poškoduje, odtuji ali uniči osebno vojaško oborožitev ali opremo, ki mu je dana v hrambo, mora pokriti nastalo škodo.

64. člen (kazenska, odškodninska in disciplinska odgovornost)

(1) Vojaške osebe kazensko odgovarjajo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije.

(2) Vojaške osebe odškodninsko odgovarjajo po zakonu, ki ureja službo v Slovenski vojski.

(3) Vojaške osebe disciplinsko odgovarjajo po zakonu, ki ureja službo v Slovenski vojski.

4. Čini, podeljevanje činov in poviševanje

65. člen (vrste činov)

(1) Čini v Slovenski vojski so:

- za vojake vojak in mornar, poddesetnik, desetnik in naddesetnik;
- za podčastnike vodnik, višji vodnik, štabni vodnik, višji štabni vodnik, praporščak, višji praporščak, štabni praporščak in višji štabni praporščak;
- za častnike poročnik, nadporočnik, stotnik, major, podpolkovnik, polkovnik;
- za generale brigadni general, generalmajor, generalpodpolkovnik in general.

(2) Mornariški častniški čini so: poročnik korvete, poročnik fregate, poročnik bojne ladje, kapitan korvete, kapitan fregate, kapitan bojne ladje.

(3) Admiralski čini so: kapitan, kontraadmiral, viceadmiral in admiral.

66. člen (poviševanje vojakov in podeljevanje činov)

(1) V čin poddesetnika ali desetnika ter naddesetnika se lahko poviša vojak ali slušatelj vojaške šole.

(2) Vojaškemu obvezniku se lahko podeli čin vodnika, če izpolnjuje predpisane pogoje in je opravil predpisano vojaško izobraževanje in usposabljanje.

(3) Podčastniku se lahko podeli čin poročnika, če izpolnjuje predpisane pogoje in je opravil predpisano vojaško izobraževanje in usposabljanje.

(4) Vojake povišuje poveljnik bataljona ali njemu enake ali višje enote oziroma predstojnik vojaške šole.

(5) Čine podeljuje načelnik generalštaba.

67. člen (povišanje podčastnikov in častnikov)

(1) Podčastnik in častnik oziroma mornariški častnik ter general ali admiral je povišan v neposredno višji čin, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- je imenovan oziroma razporejen na dolžnost, na kateri se opravlja vojaška služba in za katero se zahteva višji čin;
- izpolnjuje druge predpisane pogoje po tem zakonu in zakonu, ki ureja službo v Slovenski vojski.

(2) Vojaška oseba, razen generala in admirala, se poviša najpozneje v 30 dneh po imenovanju in razporeditvi na dolžnost, za katero se zahteva višji čin.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena se vojaški osebi v izrednem ali vojnem stanju lahko podeli čin ali se ga poviša v neposredno višji čin, če je postavljen na dolžnost, za katero se zahteva neposredno višji čin.

(4) Častnike do vključno polkovnika in kapitana bojne ladje povišuje načelnik generalštaba. Generale in admirale povišuje predsednik republike na predlog ministra in po predhodnem soglasju vlade.

(5) Vojaški osebi se lahko zaradi težje kršitve vojaške discipline zadrži povišanje v višji čin najmanj za dve in največ za pet let od dneva, ko je izrečeni ukrep zaradi kršitve vojaške discipline dokončen.

(6) Za predpisano vojaško izobrazbo ali vojaško izobraževanje in usposabljanje iz prvega odstavka tega člena se šteje tudi ustrezno vojaško šolanje ali usposabljanje v tujini.

(7) Podčastnike povišuje načelnik generalštaba.

(8) Vlada podrobneje predpiše pogoje in postopke za podeljevanje činov, poviševanje vojakov, podčastnikov, častnikov in generalov ter admiralov, zadržanje povišanja ter odvzem činov.

68. člen

(vojaški uslužbenci, razredi in napredovanje)

(1) Vojaški uslužbenci so nižji in višji.

(2) Nižji vojaški uslužbenci so razporejeni v razrede od I. do VIII., višji pa v razrede od IX. do XV.

(3) Vojaški uslužbenci se razporejajo na specialistične vojaške dolžnosti, določene s formacijo, za katere ni potrebno vojaško izobraževanje in usposabljanje, razen temeljnega vojaškega usposabljanja ter osnovnega usposabljanja za delo v Slovenski vojski. Potrebna specialistična strokovna in vojaška znanja za posamezno dolžnost se lahko določijo v formaciji.

(4) Razrede in napredovanja za višje vojaške uslužbence XV. razreda potrjuje minister na predlog načelnika generalštaba, preostale razrede in napredovanja pa načelnik generalštaba. Vlada podrobneje predpiše pogoje in postopke za določanje razredov vojaškim uslužbencem, napredovanje, zadržanje v napredovanju in odvzem razreda.

(5) Vojaškemu uslužbencu se lahko zaradi težje kršitve vojaške discipline zadrži napredovanje v višji razred najmanj za dve in največ za pet let od dneva, ko je izrečeni ukrep zaradi kršitve vojaške discipline dokončen.

69. člen

(izredna povišanja in napredovanja)

(1) Vojaška oseba je v letu, ko ji preneha služba v Slovenski vojski zaradi izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do pokojnine ali zaradi invalidske upokojitve, lahko

izredno povišana ali napredovana v neposredno višji čin ali razred, kar se šteje kot posebno priznanje za opravljanje vojaške službe. Kriterije za izredna povišanja in napredovanja določi minister.

(2) Izredno povišanje v generalski ali admiralski čin oziroma napredovanje višjega vojaškega uslužbenca v XV. razred pod pogoji iz prejšnjega odstavka ni mogoče.

(3) O izrednem povišanju ali napredovanju iz prvega odstavka tega člena odloči minister, ki za to lahko pooblasti načelnika generalštaba. Predlog za izredno povišanje ali napredovanje v skladu s tem členom dajeta poveljnik bataljona njemu enake ali višje enote ter vodja organizacijske enote.

70. člen (odpoved činu)

(1) Vojaška oseba v stalni sestavi, ki po zakonu ne izpolnjuje predpisanih izobrazbenih pogojev za opravljanje vojaških, podčastniških ali častniških formacijskih dolžnosti, se lahko vojaškemu, podčastniškemu ali častniškemu činu pisno odpove.

(2) Vojaška oseba iz prejšnjega odstavka se razporedi na vojaško oziroma podčastniško formacijsko dolžnost, za katero izpolnjuje pogoj ustrezne izobrazbe. Glede na ta pogoj in službene potrebe se ji prizna najvišji vojaški oziroma podčastniški čin in se na tej dolžnosti povišuje v višji čin v skladu s tem zakonom. S to dolžnostjo se uskladijo tudi plača in druge pravice vojaške osebe v zvezi z delom. Vojak oziroma podčastnik lahko ponovno pridobi podčastniški oziroma častniški čin, ki se mu je odpovedal, vendar le, če izpolni z zakonom predpisane pogoje.

71. člen (odvzem čina ali razreda in nečastni odpust)

(1) Vojaški osebi, ki je pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje zoper človečnost in mednarodno pravo, zoper obrambno moč države, zoper varnost Republike Slovenije in njeno ustavno ureditev, zoper spolno nedotakljivost, za kaznivo dejanje vzbujanja sovraštva, razdora ali nestrpnosti, ki temelji na kršitvi načela enakosti, kaznivo dejanje umora ali na kazen zapora več kot eno leto za kaznivo dejanje zoper vojaško službo, se nečastno odpusti iz Slovenske vojske. V primeru obsodbe vojaške osebe za katerega izmed navedenih dejanj mora sodišče pravnomočno sodbo poslati ministrstvu.

Vojaški osebi, ki je pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje zoper človečnost in mednarodno pravo, zoper obrambno moč države, zoper varnost Republike Slovenije in njeno ustavno ureditev, zoper vojaško dolžnost, zoper spolno nedotakljivost, za kaznivo dejanje vzbujanja sovraštva, razdora ali nestrpnosti, ki temelji na kršitvi načela enakosti, ali kaznivo dejanje umora, se nečastno odpusti iz Slovenske vojske. V primeru obsodbe vojaške osebe za katerega izmed navedenih dejanj mora sodišče pravnomočno sodbo poslati ministrstvu.

(2) Nečastni odpust vojaške osebe obsega odvzem čina ali razreda in izgubo vseh pravic, ki bi jih imela kot vojaška oseba, za pripadnika stalne sestave pa tudi prenehanje pogodbe o zaposlitvi.

(3) Razloge za nečastni odpust vojaške osebe ugotovi minister na predlog načelnika generalštaba.

(4) Določbe glede nečastnega odpusta se smiselno uporabljajo tudi za civilne osebe, ki delajo v Slovenski vojski.

72. člen
(objava podelitve, povišanj in napredovanj)

Podelitve činov in povišanja vojakov, podčastnikov, častnikov in generalov ter admiralov, odpoved činu oziroma odvzem čina, podelitve razredov in napredovanja vojaških uslužbencev ter odvzem razreda se javno objavijo. Objavijo se osebno ime vojaške osebe, letnica rojstva, čin oziroma razred ter odvzem čina oziroma razreda.

5. Vojaške šole

73. člen
(organizacija vojaškega izobraževanja in usposabljanja)

(1) Ministrstvo za potrebe vojaškega izobraževanja in usposabljanja organizira:

- šolo za podčastnike;
- šolo za častnike;
- poveljniško-štabno šolo;
- druge šole in centre za vojaško izobraževanje in usposabljanje.

(2) V šole iz prejšnjega odstavka se napotijo kandidati, ki izpolnjujejo pogoje za poklicno delo v stalni sestavi Slovenske vojske ter pripadniki rezervne sestave.

(3) Šole za podčastnike in častnike vojnih enot kandidati opravijo med služenjem vojaškega roka. Zanje ne velja prepoved članstva v političnih strankah.

(4) V poveljniško-štabni šoli se šolajo častniki mirnodobne in vojne sestave.

(5) Pogoje za vpis in programe za vojaške šole določa minister.

(6) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko izobraževalni zavodi, ustanovljeni po splošnih predpisih s področja šolstva, izvajajo programe, ki jih izvajajo šole iz prvega odstavka tega člena, v skladu s predpisi, ki urejajo srednje poklicno in strokovno izobraževanje ter višje strokovno in visokošolsko izobraževanje ter podiplomski študij. Pri izvajanju teh programov lahko sodelujejo tudi šole iz prvega odstavka tega člena ter poveljstva in enote Slovenske vojske. Na predlog ministra se za potrebe vojaškega izobraževanja lahko samostojno organizira višje strokovno izobraževanje v skladu z zakonom, ki ureja višje strokovno izobraževanje.

(7) Vojaške osebe se lahko za opravljanje določenih vojaških dolžnosti šolajo v tujini oziroma se tuje vojaške osebe lahko šolajo na vojaških šolah iz prvega odstavka tega člena.

(8) Priznavanje spričeval in diplom iz prejšnjega odstavka ter spričeval in diplom iz šestega odstavka 67. člena tega zakona se opravi po postopkih, določenih z zakonom, ki ureja vrednotenje in priznavanje izobraževanja. Če postopka priznavanja spričeval in diplom ni mogoče opraviti po zakonu iz prejšnjega stavka, ga opravi posebna komisija ustreznih strokovnjakov, ki jo imenuje minister. Minister predpiše postopek za delo komisije.

6. Vojaška policija

74. člen (naloge vojaške policije)

(1) Vojaška policija skrbi za vojaški red in disciplino, ureja in nadzoruje promet vojaških vozil ter opravlja opravila, povezana s preprečevanjem, preiskovanjem in odkrivanjem kaznivih dejanj v Slovenski vojski in z varovanjem objektov ter okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo. Vojaška policija lahko preiskuje kazniva dejanja v Slovenski vojski, za katera je predpisana denarna kazen ali kazen zapora do treh let.

(2) Vojaška policija skrbi tudi za varovanje vojaških in civilnih oseb, ki opravljajo dolžnosti in dela v Slovenski vojski, ki so posebnega pomena za obrambo, vojaških delegacij, poveljstev in enot ter varnost vrhovnega poveljnika v vojnem stanju oziroma kadar se nahaja v vojaških poveljstvih in enotah oziroma v objektih in njihovih okoliših, ki so posebnega pomena za obrambo. Po odločitvi ministra lahko skrbi tudi za varovanje gotovine in drugih vrednostnih pošiljk ministrstva.

(3) Minister določi varovane osebe iz drugega odstavka tega člena in uredi druga vprašanja, povezana z delovanjem vojaške policije.

75. člen (pravice in pooblastila vojaške policije)

(1) Vojaška policija ima pod pogoji, ki so predpisani za policijo, pravico in pooblastila, da:

- opozarja in ukazuje;
- ugotavlja identiteto ,
- išče, vabi, privede in pridrži osebe ter začasno omeji gibanje;
- opravlja varnostne in protiteroristične preglede, preglede oseb, prevoznih sredstev, potnikov, prtljage ter objektov in njihovih okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo;
- zaseže predmete;
- uporablja prisilna sredstva;
- izvaja druga pooblastila, ki so za vojaško policijo določena v zakonih.

(2) Vojaška policija lahko pridrži vojaško osebo, ki pod vplivom alkohola, prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi moti javni red in mir ali vojaško disciplino do iztreznitve, vendar ne dlje kot 24 ur.

(3) Pripadniki vojaške policije vojne sestave imajo pravice in pooblastila vojaške policije le, kadar opravljajo vojaško službo.

(4) Vojaški policist pridobi pooblastila iz tega člena, če uspešno opravi usposabljanje, ki ga predpiše minister. Usposobljenost vojaškega policista se preverja vsaka tri leta na način, ki ga določi minister. Vojaški policist, ki preizkusa usposobljenosti ne opravi uspešno, izgubi pooblastila vojaškega policista in se razporedi na drugo dolžnost, ustrezno njegovi izobrazbi.

(5) Vojaški policisti v skladu s predpisi in mednarodnimi pogodbami odločajo o prekrških in izrekajo globe v Republiki Sloveniji in v mednarodnih operacijah in misijah ter vajah in usposabljanjih v tujini, kjer sodelujejo pripadniki Slovenske vojske.

76. člen (območje pristojnosti)

(1) Pravice in pooblastila iz prejšnjega člena vojaška policija uporablja le:

- v objektih in okoliših, ki so posebnega pomena za obrambo;
- zoper vojaške osebe;
- zoper pripadnike tujih oboroženih sil, kadar so v skladu z mednarodnimi pogodbami na območju Republike Slovenije, razen če mednarodna pogodba ne določa drugače.

(2) Vojaška policija lahko uporablja vozila s prednostjo in vozila za spremstvo.

(3) Pri urejanju vojaškega prometa v javnem prometu in pri varovanju oseb po tem zakonu vojaška policija svoje delo usklajuje s policijo.

(4) Vojaška policija lahko ugotavlja identiteto osebe, ki nosi uniformo ali dele uniforme Slovenske vojske, ne glede na to, kje se taka oseba nahaja, oziroma istovetnost voznika in potnikov, če uporabljajo vozilo z oznakami Slovenske vojske.

77. člen (ukrepanje vojaške policije)

Če vojaška policija v objektu ali okolišu, ki je posebnega pomena za obrambo, oziroma pri kaznivem dejanju ali nepooblaščenem zadrževanju zaloti civilno osebo, o tem obvesti policijo. Zoper tako osebo vojaška policija lahko uporabi le najnujnejše ukrepe in prisilna sredstva, da jo pridrži do prihoda policije oziroma uspešno odvrne napad na moštvo, osebe ali objekte in premoženje, ki jih varuje.

IV. NEVOJAŠKI DEL OBRAMBNEGA SISTEMA

78. člen (nosilci nevojaškega dela obrambnega sistema)

Nosilci nevojaškega dela obrambnega sistema so državni organi, samoupravne lokalne skupnosti, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije ter državljani.

79. člen
(državni organi)

(1) Državni organi v obrambnih načrtih določijo svojo organizacijo in način dela v vojnem stanju tako, da zagotovijo neprekinjeno opravljanje dejavnosti iz svoje pristojnosti.

(2) Ministrstva so odgovorna za stanje obrambnih priprav iz njihove pristojnosti.

(3) Delovanje policije v vojnem stanju, njihovo opremljanje in usposabljanje v ta namen ureja področna zakonodaja.

(4) Ministrstvo zagotavlja pogoje za delo predsednika republike in vlade izven mirnodobnega sedeža v vojnem stanju.

80. člen
(samoupravne lokalne skupnosti)

(1) Samoupravne lokalne skupnosti določijo svojo organizacijo in način dela v izrednem in vojnem stanju tako, da zagotovijo neprekinjeno opravljanje nalog iz svoje pristojnosti.

(2) Župan v izrednem in vojnem stanju sprejema potrebne ukrepe in akte, če se občinski svet ne more sestati, in jih predloži v potrditev svetu takoj, ko se ta lahko sestane.

(3) Samoupravnim lokalnim skupnostim lahko vlada v izrednem in vojnem stanju naloži, da opravljajo določene naloge za obrambo države.

(4) Župan lahko predlaga ministrstvu, da se na delovno dolžnost razporedijo občinski delavci, potrebni za delo v izrednem in vojnem stanju.

81. člen
(gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije)

(1) Gospodarske družbe, zavode in druge organizacije, katerih dejavnost je posebnega pomena za obrambo države, določi vlada.

(2) Gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije iz prejšnjega odstavka opredelijo prednostne naloge za delovanje dejavnosti in opravljanje storitev ter načrtujejo in izvajajo naloge, ki jim jih v krizi, izrednem in vojnem stanju določijo pristojni državni organi. Za izvajanje teh nalog lahko predlagajo ministrstvu, da razporedi na delovno dolžnost potrebno število njihovih zaposlenih ter na materialno dolžnost sredstva iz popisa, da bi se lahko opravljala zahtevana proizvodnja ali storitve v vojnem stanju.

(3) Na podlagi odločitev državnih organov se v izrednem in vojnem stanju v izvajanje določenih nalog za obrambo države vključijo tudi druge gospodarske družbe, zavodi ali organizacije. Za izvajanje teh nalog lahko predlagajo ministrstvu, da razporedi na delovno dolžnost potrebno število njihovih zaposlenih, da bi lahko opravljali zahtevano proizvodnjo ali storitve.

82. člen (materialna in zdravstvena oskrba)

(1) Materialna in zdravstvena oskrba se začne načrtovati po ponovni uveljavitvi sestavin vojaške dolžnosti.

(2) Na podlagi potreb Slovenske vojske in drugih obrambnih potreb pristojni državni organi določijo vrsto in obseg proizvodnje ter storitev v vojnem stanju in gospodarske družbe, zavode in druge organizacije, ki bodo v vojnem stanju opravljali to proizvodnjo in storitve.

(3) Izbrane gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije morajo izvršiti kadrovske in druge priprave za določeno proizvodnjo in storitve v vojnem stanju. Priprave, ki presegajo njihovo redno dejavnost, financira država.

(4) Državni organi iz drugega odstavka tega člena lahko uporabijo podatke o poslovnih subjektih za namene iz drugega odstavka tega člena, ki so zbrani z nacionalnim programom statističnih raziskovanj, za določitev nosilcev proizvodnje in storitev v vojnem stanju.

83. člen (Nacionalni center za krizno upravljanje)

(1) Nacionalni center za krizno upravljanje zagotavlja prostorske, tehnične, komunikacijske in informacijske pogoje za delo vlade v krizi, izrednem in vojnem stanju.

(2) Nacionalni center za krizno upravljanje zagotavlja prenos odločitev o izvajanju ukrepov kriznega odzivanja in odločitev o drugih aktivnostih za odzivanje na krizo ter delovanje v izrednem in vojnem stanju.

(3) Za potrebe komunikacijskega sistema Nacionalnega centra za krizno upravljanje se v krizi, izrednem ali vojnem stanju po predhodni odločitvi vlade lahko uporabijo tudi deli drugih komunikacijskih sistemov.

(4) Vlada podrobneje predpiše organizacijo in naloge Nacionalnega centra za krizno upravljanje.

84. člen
(nevojaške oblike obrambe)

(1) Državljeni imajo v vojnem stanju pravico organizirati in izvajati različne nevojaške oblike obrambe, kot so bojkot, sabotaza, nespoštovanje odredb napadalca in drugo.

(2) Državljeni se seznanjajo in usposablajo za nevojaške oblike obrambe iz prejšnjega odstavka na neobvezen način.

(3) Za usposabljanje iz prejšnjega odstavka skrbijo državni organi v okviru svojih pristojnosti.

(4) Državni organi po potrebi usmerjajo in usklajujejo nevojaške oblike obrambe iz prvega odstavka tega člena.

85. člen.
(civilni funkcionalni strokovnjaki)

(1) Vlada lahko napoti civilne funkcionalne strokovnjake v mednarodne operacije in misije v sestavi enot Slovenske vojske ali vojaških enot drugih držav ali samostojno v poveljstva, organe ali službe mednarodnih organizacij.

(2) Civilni funkcionalni strokovnjaki za čas službe izven države, sklenejo pogodbo z ministrstvom, pod pogoji in na način, ki je določen s tem zakonom za pogodbene pripadnike rezervne sestave, vpoklicane v vojaško službo, delovno razmerje pri njihovem delodajalcu pa v tem času miruje.

(3) Minister določi pristojnosti in naloge, ki jih ima enota ali druga sestava Slovenske vojske v zvezi z delom civilnih funkcionalnih strokovnjakov oziroma uporabo civilnih zmogljivosti.

(4) Vlada podrobneje predpiše pridobivanje, usposabljanje, pravice in obveznosti civilnih funkcionalnih strokovnjakov.

V. DOLŽNOSTI IN PRAVICE DRŽAVLJANOV PRI OBRAMBI DRŽAVE

86. člen
(vrste obrambnih dolžnosti)

- (1) Pri obrambi države imajo državljani v skladu z ustavo naslednje dolžnosti:
- vojaško dolžnost, ki jo uresničujejo v Slovenski vojski;
 - delovno dolžnost, ki jo uresničujejo z opravljanjem del, ki so nujna za oskrbo Slovenske vojske, prebivalstva, delovanje državnih organov, organov lokalne samouprave, gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij ter druge obrambne potrebe;

□ materialno dolžnost, ki jo uresničujejo z dajanjem vozil, zemljišč, strojev, objektov in drugih sredstev za Slovensko vojsko, državne organe ter druge obrambne potrebe.

(3) Državljan, ki mu je priznan ugovor vesti vojaški dolžnosti, sodeluje pri obrambi države tako, da nadomestno civilno službo praviloma opravi v Civilni zaščiti ali drugih silah za zaščito, reševanje in pomoč oziroma se usposobi za zaščito in reševanje ter te dolžnosti opravlja tudi v vojnem stanju.

87. člen (pravica do samoobrambe)

(1) Državljeni imajo v vojnem stanju pravico, da se samoorganizirajo in vključijo v obrambo države.

(2) Državljeni iz prejšnjega odstavka se morajo podrediti najbližjemu vojaškemu poveljstvu ali enoti, do tedaj pa zagotoviti enotno poveljevanje, nošenje oznak pripadnosti Slovenski vojski, odkrito nošenje orožja in spoštovanje mednarodnega vojnega in humanitarnega prava.

(3) Za državljane iz prvega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo določbe, kot jih ta zakon določa za pravice in dolžnosti vojaških oseb v vojnem stanju.

88. člen (vojaška dolžnost)

Vojaško dolžnost ureja poseben zakon.

89. člen (delovna dolžnost)

(1) Delovna dolžnost se izvršuje v izrednem in vojnem stanju, če tako odloči Državni zbor Republike Slovenije.

(2) Delovno dolžnost izvajajo državljani, ki so stari najmanj 18 in ne več kot 65 let in so zdravstveno sposobni za delo.

(3) Med izvajanjem delovne dolžnosti delavci nimajo pravice do stavke.

(4) Vlada podrobneje uredi izvajanje delovne dolžnosti.

90. člen (materialna dolžnost)

(1) Materialna dolžnost se izvršuje v izrednem ali vojnem stanju, če tako določi državni zbor, v miru pa le zaradi pregledov in vaj.

(2) Državljan, ki je zavezan materialni dolžnosti, ima pravico do nadomestila za uporabo sredstev, ki jih je predal za obrambne potrebe.

(3) Materialna dolžnost se lahko naloži tudi pravnim osebam, razen za sredstva in opremo, ki so namenjena zaščiti in reševanju, zdravstvenemu varstvu ter delovanju policije.

(4) Za materialno dolžnost se šteje tudi začasna uporaba zemljišč ali objektov, na katerih se izvajajo mobilizacija Slovenske vojske ali vojaške vaje.

(5) S posebnim zakonom se določijo vrsta sredstev, opreme in nepremičnin, za katere ministrstvo lahko naloži materialno dolžnost za potrebe obrambe, varnosti, zaščite, reševanja in pomoči, vodenje evidence, postopek razporejanja in prevzema sredstev, način določanja nadomestila za uporabo sredstev ter način ugotavljanja škode in izplačevanja odškodnin na sredstvih, za katere je naložena materialna dolžnost.

91. člen (razporejanje)

(1) Državljanec na opravljanje vojaške in delovne dolžnosti razporedi ministrstvo.

(2) Državljan, ki je razporejen na opravljanje vojaške dolžnosti, ne more biti razporejen na drugo dolžnost.

(3) Državljan, ki je razporejen na delovno dolžnost ali v Civilno zaščito oziroma opravlja operativne dolžnosti v drugih silah za zaščito, reševanje in pomoč, praviloma ne more biti razporejen na vojaško dolžnost.

(4) Ob ponovni uvedbi sestavin vojaške dolžnosti se državljani prednostno razporejajo na vojaško dolžnost.

(5) Vlada podrobneje predpiše kriterije za razporejanje na obrambne dolžnosti.

92. člen (usposabljanje državljanov)

Državljan, ki je razporejen na vojaško ali delovno dolžnost, se mora usposabljati za opravljanje te dolžnosti v skladu s predpisi.

93. člen (zglasitev)

(1) Državljan, ki je zavezan vojaški, delovni ali materialni dolžnosti, se mora na podlagi poziva pristojnega organa zglasiti na določenem kraju in ob določenem času oziroma dostaviti materialno sredstvo.

(2) Če se vpoklicani ne odzove na poziv in ne opraviči svojega izostanka, lahko upravni organ, ki je izdal poziv, izda nalog, da ga privede policija.

94. člen
(omejitev prostega gibanja)

(1) Poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote, lahko v vojnem stanju, praviloma v sporazumu s policijo, prepove prosto gibanje na območju, kjer potekajo boji.

(2) Omejitev sme trajati le toliko časa, kolikor je to nujno potrebno in se lahko izvede le v obsegu, ki ga tako stanje zahteva.

95. člen
(varstvo pri opravljanju obrambnih dolžnosti)

(1) Poškodba ali bolezen, ki nastane pri opravljanju delovne ali materialne dolžnosti, se šteje kakor poškodba pri delu ali poklicna bolezen. Državljan, ki se pri opravljanju vojaške dolžnosti poškoduje ali zboli, ima pravice v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju oziroma zdravstvenem zavarovanju.

(2) Za poškodbo iz prejšnjega odstavka se šteje tudi poškodba, ki jo je državljan utrpel na poti z doma ali delovnega mesta na zbirališče oziroma pri povratku po običajni poti do doma ali delovnega mesta.

(3) Družinski člani državljana, ki je izgubil življenje pri opravljanju obrambnih dolžnosti, imajo po njem pravico do pokojnine ter pravico do povračila stroškov prevoza in pogrebnih storitev, v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

(4) Osnova za odmero pravic po tem členu je povprečna mesečna bruto plača na zaposlenega delavca v državi v zadnjem mesecu pred nastankom poškodbe, če je to za državljana ugodneje.

(5) Stroške za zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter pravice iz prejšnjih odstavkov tega člena krije država, če državljan ni zavarovan na drugi podlagi.

96. člen
(pravice ob telesni poškodbi)

(1) Državljan, ki se je v miru pri opravljanju obrambnih dolžnosti poškodoval brez svoje krivde tako, da je njegov organizem okvarjen najmanj za 20 odstotkov po predpisih o vojnih invalidih, ima pravico do enkratne denarne pomoči.

(2) Do enkratne denarne pomoči po prejšnjem odstavku je državljan upravičen tudi takrat, kadar je njegov organizem okvarjen najmanj za 20 odstotkov zaradi bolezni, ki je nastala ali se poslabšala neposredno zaradi opravljanja obrambnih dolžnosti.

(3) Do enkratne denarne pomoči iz prvega odstavka tega člena so upravičeni tudi družinski člani državljana, ki je pri opravljanju obrambnih dolžnosti izgubil življenje.

(4) Pravic iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena ni mogoče uveljavljati zaradi poškodbe, okvare, bolezni ali smrti, ki je nastala v času dovoljenega ali nedovoljenega

odhoda ali odsotnosti z opravljanja obrambne dolžnosti, zaradi delovanja ali aktivnosti, ki ni povezano z obrambno dolžnostjo.

(5) Vlada predpiše postopek za uveljavljanje pravic iz prejšnjega in tega člena ter določi višino enkratne denarne pomoči, ki ne more biti nižja od 12 povprečnih bruto plač.

97. člen (odškodninska odgovornost)

(1) Državljan, ki je pri opravljanju obrambnih dolžnosti utrpel škodo, ima pravico do njenega povračila po splošnih predpisih.

(2) Državljan ali pravna oseba imata pravico do povračila dejanske škode, ki sta jo utrpela zaradi vojaških vaj.

(3) Državljan, ki je med izvajanjem obrambnih dolžnosti ali v zvezi z njimi naklepno ali iz velike malomarnosti povzročil škodo, odgovarja po predpisih, ki urejajo odškodninsko odgovornost javnih uslužbencev.

(4) Minister predpiše postopek za ugotavljanje škode in izplačilo odškodnine iz drugega odstavka tega člena.

98. člen (zbiranje in varstvo osebnih podatkov)

(1) Ministrstvo vodi zbirke osebnih podatkov o:

1. državljanih, ki bodo v tekočem letu dopolnili 17 let starosti, in sicer enotno matično številko, ime in priimek, rojstne podatke, stalno in začasno prebivališče, zdravstveno stanje, družinsko stanje, šolsko izobrazbo, zaposlitev in poklic, vojaško strokovno usposobljenost in znanje, pomembno za vojaške dolžnosti, da se ugotovi njihova sposobnost za vojaško službo in izvajanje vojaške dolžnosti ter se jim določi razpored v Slovenski vojski;
2. državljanih, ki želijo opraviti prostovoljno služenje vojaškega roka, prostovoljno opravljati vojaško službo v rezervni sestavi ali delati v stalni sestavi Slovenske vojske poleg podatkov iz prejšnje točke še podatke o predkaznovanosti, da se zagotovi izvrševanje njihovih pravic in dolžnosti v skladu s tem zakonom;

3. javnih uslužbencih, ki opravljajo delo na obrambnem področju, poleg podatkov iz prejšnjih dveh točk še sliko, zaradi zagotavljanja identifikacije pri vstopu ter gibanju v objektih in okoliških objektov, ki so posebnega pomena za obrambo;
4. vojaških osebah, ki opravljajo vojaško službo v Slovenski vojski, poleg podatkov iz prejšnjih treh točk še podatke o barvi las, barvi oči, krvni skupini z Rh faktorjem ter telesno višino, zaradi identifikacije v skladu s pravili in načeli mednarodnega vojnega in humanitarnega prava;
5. vojaških osebah, ki opravljajo vojaško službo v Slovenski vojski za čas napotitve v mirovno operacijo ali misijo z namenom identifikacije v primeru izrednih dogodkov, poleg podatkov iz prejšnjih treh točk še prstne odtise, po predhodni odločitvi ministra;
6. osebah, za katere se izvede postopek varnostnega preverjanja, poleg podatkov iz 20. člena tega zakona tudi podatke o datumu in razlogih za varnostno preverjanje ter rezultatih varnostnega preverjanja, zaradi izvajanja nalog iz 19. člena tega zakona;
7. državljanih, odgovornih za obrambne priprave, podatke o imenu in priimku, enotni matični številki, rojstnih podatkih, stalnem oziroma začasnem prebivališču, podatkih o zaposlitvi in kontaktne podatke, da se zagotovi ažurnost obrambnih priprav;
8. državljanih, civilnih funkcionalnih strokovnjakov, podatke o imenu in priimku, enotni matični številki, rojstnih podatkih, stalnem oziroma začasnem prebivališču, kontaktnih podatkih, zdravstvenemu stanju, šolskih izobrazbi, vojaški strokovni usposobljenosti, podatke o predkazanosti, poklicu in podatke o zaposlitvi, da se zagotovi ažurnost priprav za načrtovanje in izvajanje napotitev na operacije v podporo miru oziroma druge operacije kriznega odzivanja, v poveljstva in organe mednarodnih operacij;
9. družinskih članov pripadnikov Slovenske vojske, podatke o enotni matični številki, podatke o imenu in priimku, rojstnih podatkih, prebivališču in zaposlitvi, zaradi izplačila preskrbnin v vojnem stanju, ob uveljavitvi nacionalnih ukrepov kriznega odzivanja iz 10. člena tega zakona;
10. osebah, ki jih na zahtevo državnih organov, gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij razporedi na delovno dolžnost, podatke o enotni matični številki, imenu in priimku, rojstnih podatkih, prebivališču in delovnem mestu oziroma dolžnosti, na katero so razporejene, zato da se zagotovi ažurnost priprav za izvajanje delovne dolžnosti;
11. vrsti, zmogljivosti, stanju transportnih in drugih sredstev ter o enotni matični številki imenu in priimku ter prebivališču lastnikov in uporabnikov teh sredstev oziroma zemljišč in objektov, zaradi popolnitve Slovenske vojske ter drugih obrambnih potreb.

(2) Osebne podatke iz 7. točke prejšnjega odstavka zbirajo, obdelujejo, uporabljajo in hranijo tudi druga ministrstva v obsegu potrebnem za zagotavljanje ažurnosti obrambnih priprav iz svoje pristojnosti.

(3) Ministrstvo neposredno zbira osebne podatke iz prvega odstavka le, če jih ni mogoče pridobiti iz obstoječih zbirk podatkov. Državni organi so ministrstvu dolžni zagotoviti podatke iz prvega odstavka tega člena iz zbirk osebnih podatkov, ki jih vodijo v skladu s predpisi.

- (4) Roki hrambe za podatke prvega odstavka tega člena so:
- iz 1. točke v skladu zakonom, ki ureja vojaško dolžnost;
 - iz 2. točke do zaključka postopka;
 - iz 3. točke za čas zaposlitve v ministrstvu;
 - iz 4. točke za čas opravljanja vojaške službe;

- iz 5. točke za čas napotitve v mirovno operacijo ali misijo;
- iz 6. točke pet let po datumu varnostnega preverjanja;
- iz 7. točke za čas opravljanja teh nalog,
- iz 8. točke za čas vključenosti v nabor civilnih funkcionalnih strokovnjakov;
- iz 9. točke za čas izplačevanja preskrbnin;
- iz 10. točke za čas razporejenosti na delovno dolžnost;
- iz 11. točke za čas razporejenosti materialnega sredstva na materialno dolžnost.

99. člen
(posredovanje osebnih podatkov)

(1) Ministrstvo lahko posreduje:

1. službi, pristojni za izplačilo preskrbnin osebne podatke iz 9. točke prvega odstavka prejšnjega člena ;
2. organu, gospodarski družbi, zavodu in drugi organizaciji, kamor je državljan razporejen na podlagi delovne dolžnosti osebne podatke iz 10. točke prvega odstavka prejšnjega člena;
3. organu, v katero je razporejeno transportno ali drugo sredstvo, zemljišče ali objekt na podlagi materialne dolžnosti podatke iz 11. točke prvega odstavka prejšnjega člena.

(2) Organ, gospodarska družba, zavod in druga organizacija ter služba iz prejšnjega odstavka tega člena je v skladu z zakonom odgovoren za varstvo osebnih podatkov, ki jih prejme od ministrstva.

100. člen
(zbiranje in posredovanje biometričnih podatkov)

(1) V primerih, ko je to nujno potrebno zaradi preprečevanja ogrožanja varnosti javnih uslužbencev ministrstva ali pripadnikov Slovenske vojske na območjih, kjer delujejo med izvrševanjem obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah oziroma pri opravljanju vojaške službe, ali zaradi identifikacije oseb, lahko ministrstvo izven države zbira in tuji državi ali mednarodni organizaciji posreduje biometrične in druge identifikacijske podatke tujih državljanov.

(2) Biometrični podatki, ki se posredujejo, so prstni odtisi, posnetki očesne šarenice, le izjemoma, če je nujno zaradi odkrivanja hudih kaznivih dejanj ali pregona storilcev hudih kaznivih dejanj ali identifikacije ljudi, tudi profil DNK. Drugi identifikacijski podatki, ki se lahko posredujejo in obdelujejo za te potrebe, so osebna imena, datum rojstva, kopije osebnih dokumentov ter fotografije teh oseb.

(3) Podatki se izbrišejo pet let po vpisu ali po koncu postopka, v katerem lahko deluje ali sodeluje državni organ Republike Slovenije.

VI. VODENJE IN NADZOR OBRAMBE DRŽAVE

101. člen (državni zbor)

(1) Državni zbor določa temeljne usmeritve za organizacijo in izvajanje obrambe in pri tem zlasti:

1. razglasi izredno stanje na predlog vlade v primerih iz drugega odstavka 5. člena tega zakona;
2. razglasi vojno stanje na predlog vlade v primerih iz prvega odstavka 5. člena tega zakona;
3. odloči o ponovni uveljavitvi sestavin vojaške dolžnosti;
4. odloči o uveljavitvi delovne in materialne dolžnosti v izrednem stanju, ki je razglašeno zaradi povečane nevarnosti napada na državo oziroma neposredne vojne nevarnosti;
5. odloči o splošni mobilizaciji in uporabi Slovenske vojske v izrednem stanju, če je to razglašeno zaradi povečane nevarnosti napada na državo oziroma neposredne vojne nevarnosti, ki je nastala zaradi povečane nevarnosti napada na državo ali države, s katerimi je Republika Slovenija v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb;
6. sprejme dolgoročni program razvoja obrambnih zmogljivosti;
7. prek pristojnega delovnega telesa določa strateške smeri delovanja Obveščevalno varnostne službe ministrstva kot sestavnega dela obveščevalno-varnostne dejavnosti države;
8. odloča o napotitvi Slovenske vojske v mednarodno operacijo ali misijo, če ne gre za izvrševanje obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah, delovanje v mednarodni operaciji ali misiji pa temelji na pravilih in načelih mednarodnega vojnega ali humanitarnega prava.

(2) Šteje se, da je z razglasitvijo vojnega stanja sprejeta tudi odločitev o izvedbi splošne mobilizacije in uporabi Slovenske vojske. Ob neposredni vojni nevarnosti v skladu s tem zakonom oziroma ob napadu na državo ali države, s katerimi je Republika Slovenija v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb, državni zbor lahko odloči o mobilizaciji in uporabi Slovenske vojske tudi, če ne razglasi vojnega stanja.

(3) Državni zbor nadzira organizacijo, priprave in izvajanje obrambe države neposredno in prek pristojnih delovnih teles.

102. člen (predsednik republike)

Predsednik republike na predlog vlade:

1. razglasi izredno stanje, če se državni zbor ne more sestati;
2. razglasi vojno stanje, če se državni zbor ne more sestati;
3. v izrednem ali vojnem stanju izdaja uredbe z zakonsko močjo, ki se nanašajo na obrambo, če se državni zbor ne more sestati;
4. odloči o uporabi Slovenske vojske, uvedbi sestavin vojaške, delovne in materialne dolžnosti ter splošni mobilizaciji v izrednem stanju, če se državni zbor ne more sestati.

103. člen
(vlada)

- (1) Vlada usklajuje organizacijo, priprave in vodi izvajanje obrambe.
- (2) Vlada vodi izvajanje ukrepov kriznega odzivanja in zagotavlja delovanje nevojaškega dela obrambnega sistema, usklajeno z vojaško obrambo, ter skrbi za izvajanje nujnih ukrepov po razglasitvi izrednega ali vojnega stanja.
- (3) Vlada odloča o sodelovanju Slovenske vojske pri izvrševanju obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah. Vlada mora seznaniti pristojno delovno telo državnega zbora pred sprejemom odločitve o napotitvi Slovenske vojske v mednarodno operacijo ali misijo, predčasnem prenehanju sodelovanja v določeni mednarodni operaciji ali misiji oziroma če se bistveno spremeni namen ali obseg določene mednarodne operacije ali misije, razen če gre za usposabljanje Slovenske vojske izven države ter popolnjevanje vojaških dolžnosti v skupnih ali zavezniških poveljstvih in enotah oziroma predstavništvih mednarodnih organizacij.
- (4) Vlada odloča o uporabi pravice do individualne ali kolektivne obrambe v skladu z mednarodnim pravom, če ta odločitev ni del odločanja o razglasitvi vojnega ali izrednega stanja.
- (5) Vlada odloča tudi o sodelovanju Slovenske vojske pri izvrševanju priprav in nalog kolektivne obrambe v skladu z načrti z državo ali državami, s katerimi je država v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb, pri čemer pa ne more odločati o razglasitvi izrednega ali vojnega stanja ter o uporabi pripadnikov rezervne sestave, razporejenih v vojno sestavo Slovenske vojske za vojaško obrambo, ki je v pristojnosti državnega zbora.
- (6) Vlada lahko v skladu s sklenjenimi mednarodnimi pogodbami zaradi obrambnih potreb dovoli uporabo zračnega prostora za prelete zrakoplovov zavezniških držav, vključno z oborožitvijo in izvidniško opremo ter dovoli tranzit vojaških enot zavezniških držav po zraku, po kopnem in morju, praviloma na podlagi načela vzajemnosti, če z mednarodno pogodbo ni drugače določeno.
- (7) Vlada lahko v miru na predlog ministra prizna pripadnikom oboroženih sil drugih držav med njihovim bivanjem v Republiki Sloveniji enak status, kot ga priznava na podlagi mednarodnih pogodb pripadnikom oboroženih sil zavezniških držav, če ne ogrožajo varnosti Republike Slovenije.
- (8) Vlada na predlog ministra odloča o namestitvi enot oboroženih sil držav, s katerimi je država v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb.
- (9) Vlada na predlog ministra predpiše naloge in postopke za izvajanje nadzora zračnega prostora, vključno z zrakoplovi oboroženih sil zavezniških držav.
- (10) Vlada na predlog ministra sprejme zaključke strateškega pregleda obrambe.
- (11) Vlada sprejema srednjeročni obrambni program, s katerim zagotavlja uresničevanje splošnega dolgoročnega programa razvoja obrambnih zmogljivosti, vključno z

uresničevanjem obveznosti države za razvoj obrambnih zmogljivosti, prevzetih na podlagi mednarodnih pogodb.

(12) Vlada sprejema letne načrte vaj v obrambnem sistemu ter usposabljanja vojske izven države in tujih vojaških enot v Republiki Sloveniji v skladu z mednarodnimi pogodbami.

(13) Za operativno usklajevanje izvajanja obrambnih, varnostnih nalog, izvajanje zaščite in reševanja ter za izvajanje obrambe v vojni, vlada lahko imenuje državni operativni štab obrambe.

104. člen

(nadzor nad Obveščevalno varnostno službo in vojaško policijo)

(1) Minister mora omogočiti stalen nadzor nad delom Obveščevalno varnostne službe ministrstva in vojaške policije delovnemu telesu državnega zbora, pristojnem za nadzor nad delom varnostnih in obveščevalnih služb.

(2) Delovnemu telesu iz prejšnjega odstavka minister januarja pošlje za preteklo leto redno letno poročilo o delu Obveščevalno varnostne službe ministrstva in vojaške policije ter o uporabi posebnih oblik pridobivanja podatkov ter posebnih preiskovalnih ukrepov.

VII. POKLICNO DELO NA OBRAMBNEM PODROČJU

1. Sklenitev in odpoved pogodbe o zaposlitvi

105. člen

(pogoji za sklenitev pogodbe o zaposlitvi)

(1) Za javne uslužbence na obrambnem področju veljajo predpisi o javnih uslužbencih, če s tem zakonom in zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski, posamezno vprašanje ni urejeno drugače.

(2) Kdor želi poklicno opravljati delo na obrambnem področju, mora biti državljan Republike Slovenije.

(3) Kdor želi poklicno opravljati vojaško službo, mora poleg pogoja, določenega v prejšnjem odstavku, izpolnjevati še pogoje, da:

- je psihofizično sposoben za poklicno opravljanje vojaške službe;
- je dopolnil 18 let starosti;
- ima ustrezno izobrazbo;
- izjavi, da z dnem nastopa vojaške službe ne bo član nobene politične stranke;
- je varnostno preverjen in ne obstaja varnostni zadržek v skladu s tem zakonom;
- ni bil pravnomočno obsojen zaradi kaznivega dejanja, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, na nepogojno zaporno kazen v trajanju več kot šest mesecev;

praviloma ni starejši od 25 let, če se želi zaposliti kot vojak, oziroma 30 let, če se želi zaposliti kot podčastnik ali častnik.

(4) Pogoje iz druge, tretje, četrte, pete in šeste alineje prejšnjega odstavka mora izpolnjevati tudi tisti, ki želi kot civilna oseba poklicno opravljati delo v Slovenski vojski.

(5) Kandidatu, s katerim ni bila sklenjena pogodba o zaposlitvi za opravljanje vojaške službe oziroma poklicnega dela v Slovenski vojski, ministrstvo ni dolžno sporočiti razlogov za svojo odločitev.

(6) Javnemu uslužbencu na obrambnem področju, za katerega se ugotovi, da ne izpolnjuje splošnih ali posebnih pogojev, določenih s tem zakonom za poklicno delo na obrambnem področju, preneha pogodba o zaposlitvi na ministrstvu z dnem dokončnosti akta o prenehanju pogodbe o zaposlitvi. Če javni uslužbenec preneha izpolnjevati pogoje za poklicno delo na obrambnem področju zaradi zdravstvenih razlogov, ima pravice po tem zakonu, zakonu, ki ureja službo v Slovenski vojski, in splošnih predpisih.

(7) Pogoj iz prve alineje tretjega odstavka tega člena preverja pristojni izvajalec medicine dela. Če kandidat ali pripadnik neupravičeno odkloni zdravniški pregled ali ne zaključi zdravniškega pregleda niti po pozivu, se šteje, da ne izpolnjuje pogojev za opravljanje vojaške službe. Če pristojni izvajalec medicine dela ugotovi omejitve, zaradi katerih pripadnik vojaške službe ne bi več mogel opravljati, organizacijska enota, pristojna za kadre, zadevo odstopi v reševanje zdravstveni komisiji ministrstva.

(8) Ministrstvo vodi skupno kadrovsko evidenco za javne uslužbence na obrambnem področju v skladu s splošnimi predpisi in tem zakonom.

(9) Minister določi merila in zahteve za izpolnjevanje zdravstvene sposobnosti za vojaško službo ter kriterije za ugotavljanje sposobnosti iz prve alineje tretjega odstavka tega člena.

(10) Druge pogoje za sklenitev, trajanje in odpoved pogodbe o zaposlitvi ter pravice in obveznosti med opravljanjem vojaške službe oziroma poklicnega dela v Slovenski vojski ureja zakon, ki ureja službo v Slovenski vojski.

106. člen

(sklenitev pogodbe o zaposlitvi brez objave)

(1) Pogodba o zaposlitvi na obrambnem področju se lahko brez javne objave sklene za delovna mesta:

- javnih uslužbencev, ki na ministrstvu opravljajo dela na področju obrambnih priprav, kriptozашčite in protielektronske zaščite, kibernetске varnosti, tehnične zaščite, obveščevalnih, protiobveščevalnih in varnostnih nalog;
- pripadnikov Slovenske vojske;
- inšpektorjev za obrambo.

(2) Delovna mesta iz prejšnjega odstavka se določijo s sistemizacijo in formacijo.

107. člen
(omejitve)

(1) Javni uslužbenec na obrambnem področju ne sme opravljati dela, ki bi ga oviralo pri opravljanju vojaške službe ali dela, ki bi škodovalo ugledu ministrstva ali Slovenske vojske oziroma dela, ki ni združljivo z dejavnostjo ministrstva.

(2) Dela iz prejšnjega odstavka tega člena predpiše minister.

108. člen
(posebni delovni pogoji)

(1) Javni uslužbenec na obrambnem področju mora po odločitvi nadrejenega zaradi potreb službe opravljati delo v posebnih delovnih pogojih.

(2) Za posebne delovne pogoje iz prejšnjega odstavka se šteje delo v delovnem času, ki je za javne uslužbenca manj ugoden in v manj ugodnih delovnih pogojih ali z dodatnimi obremenitvami, in sicer:

- delo v neenakomernem delovnem času;
- izmensko delo;
- delo v deljenem delovnem času;
- nočno delo;
- delo preko polnega delovnega časa;
- delo ob nedeljah, praznikih in drugih z zakonom določenih dela prostih dnevih;
- dežurstvo kot redna oblika dela oziroma dežurstvo, ki se odreja izjemoma;
- opravljanje straže;
- delo v terenskih razmerah na določenem kraju in času.

(3) Javnemu uslužbencu na obrambnem področju se zaradi potreb službe lahko kot posebne delovne pogoje odredi tudi pripravljenost za delo, dosegljivost, bivanje v vojaški enoti oziroma drugem določenem mestu, ter izraba ali prekinitvev dopusta v skladu s službenimi potrebami.

(4) Če javni uslužbenec na obrambnem področju med dežurstvom ali pripravljenostjo za delo dela, se čas dejanskega dela šteje za delo preko polnega delovnega časa, če s tem zakonom in zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski ni določeno drugače.

(5) Če opravljeno delo javnega uslužbenca na obrambnem področju presega predpisano mesečno oziroma tedensko delovno obveznost, se razlika šteje kot delo preko polnega delovnega časa, ki lahko traja največ 20 ur na teden oziroma 80 ur na mesec, če ni bilo mogoče delovnega časa razporediti v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski.

(6) Zaradi opravljanja dela v posebnih delovnih pogojih se javnemu uslužbencu na obrambnem področju plača poveča v skladu s splošnimi predpisi in zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski.

(7) Podrobneje posebne delovne pogoje v Slovenski vojski ureja zakon, ki ureja službo v Slovenski vojski.

109. člen
(opravljanje dela v posebnih delovnih pogojih)

(1) Za opravljanje dela v posebnih delovnih pogojih iz drugega in tretjega odstavka 108. člena tega zakona se za javne uslužbence, ki na ministrstvu opravljajo dela na področju obrambnih priprav, komunikacijskega in informacijskega sistema, kibernetске varnosti, tehnične zaščite, obveščevalnih, protiobveščevalnih in varnostnih nalog ter za inšpektorje za obrambo, uporabljajo določbe zakona, ki ureja službo v Slovenski vojski.

(2) Za javne uslužbence na obrambnem področju, ki so napoteni na opravljanje nalog v mednarodne operacije in misije, večnacionalne pobude ali organe mednarodnih operacij, se glede delovnega časa in posebnih delovnih pogojev smiselno uporabijo določbe predpisov, ki urejajo pravice, obveznosti in odgovornosti pripadnikov Slovenske vojske med opravljanjem dolžnosti v tujini.

110. člen
(letni dopust)

(1) Javni uslužbenec na obrambnem področju ima pravico do letnega dopusta, ki traja najmanj 20 delovnih dni, ne glede na to, ali dela poln delovni čas ali krajši delovni čas od polnega.

(2) Kriterije za določitev dolžine in izrabo letnega dopusta določi minister, in sicer tako, da se dopust glede na delovno dobo lahko poveča do 25 dni, za zahtevnost dela do pet dni, za delovno uspešnost do tri dni, zaradi delovnih pogojev do deset dni in zaradi socialnih ter zdravstvenih razmer in starosti do pet dni.

111. člen
(izraba dopusta)

(1) Javni uslužbenec na obrambnem področju izrabi letni dopust v tekočem letu glede na službene potrebe in opravljanje nalog iz pristojnosti ministrstva ter z upoštevanjem njegove želje. En dan letnega dopusta lahko delavec izrabi na dan, ki ga sam določi, o čemer mora obvestiti delodajalca najmanj tri dni pred koriščenjem.

(2) Zaradi narave ali organizacije dela se lahko izraba dopusta določi v določenem časovnem obdobju, praviloma v skladu z letnim načrtom. Zaradi potreb službe se lahko javnemu uslužbencu na obrambnem področju prekine izraba dopusta ter povrne nastala škoda. Zaradi boljše organizacije dela in smotrnejše razporeditve delavcev glede na njihove delovne obremenitve lahko minister z letnim načrtom odredi kolektivni dopust. Kolektivni dopust v Slovenski vojski odredi načelnik generalštaba z letnim načrtom dela.

(3) Javni uslužbenci, ki niso izrabili letnega dopusta do konca koledarskega leta, ga lahko izrabijo do 30. junija naslednjega leta. Letni dopust, ki v tekočem letu ni bil izrabljen zaradi sodelovanja pri izvajanju mednarodnih obveznosti ali vojaške službe zunaj države, odsotnosti zaradi bolezni ali poškodbe, porodniškega dopusta ali dopusta za nego in varstvo otrok oziroma drugih vzrokov pri delodajalcu, se lahko v celoti izrabi do 31. decembra naslednjega leta.

112. člen
(pravica do stavke)

- (1) Vojaške osebe med opravljanjem vojaške službe nimajo pravice do stavke.
- (2) Javni uslužbenci, ki opravljajo upravne in strokovne zadeve na obrambnem področju, uresničujejo pravico do stavke pod pogoji, ki jih določa zakon.
- (3) Poleg pogojev iz prejšnjega odstavka morajo javni uslužbenci, ki opravljajo upravne in strokovne zadeve na obrambnem področju, med stavko zagotoviti:
- nemoteno opravljanje nalog, povezanih z uresničevanjem obrambnih dolžnosti državljanov;
 - nemoteno opravljanje obrambnih priprav;
 - nemoteno opravljanje nalog Obveščevalno varnostne službe;
 - pripravljenost za izvajanje ukrepov kriznega odzivanja;
 - neprekinjeno delovanje dežurnih služb, informacijskega ter komunikacijskega sistema;
 - nemoteno in neprekinjeno izvajanje obveznosti, prevzetih z mednarodnimi pogodbami na obrambnem področju oziroma povezanih z obrambnimi dejavnostmi.
- (4) Javni uslužbenci, ki opravljajo upravne in strokovne zadeve na obrambnem področju, nimajo pravice do stavke, če se izvajajo ukrepi kriznega odzivanja, če grozi povečana nevarnost napada na državo ali če je nastala neposredna vojna nevarnost oziroma, če je razglašeno izredno ali vojno stanje, in sicer toliko časa, dokler tako stanje ni odpravljeno. Prepoved stavke velja tudi za druge razmere, če sta ogroženi varnost in obramba države, in take razmere ugotovi vlada.
- (5) Za ovrednotenje prepovedi, ki izhajajo iz pravice do stavke iz prvega odstavka tega člena, pripada vojaškim osebam dodatek k plači v višini 60 evrov bruto na mesec.

113. člen
(varnost in zdravje pri delu)

- (1) Pri opravljanju dela v upravnih prostorih, ambulantah, kuhinjah, okrepčevalnicah, splošnih delavnicah ter skladiščih, v katerih se ne skladiščita vojaško orožje in oprema, se uporabljajo predpisi o varstvu pred požarom ter o varnosti in zdravju delavcev pri delu.
- (2) Minister v soglasju z ministrom za delo predpiše ukrepe in postopke za zagotavljanje varstva pred požarom ter varnosti in zdravja delavcev pri delu za dela na področju obrambe, pri katerih se ne uporabljajo splošni predpisi.

2. Postopek za uveljavljanje pravic iz dela

114. člen

(uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja)

(1) O pravicah, obveznostih in odgovornostih iz delovnega razmerja javnih uslužbencev na obrambnem področju odloča na prvi stopnji minister, ki za to lahko pooblasti drugo osebo oziroma načelnika generalštaba ali druge poveljnike za odločanje o pravicah, obveznostih in odgovornostih pripadnikov stalne sestave Slovenske vojske.

(2) Javni uslužbenec na obrambnem področju ima pravico vložiti zahtevo za uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja ter pravico do ugovora zoper odločitve o njegovih pravicah, obveznostih in odgovornostih, razen, če je z zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski, določeno, da se varstvo pravic uveljavlja po službeni poti. Zahtevo vloži javni uslužbenec pri ministru oziroma pooblaščenih osebi.

(3) Ugovor javni uslužbenec vloži pri ministru oziroma pooblaščenih osebi, ki je odločila o njegovih pravicah, obveznostih in odgovornostih, v 15 dneh od dneva, ko mu je bil vročen akt, s katerim je bilo odločeno o njegovi pravici, obveznosti ali odgovornosti.

(4) Ugovor zoper odločitve iz prvega odstavka tega člena ne zadrži izvršitve odločitve, razen v primerih, določenih s splošnimi predpisi.

(5) Minister ali pooblaščen oseba preizkusi svojo odločitev na podlagi dejstev, navedenih v vlogi javnega uslužbenca na obrambnem področju, in priložene dokumentacije in jo lahko spremeni. O odločitvi se izda pisni akt z odločitvijo, obrazložitvijo in pravnim poukom.

(6) Za določanje drugih rokov, vročanje, dopolnitev vlog in druga vprašanja se smiselno uporabljajo predpisi, ki določajo postopek pred delovnimi sodišči.

(7) Če javni uslužbenec na obrambnem področju ni zadovoljen z odločitvijo o zahtevi ali ugovoru ali če minister oziroma pooblaščen oseba ne odloči v 60 dneh od vložitve zahteve ali ugovora, lahko javni uslužbenec v nadaljnjih 30 dneh zahteva varstvo pravic pri pristojnem sodišču.

(8) Javni uslužbenci na obrambnem področju, ki se imenujejo in razrešujejo v nazive v skladu z zakonom o javnih uslužbencih, vlagajo ugovore iz imenovanja na način in po postopku, določenem s tem zakonom.

115. člen

(sindikavno združevanje)

(1) Javni uslužbenci na obrambnem področju imajo pravico do sindikalnega združevanja in delovanja v skladu s predpisi.

(2) Reprezentativni sindikat po tem zakonu je sindikat na ministrstvu, v katerega je včlanjenih najmanj 15 odstotkov zaposlenih na ministrstvu.

(3) Sindikat daje mnenje k elementom, ki so podlaga za določitev plače delavcem na obrambnem področju in o primerljivosti s plačami v javnem sektorju.

(4) Sindikat ne more dajati mnenja k formacijam in organizaciji Slovenske vojske, njeni opremljenosti, delovanju, pripravljenosti in uporabi, prav tako tudi ne k aktom vodenja in poveljevanja v vojski.

(5) Če je z zakonom ali kolektivno pogodbo ali pogodbo med ministrstvom in reprezentativnim sindikatom določeno, da mora minister pred odločitvijo pridobiti mnenje reprezentativnega sindikata, vendar ne gre za primere iz četrtega odstavka tega člena, mora poslati predlog predpisa ali splošnega akta v mnenje sindikatu in za oblikovanje mnenja določiti razumen rok, ki praviloma ne sme biti krajši kot 15 dni. Če minister ne uspe doseči uskladitve predloga predpisa ali splošnega akta z mnenjem sindikata, lahko sprejme neusklajeno odločitev, vendar mora pisno obrazložiti razloge, zaradi katerih ni bilo upoštevano mnenje sindikata, in z njimi seznaniti sindikat.

(6) Pogoji za delovanje sindikata in sindikalnih poverjenikov na ministrstvu se urejajo s pogodbo, ki jo skleneta minister in reprezentativni sindikat.

(7) Med opravljanjem profesionalne funkcije v reprezentativnem sindikatu javni uslužbenec na obrambnem področju nima pravic in dolžnosti, ki izhajajo iz statusa njegove zaposlitve na obrambnem področju. V tem času prejema 100-odstotno nadomestilo plače. Osnova za obračun nadomestila obsega njegovo osnovno plačo, ki jo je prejemal pred nastopom sindikalne funkcije, ter dodatki na delovno dobo, stalnost in prepoved stavke.

VIII. UPRAVNE IN STROKOVNE ZADEVE OBRAMBE

116. člen

(organizacija in pristojnosti)

(1) Upravne in strokovne zadeve na področju obrambe opravlja ministrstvo, če z zakonom ni določeno drugače.

(2) Upravne in strokovne zadeve na področju obrambe na določenih območjih države opravljajo uprave za obrambo, ki jih določi minister.

(3) V upravnih zadevah na drugi stopnji odloča minister.

(4) Minister predpiše obliko in vsebino službenih in drugih izkaznic, določenih s tem zakonom.

117. člen

(komunikacijski in informacijski sistem)

(1) Za opravljanje upravnih in strokovnih zadev na obrambnem področju ministrstvo organizira enoten ter avtonomen komunikacijski in informacijski sistem, ki

vključuje tudi potrebe Slovenske vojske. Vojaški komunikacijski in informacijski sistem za podporo poveljevanju in kontroli organizira Slovenska vojska.

(2) Minister predpiše organizacijo, način in obseg izvajanja nalog na področju komunikacijskega in informacijskega sistema iz prejšnjega odstavka.

(3) Za varovanje tajnih podatkov v komunikacijskih in informacijskih sistemih, ki se uporabljajo za obrambne potrebe, ter za povezavo teh sistemov z mednarodnimi obrambnimi in vojaškimi organizacijami, v skladu z mednarodnimi pogodbami, je pristojno ministrstvo. Ministrstvo opravlja tudi naloge organa, pristojnega za kriptografsko zaščito podatkov, organa za razdeljevanje kriptografskega materiala in organa za zaščito pred neželenim elektromagnetnim sevanjem naprav v komunikacijskih in informacijskih sistemih, ki se uporabljajo za obrambne potrebe.

(4) Ministrstvo upravlja in z drugimi državnimi organi usklajuje uporabo radiofrekvenčnih pasov, ki so namenjeni varnosti, obrambi države ter varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(5) Ministrstvo zagotavlja kibernetško varnost v komunikacijskem in informacijskem sistemu iz prvega odstavka tega člena.

118. člen

(podpora državnim organom ter sodelovanje s civilnim okoljem)

(1) Ministrstvo v skladu z odločitvami ministra ali vlade podpira delovanje drugih državnih organov oziroma sodeluje z njimi ter jim z vojaškimi in drugimi obrambnimi zmogljivostmi pomaga pri skupnih ali posebno zahtevnih nalogah oziroma nalogah, ki so pomembne za državo.

(2) Ministrstvo lahko z vojaškimi ali drugimi obrambnimi zmogljivostmi sodeluje s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi, na območju katerih so razmeščene vojaške enote oziroma obrambne zmogljivosti ali se izvaja vojaška dejavnost, ter pri skupnih nalogah oziroma prireditvah in aktivnostih, ki so povezane z dejavnostjo ali poslanstvom Slovenske vojske ter obrambnimi interesi.

(3) Ministrstvo se lahko s samoupravno lokalno skupnostjo, v kateri so območja, na katerih se izvajajo stalne intenzivne vojaške dejavnosti, kot so vadišča, letališča, strelišča in drugi objekti, dogovori, da sodeluje pri vzdrževanju lokalne infrastrukture sorazmerno s povečano obremenitvijo te infrastrukture, ki jo povzroča vojaška dejavnost, za kar se pripravijo ustrezni programi. Programe sodelovanja s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi sprejme vlada, če ti obsegajo tudi investicijska vlaganja, sicer pa jih sprejme minister.

(4) Ministrstvo v skladu s programi pomaga Zvezi slovenskih častnikov. Pri uresničevanju nalog ali aktivnosti skupnega pomena sodeluje tudi z veteranskimi organizacijami, organizacijami, ki razvijajo in ohranjajo slovensko vojaško tradicijo oziroma

utrjujejo sodelovanje z zavezništvom, z upokojensko organizacijo ministrstva in drugimi nevladnimi organizacijami, ki delujejo v javnem interesu na področju obrambe. Člani častniške, veteranske in upokojenske organizacije ministrstva lahko pri aktivnostih in delovanju svojih organizacij nosijo uniforme ali dele uniforme Slovenske vojske v skladu s predpisi, ki urejajo nošenje uniforme Slovenske vojske.

(5) Slovenska vojska sodeluje tudi s športnimi organizacijami in njihovimi zvezami ter drugimi nevladnimi organizacijami, ki delujejo v javnem interesu.

(6) Merila in postopke za podporo državnim organom ter sodelovanje s civilnim okoljem predpiše vlada.

119. člen

(promet z obrambnimi proizvodi)

(1) Promet z obrambnimi proizvodi nadzoruje država. Za promet z obrambnimi proizvodi se štejejo proizvodnja, prodaja in posredništvo pri prodaji.

(2) S prometom z obrambnimi proizvodi se lahko ukvarja le tista gospodarska družba, zavod, samostojni podjetnik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost (v nadaljnjem besedilu pravne ali fizične osebe), ki predhodno pridobi soglasje ministrstva za promet s končnimi proizvodi vojaškega značaja in namena ter bistvenimi deli, sklopi in podsklopi obrambnih proizvodov, ali objavi namero, da se bo ukvarjal s prometom z drugimi obrambnimi proizvodi, in o tem na predpisan način obvesti ministrstvo.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek soglasja ni treba pridobiti tistim pravnim ali fizičnim osebam, ki kot podizvajalci ali kooperanti opravljajo delo in storitve za tiste pravne ali fizične osebe, ki so tako soglasje pridobile, ali za tuje proizvajalce obrambnih proizvodov, ki so v svoji državi registrirani za opravljanje takšne dejavnosti v skladu z njihovo zakonodajo.

(4) Soglasja ni treba pridobiti državnim organom, če kupujejo, prodajajo ali proizvajajo obrambne proizvode za dejavnost, ki jo opravljajo, oziroma znanstvenoraziskovalnim organizacijam za opravljanje raziskovalne dejavnosti, za katero so registrirane.

120. člen

(izvoz, uvoz, začasni uvoz, začasni izvoz, tranzit, prenos obrambnih proizvodov in posredništvo z njimi)

(1) Za vsak izvoz, uvoz, začasni uvoz, začasni izvoz in tranzit obrambnih proizvodov čez državno mejo Republike Slovenije, ki hkrati predstavlja zunanjo mejo Evropske unije, in za vsak posel posredništva pri prodaji obrambnih proizvodov ali tehnično pomoč, povezano z njimi, je treba pridobiti predhodno dovoljenje ministrstva, če mednarodne obveznosti ali pravni akti Evropske unije ne določajo drugače.

(2) Za prenos obrambnih proizvodov je treba pridobiti predhodno dovoljenje, ki ga izda ministrstvo. Dovoljenje za prenos, izdano v drugih članicah Evropske unije, se uporablja kot dovoljenje za vstop v Republiko Slovenijo ali prehod čez njeno ozemlje.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek predhodno dovoljenje za prenos obrambnih proizvodov ni potrebno, če je dobavitelj ali prejemnik vlada ali pristojni državni organ oziroma del oboroženih sil, če na podlagi mednarodne pogodbe za opravljanje svojih nalog oziroma za humanitarno pomoč ob naravnih in drugih nesrečah oskrbo izvajajo Evropska unija, Nato, Mednarodna agencija za atomsko energijo ali druge medvladne organizacije, ali v drugih nujnih primerih, določenih v predpisu iz osmega odstavka tega člena.

- (4) Dovoljenje iz prvega in drugega odstavka tega člena se lahko zavrne, če:
- bi bilo ogroženo izpolnjevanje mednarodnih obveznosti Republike Slovenije ali obveznosti na podlagi pravnih aktov Evropske unije;
 - bi bili ogroženi varnostni, obrambni ali zunanje-politični interesi Republike Slovenije;
 - bi se pospeševali ali omogočali oboroženi spopadi v državi, ki je končni uporabnik obrambnih proizvodov;
- je utemeljen sum, da bo iz države uvoznice obrambni proizvod preprodan v tretjo državo in bi bilo to v nasprotju z obrambnimi ali zunanje-političnimi varnostnimi interesi države.

(5) Ministrstvo lahko že izdano dovoljenje iz prvega in drugega odstavka tega člena spremeni, odpravi ali razveljavi, če se po njegovi izdaji ugotovijo razlogi iz prejšnjega odstavka. Ministrstvo lahko v dovoljenju v skladu s tem členom določi obveznosti, ki jih mora izpolniti izvoznik ali dobavitelj obrambnih proizvodov. Če je bila izdaja dovoljenja zavrnjena ali je bilo dovoljenje spremenjeno, odpravljeno ali razveljavljeno v skladu s tem zakonom, ni mogoče uveljavljati odškodninskih zahtevkov za škodo, ki je pri tem nastala.

(6) Ministrstvo izdaja certifikate prejemnikom obrambnih proizvodov, ki imajo sedež v Republiki Sloveniji. Izdaja tudi mednarodna uvozna potrdila in potrdila o dostavi blaga, in sicer na zahtevo prejemnikov oziroma uvoznikov obrambnih proizvodov v Republiki Sloveniji.

(7) Minister najmanj enkrat na leto poroča vladi o izdanih predhodnih dovoljenjih za izvoz, uvoz, tranzit, začasni uvoz, začasni izvoz in prenos obrambnih proizvodov ter posredništvo pri njihovi prodaji.

(8) Vlada določi obrambne proizvode, za katere je treba pridobiti predhodno soglasje ministrstva za promet z njimi, ter predpiše vrste, postopke in pogoje za pridobitev soglasij, dovoljenj, potrdil in certifikatov iz prejšnjega in tega člena.

121. člen

(obrambna standardizacija, nacionalna obrambna kodifikacija in vladno zagotavljanje kakovosti)

(1) Za opravljanje nalog na področjih obrambne standardizacije, nacionalne obrambne kodifikacije in vladnega zagotavljanja kakovosti sredstev, namenjenih za obrambo, je pristojno ministrstvo.

(2) Slovenske vojaške standarde sprejema minister.

(3) Minister podrobneje predpiše organizacijo, postopke in način izvajanja obrambne standardizacije, uresničevanja nacionalne obrambne kodifikacije in vladnega zagotavljanja kakovosti sredstev za obrambne potrebe.

122. člen
(upravljanje nepremičnin)

Ministrstvo upravlja vojaške in druge nepremičnine, namenjene obrambnim potrebam.

IX. INŠPEKCIJA

123. člen
(inšpektorat za obrambo)

(1) Inšpekcijski nadzor na obrambnem področju opravlja Inšpektorat Republike Slovenije za obrambo, ki je organ v sestavi ministrstva. Za vsa vprašanja inšpekcijskega nadzora, ki niso urejena s tem zakonom, se uporablja zakon, ki ureja inšpekcijski nadzor.

(2) Inšpektorji za obrambo nadzirajo izvrševanje zakonov in drugih predpisov, internih splošnih pravnih aktov ter aktov vodenja in poveljevanja na obrambnem področju ter pri tem preverjajo zlasti:

- splošno stanje obrambnih priprav;
- stanje, delo in pripravljenost nosilcev nevojaškega dela obrambe;
- stanje, delo in pripravljenost poveljstev in enot Slovenske vojske;
- vojaško izobraževanje in usposabljanje;
- opravljanje drugih upravnih in strokovnih zadev na področju obrambe.

(3) Glavni inšpektor za obrambo lahko za uresničitev namena inšpekcijskega nadzora iz prejšnjega odstavka odredi praktični preizkus ali vajo. Če preizkus ali vaja vključuje tudi preverjanje mobilizacije, mora inšpektor predhodno pridobiti soglasje ministra.

(4) Glavnega inšpektorja za obrambo imenuje vlada na predlog ministra, brez interne ali javne objave.

(5) Inšpektorji za obrambo se pri opravljanju inšpekcijskega nadzora izkazujejo s službenimi izkaznicami.

(6) Minister podrobneje predpiše način in postopek opravljanja inšpekcijskega nadzora na obrambnem področju ter obliko in vsebino službene izkaznice inšpektorjev za obrambo.

124. člen
(inšpekcijski ukrepi)

(1) Inšpektorji iz prejšnjega člena imajo pri opravljanju inšpekcijskega nadzora v poveljstvih in enotah Slovenske vojske, organih in organizacijah ter pri drugih zavezancih, pri katerih opravljajo inšpekcijski nadzor, poleg pooblastil, ki jih določa zakon, ki ureja inšpekcijski nadzor, tudi pravico in dolžnost:

- odrediti, da se v določenem roku in na določen način odpravijo ugotovljene pomanjkljivosti ali neskladja z zakoni, drugimi predpisi, internimi splošnimi pravnimi akti ter akti vodenja in poveljevanja;
- odrediti, da se do odločitve pristojnega organa odstrani z dela ali opravljanja nalog pripadnik Slovenske vojske oziroma druga oseba zavezanca, ki s svojim delom ogroža življenje ali zdravje ljudi ali premoženje;
- odrediti, da se do odločitve pristojnega organa ustavijo dejanja ali aktivnosti, ki bi lahko ogrožale življenje ali zdravje ljudi ali premoženje;
- predlagati uvedbo postopka za razrešitev z dela ali dolžnosti oziroma za ugotovitev odgovornosti.

(2) Zoper odločbo inšpektorja, s katero so bili zavezancu odrejeni določeni inšpekcijski ukrepi, je v 15 dneh dovoljena pritožba. O pritožbi odloča minister. Pritožba ne zadrži izvršitve naloženega ukrepa, če gre za ukrep iz druge ali tretje alineje prejšnjega odstavka.

X. KAZENSKE DOLOČBE

125. člen
(prekrški pravnih oseb, samostojnih podjetnikov ali posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost)

(1) Z globo od 2500 do 30.000 evrov se za prekršek kaznuje pravna oseba ali samostojni podjetnik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če:

- ne upošteva obrambnih potreb v prostorskih aktih in pri projektiranju ter gradnji objektov (prvi in drugi odstavek 13. člena);
- ne pridobi soglasja ministrstva v skladu s tretjim odstavkom 13. člena tega zakona;
- brez soglasja ali v nasprotju s soglasjem opravlja meritve, snemanja ali raziskave v objektih oziroma okoliših objektov iz tretjega odstavka 14. člena tega zakona;
- kdor reproducira ali uporablja oznako pripadnosti in druge oznake, ki se uporabljajo v Slovenski vojski (četrti odstavek 37. člena);
- delodajalec pripadnika rezervne sestave po prenehanju opravljanja vojaške službe ne sprejme na prejšnje delo ali ga postavi v manj ugoden položaj v nasprotju z drugim odstavkom 52. člena tega zakona;
- delodajalec pripadnika vojne ali rezervne sestave oziroma civilne osebe po prenehanju dela v vojski ne sprejme na prejšnje delo ali jo postavi v manj ugoden položaj v nasprotju s tretjim odstavkom 54. člena tega zakona;

- ne izvrši kadrovskih in drugih priprav za določeno proizvodnjo in storitve v vojnem stanju (tretji odstavek 82. člena);
- ne izvršuje materialne dolžnosti ali se temu kako drugače izmika (drugi in tretji odstavek 90. člena);
- opravlja promet z obrambnimi proizvodi ne da bi prej pridobil soglasje ministrstva (drugi odstavek 119. člena);
- obrambne proizvode izvozi, uvozi, začasno izvozi, začasno uvozi, opravlja tranzit z njimi ali tehnično pomoč, povezano z njimi, ali jih posreduje in ne pridobi predhodnega dovoljenja ministrstva (prvi in drugi odstavek 120. člena).

(2) Z globo od 500 do 5000 evrov se kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 500 do 3000 evrov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba državnega organa, ki stori prekršek iz 3., 4., 7. ali 8. alineje prvega odstavka tega člena.

(4) Zaseženi obrambni proizvodi iz 9. in 10. alineje prvega odstavka tega člena se odvzamejo.

126. člen (prekrški posameznikov)

Z globo od 500 do 5000 evrov se za prekršek kaznuje posameznik, če:

- se ne ravna v skladu z omejitvami iz drugega in tretjega odstavka 11. člena tega zakona;
- brez soglasja ali v nasprotju s soglasjem opravlja meritve, snemanja ali raziskave v objektih oziroma okoliših objektov iz tretjega odstavka 14. člena tega zakona;
- reproducira ali uporablja oznako pripadnosti in druge oznake, ki se uporabljajo v Slovenski vojski (četrti odstavek 37. člena);
- nosi vojaško uniformo ali dele te uniforme v nasprotju s pooblastilom iz 58. člena tega zakona in pravili službe;
- ne izvršuje ali se kako drugače izmika izvrševanju vojaške, delovne ali materialne dolžnosti iz 86. člena tega zakona oziroma izobraževanju in usposabljanju za vojaško ali delovno dolžnost iz 92. člena tega zakona;
- se na poziv pristojnega organa brez upravičenega razloga ne zgleda na določenem kraju in ob določenem času oziroma ne dostavi materialnega sredstva (prvi odstavek 93. člena);
- se kljub prepovedi iz 94. člena tega zakona prosto giblje na območju, na katerem potekajo boji;
- organizira stavko ali stavka v nasprotju s 112. členom tega zakona;
- obrambne proizvode izvozi, uvozi, začasno izvozi, začasno uvozi, opravlja tranzit ali tehnično pomoč, povezano z njimi, ali jih posreduje in nima predhodnega dovoljenja ministrstva (prvi in drugi odstavek 120. člena).

XI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

127. člen

(prevedba čina)

Čin brigadirja se z uveljavitvijo tega zakona prevede v čin brigadnega generala.

128. člen

(povišanje pripadnikov vojske)

(1) Vojak, podčastnik, častnik ali vojaški uslužbenec, ki je razporejen na formacijsko dolžnost, za katero se zahteva višji čin ali razred od njegovega osebnega čina ali razreda, se ne glede na čas od zadnjega povišanja poviša v formacijski čin ali razred najpozneje v šestih mesecih po začetku veljave tega zakona, če izpolnjuje druge pogoje, določene s formacijo.

(2) Če pripadnik iz prejšnjega odstavka ne izpolnjuje pogoja o dodatnem vojaškem znanju, se ga najpozneje v štirih letih napoti na ustrezno vojaško izobraževanje oziroma usposabljanje, po zaključenem vojaškem izobraževanju in usposabljanju pa se poviša v višji čin.

(3) Če pripadnik ne izpolni pogoja iz prejšnjega odstavka v roku, ki mu je določen s pogodbo o napotitvi na vojaško izobraževanje ali usposabljanje, ali se tega vojaškega izobraževanja oziroma usposabljanja ne udeleži, se v dveh mesecih po neizpolnitvi pogodbe o izobraževanju ali odklonitvi napotitve razporedi na drugo ali nižjo formacijsko dolžnost, za katero ima ustrezen osebni čin. Enako se razporedi pripadnik, ki ne izpolni drugih pogojev v roku iz prvega odstavka tega člena, razen pripadnikov, za katere velja Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 40/04).

129. člen

(uporaba zakona za zaposlene)

(1) Pripadniki Slovenske vojske, ki so bili zaposleni v Slovenski vojski na dan 14. januarja 1995, lahko delajo na formacijskih dolžnostih vojakov tudi po 45. letu starosti, če izpolnjujejo pogoje za opravljanje vojaške službe.

(2) Če pripadniki iz prejšnjega odstavka ne izpolnjujejo več pogojev za opravljanje vojaške službe na formacijskih dolžnostih vojakov, veljajo zanje pravice, ki so določene za vojake v skladu z zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski.

(3) Javni uslužbenci na obrambnem področju, ki so ob uveljavitvi tega zakona na podlagi dosedanjih predpisov razporejeni na formacijsko dolžnost oziroma delovno mesto, za katero nimajo predpisane izobrazbe, lahko pod dosedanjimi pogoji nadaljujejo delo na teh ali po zahtevnosti njim primerljivih formacijskih dolžnostih oziroma delovnih mestih, vendar ne morejo biti razporejeni na višje formacijske dolžnosti oziroma višja delovna mesta niti ne morejo biti povišani v činih in napredovati v nazivih.

130. člen

(disciplinski postopki)

Postopki odločanja o disciplinski odgovornosti vojaških oseb, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

131. člen
(delovanje sindikatov)

Sindikati, ki so do uveljavitve tega zakona pridobili status reprezentativnega sindikata na ministrstvu po splošnih predpisih, lahko nadaljujejo delo, dokler izpolnjujejo pogoje za reprezentativnost po splošnih predpisih.

132. člen
(Zakon o vojaški dolžnosti)

V Zakona o vojaški dolžnosti (Uradni list RS, št. 108/02 - uradno prečiščeno besedilo) se v prvem odstavku 62.e člena za prvim stavkom doda nov stavek, ki se glasi:
»Državni zbor lahko na predlog Vlade Republike Slovenije odloči o ponovni uvedbi posamezne ali vseh sestavin vojaške dolžnosti v miru tudi ob izrednem poslabšanju varnostnega okolja, in sicer zaradi zagotovitve zadostnega števila usposobljenih vojaških obveznikov za popolnitev Slovenske vojske v obsegu, določenem z dolgoročnim programom razvoja obrambnih zmogljivosti.«.

133. člen
(uskladitev priprav, organizacije ter predpisov)

(1) Priprave in organizacijo obrambe je treba uskladiti s tem zakonom v enem letu po njegovi uveljavitvi.

(2) Vlada v enem letu po uveljavitvi tega zakona izda predpise iz 8., 12., 13., 14., 26., 37., 52., 61., 67., 68., 83., 85., 89., 91., 96., 103., 118. in 120. člena tega zakona.

(3) Minister v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona izda predpise ter druge akte iz 15., 37., 39., 52., 60., 61., 62., 74., 97., 105., 107., 110., 113., 116., 117., 121. in 123. člena tega zakona.

(4) Generalni direktor Obveščevalno varnostne službe v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona določi pravila 16. člena tega zakona.

134. člen
(veljavnost zakona in podzakonskih predpisov ter sprememba predpisa)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati Zakon o obrambi (Uradni list RS, št. 82/94, 44/97, 87/97, 13/98 – odl. US, 87/01 – ZmatD, 47/02, 67/02, 40/04 in 95/15) ter podzakonski predpisi, izdani na njegovi podlagi. Ti so:

- Uredba o plačah in drugih prejemkih pripadnikov Slovenske vojske pri izvajanju obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami (Uradni list RS, št. 67/08, 98/10, 41/12, 41/13, 47/13, 96/14, 98/15 in 25/17),
- Uredba o oznakah v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 3/95 in 13/17),

- Uredba o soglasjih za proizvodnjo in dovoljenjih za promet z vojaškim orožjem in opremo ter predhodnih dovoljenjih za uvoz, izvoz, tranzit in prenos obrambnih proizvodov (Uradni list RS, št. 59/11, 88/11, 74/12, 46/13, 29/14, 37/15 in 62/16),
- Uredba o sodelovanju civilnih strokovnjakov in zmogljivosti v mednarodnih operacijah na obrambnem področju (Uradni list RS, št. 75/06 in 51/16),
- Uredba o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/03, 119/07 in 88/15),
- Uredba o načinu izvajanja nadzora zračnega prostora (Uradni list RS, št. 29/04 in 46/15);
- Uredba o obrambnem načrtovanju (Uradni list RS, št. 51/13),
- Uredba o pogodbenem opravljanju vojaške službe v rezervni sestavi Slovenske vojske (Uradni list RS, št. 95/02, 122/04, 119/07, 30/09 in 97/12),
- Uredba o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07 in 39/15),
- Uredba o upravljanju z vojaškimi nepremičninami (Uradni list RS, št. 70/95, 92/99, 11/10 in 82/12),
- Uredba o upravnih zvezah (Uradni list RS, št. 82/11),
- Uredba o evropski kritični infrastrukturi (Uradni list RS, št. 35/11),
- Uredba o uporabi obrambnih zmogljivosti pri podpori državnih organov, sodelovanju s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi in nevladnimi organizacijami (Uradni list RS, št. 30/11),
- Uredba o določitvi objektov in okolišev objektov, ki so posebnega pomena za obrambo, in ukrepih za njihovo varovanje (Uradni list RS, št. 7/99, 67/03 in 26/10),
- Uredba o nadomestilu plače oziroma izgubljenega zaslužka med opravljanjem določenih dolžnosti obrambe, o uveljavljanju pravice do enkratne denarne pomoči in o zneskih te pomoči (Uradni list RS, št. 92/03 in 112/09),
- Uredba o organizaciji in delovanju Nacionalnega centra za krizno upravljanje (Uradni list RS, št. 9/06),
- Uredba o upravljanju radijskih frekvenc za državne potrebe (Uradni list RS, št. 61/05),
- Uredba o kriterijih za razporejanje državljanov (Uradni list RS, št. 80/04),
- Uredba o določitvi obrambnih potreb (Uradni list RS, št. 30/03),
- ± Uredba o obveščevalno-varnostni službi Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 63/99 in 90/00),
- ± Uredba o potrjevanju primernosti za sodelovanje na razpisih zveze Nato (Uradni list RS, št. 102/09)
- Uredba o določitvi delovnih mest, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem (Uradni list RS, št. 48/98, 61/99 in 110/99),
- Pravila službe v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 84/09),
- Odredba o enotni prometni ureditvi v času izvajanja mobilizacije (Uradni list RS, št. 86/99),
- Pravilnik o uniformah Slovenske vojske (Uradni list RS, št. 45/12 in 19/17),
- Pravilnik o oznakah v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 3/95, 95/02, 83/04, 62/05 in 19/17),
- Pravilnik o službeni oceni (Uradni list RS, št. 98/14, 48/15 in 61/16),
- Pravilnik o inšpekcijskem nadzoru na obrambnem področju (Uradni list RS, št. 88/03 in 92/15),
- Pravilnik o posesti in nošenju službenega orožja in streliva v Obveščevalno varnostni službi Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 90/15),
- Pravilnik o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13 in 37/15),

- Pravilnik o vajah v obrambnem sistemu (Uradni list RS, št. 100/13),
- Pravilnik o službenih izkaznicah na obrambnem področju (Uradni list RS, št. 26/00, 93/04, 20/11 in 23/13),
- Pravilnik o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 39/10, 29/12 in 97/12),
- Pravilnik o delih, ki jih delavci na obrambnem področju ne smejo opravljati (Uradni list RS, št. 92/12),
- Pravilnik o izvrševanju obveznosti do predsednika republike na obrambnem področju (Uradni list RS, št. 28/09),
- Pravilnik o opremljanju državnih organov in drugih izvajalcev civilne obrambe na obrambnem področju (Uradni list RS, št. 53/09),
- Pravilnik o organizaciji religiozne duhovne oskrbe (Uradni list RS, št. 58/03),
- Pravilnik o določitvi Elektro Slovenije, d.o.o. za koordinatorja pri pripravah in izvajanju nalog v kriznem in vojnem stanju na področju elektrogospodarstva in premogovništva ter opredelitvi nalog podjetjem s področja elektrogospodarstva in premogovništva (Uradni list RS, št. 112/06),
- Pravilnik o priznanju Manevrska struktura narodne zaščite (Uradni list RS, št. 82/05),
- Pravilnik o izplačilih stroškov in nadomestil v zvezi z izvrševanjem vojaške dolžnosti (Uradni list RS, št. 64/04 in 76/05),
- Pravilnik o izvajanju obrambnih priprav izvajalcev zdravstvene dejavnosti (Uradni list RS, št. 54/03),
- Pravilnik o pogojih za izdajo soglasja Ministrstva za obrambo za promet s kmetijskimi zemljišči, gozdovi in z zemljišči namenjenimi za poselitev (Uradni list RS, št. 89/03),;
- Pravilnik o denarnih prejemkih vojakov in kandidatov za podčastnike ter častnike vojnih enot (Uradni list RS, št. 71/02),
- Pravilnik o ocenjevanju zdravstvene sposobnosti za vojaško službo (Uradni list RS, št. 80/97, 18/02 in 70/08),
- Pravilnik o opravljanju strokovnega izpita inšpektorjev za obrambo (Uradni list RS, št. 8/96),
- Navodilo o pooblastilih za imenovanja in razrešitve v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 28/95 in 72/95).

(2) Podzakonski predpisi iz prejšnjega odstavka se v delu, ki niso v nasprotju s tem zakonom in zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski, uporabljajo do sprejetja novih predpisov po tem zakonu.

135. člen

Ta zakon začne veljati 1. januarja 2018.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Namen zakona je, da se v skladu s 124. členom Ustave RS uredijo vrsta, obseg in organizacija obrambe države. Z zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o poenostavitvi pogojev za prenose obrambnih proizvodov znotraj Skupnosti.

K 2. členu

V skladu z določili 124. člena Ustave Republike Slovenije je določen namen obrambe, to je odvratanje napada na državo ter obramba neodvisnosti, nedotakljivosti in celovitosti države, ki se uresničuje z zagotavljanjem nacionalne obrambe in sodelovanjem države v mednarodnih varnostnih povezavah na podlagi mednarodnih pogodb.

K 3. členu

V skladu s strateškimi in razvojnimi dokumenti na področju nacionalne varnosti je opredeljena vsebina obrambnega sistema države.

Obrambni sistem sestavljata Slovenska vojska, ki izvaja vojaško obrambo samostojno ali v zavezništvu, in nevojaški del obrambnega sistema. Ta s civilnimi zmogljivostmi in ukrepi podpira delovanje Slovenske vojske in zavezniških sil oziroma omogoča uresničevanje drugih obrambnih potreb pri odzivanju države na krizo, vojno in izredno stanje, prispeva pa tudi k prizadevanjem države za mir, varnost in stabilnost. V dosedanjem konceptu je bil obrambni sistem namenjen predvsem obrambi države pred zunanjim napadom. V skladu z Ustavo je z vojnim stanjem izenačeno tudi izredno stanje, ki ga državni zbor lahko razglasi, kadar neposredna nevarnost ogroža obstoj države. S predlagano rešitvijo se v okviru obrambnega sistema omogoča tudi odzivanje države na različne krize v miru oziroma prispevanje k prizadevanjem države za mir, varnost in stabilnost. Tudi takšna usmeritev v obrambnem sistemu je neposredno povezana z opredelitvijo v tretjem odstavku 124. člena Ustave, ki določa, da pri zagotavljanju varnosti država izhaja predvsem iz mirovne politike ter kulture miru in nenasilja (drugi odstavek).

Delovanje obrambnega sistema zagotavljajo tudi drugi državni organi, organi lokalne samouprave, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, pa tudi državljani in državljanke, kar pomeni, da je tudi delovanje inštitucij političnega sistema ter subjektov gospodarskega sistema in prebivalstva sestavni del obrambe države.

Tako kot do zdaj se tudi v predlaganem zakonu določa, da so obrambne zadeve v pristojnosti države.

K 4. členu

Poudarjeno je, da se obramba države izvaja v skladu s pravili in načeli mednarodnega vojnega in humanitarnega prava ter v skladu z mednarodnimi obveznostmi, ki jih je prevzela država.

K 5. členu

Člen opredeljuje vojno in izredno stanje, pri čemer sledi ustavnim opredelitvam. Vojno stanje se razglasi ob vojaškem napadu na državo. Vojaški napad na katerikoli del države in s kakršnimikoli vojaškimi sredstvi in načini se šteje za napad na vso državo. Vojno stanje se lahko razglasi tudi ob oboroženem napadu na Republiko Slovenijo ali na državo oziroma države, s katerimi je Republika Slovenija v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb.

Ob napadu na eno ali več držav zavezništva se vojno stanje v Republiki Sloveniji ne razglša samodejno, temveč se lahko razglasi ob neposredni ogroženosti Republike Slovenije. Navedeno velja tudi ob morebitni uporabi Slovenske vojske za bojne aktivnosti v okviru izvajanja kolektivne obrambe skladno s 103. členom zakona.

Izredno stanje se razglasi, kadar velika ali splošna nevarnost ogroža obstoj države. Izredno stanje se lahko razglasi, če grozi povečana nevarnost napada na državo oziroma nastane neposredna vojna nevarnost. Povečano nevarnost napada na državo oziroma neposredno vojno nevarnost lahko predstavlja tudi nevarnost oboroženega napada ali oborožen napad na državo ali države, s katerimi je Republika Slovenija v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb.

V tretjem odstavku je posebej poudarjeno, da se za oborožen napad šteje tudi napad s sredstvi in na način, ki daje Republiki Sloveniji, napadeni zavezniški državi ali državam pravico do individualne ali kolektivne samoobrambe v skladu z ustanovno listino Organizacije združenih narodov.

K 6. členu

Celovito so opredeljeni v zakonu uporabljeni izrazi.

K 7. členu

Ob upoštevanju načela enotnosti in celovitosti procesa načrtovanja so opredeljeni namen in ravni načrtovanja v obrambnem sistemu.

Člen opredeljuje glavne vrste načrtovanja na področju obrambe, ki je povezano tudi z obrambnim načrtovanjem v mednarodnih organizacijah, torej Natu in EU, ter z nacionalnim proračunskim načrtovanjem. Tako se zagotavlja, da so dokumenti, ki nastajajo v procesu načrtovanja, medsebojno povezani ter skladni s sprejetimi mednarodnimi zavezami Republike Slovenije in razpoložljivimi proračunskimi sredstvi.

K 8. členu

Dokumenti načrtovanja v obrambnem sistemu so navedeni hierarhično od strateške do taktične ravni, od splošnega h konkretnemu. Opredeljeni so njihov namen in podlage za njihovo pripravo. Prav tako je določena pristojnost vlade, da podrobneje uredi vsebino in postopek njihove izdelave. Pri pripravi dokumentov obrambnega načrtovanja se upoštevajo presoje varnostnega okolja ter strateški in planski dokumenti mednarodnih varnostnih povezav, katerih članica je Republika Slovenija.

K 9. členu

Priprava obrambnih načrtov je prilagojena realnim virom ogrožanja in tveganja nacionalne varnosti, opredeljene v oceni ogroženosti države pred napadom, v strateških in drugih

razvojno usmerjevalnih dokumentih, ocenah s področja nacionalne varnosti ter v ocenah zavezništva. Ministrstvo kot upravitelj obrambnega načrta z nosilci načrtovanja usklajuje oblikovanje ocene. Obrambni načrt v miru obsega ukrepe kriznega odzivanja in priprave v tej povezavi ter priprave za zagotovitev obrambnih zmogljivosti, ki se izvajajo v minimalnem obsegu (sistemske rešitve in vodenje evidenc za izvajanje obrambnih dolžnosti).

K 10. členu

Člen določa priprave za izvajanje ukrepov kriznega odzivanja. Priprave se izvajajo v miru in se nanašajo na načrtovanje ukrepov v okviru države ali širše v okviru zavezništva. S členom je dan širši skupni okvir njihovega poimenovanja – ukrepi kriznega odzivanja. Ukrepi kriznega odzivanja obsegajo nacionalne ukrepe in ukrepe v okviru mednarodnih organizacij, na primer Natov sistem kriznega odzivanja, s katerimi se zagotavlja povečevanje pripravljenosti države za odzivanje na krize ter obrambo države in delovanje v izrednem in vojnem stanju.

Obseg priprav, ukrepe in njihove nosilce določi vlada s sklepom, ki odloča tudi o njihovem uveljavljanju, razen v primerih, ko gre za pristojnosti državnega zbora. Vlada bo o vseh uveljavljenih ukrepih kriznega odzivanja obveščala državni zbor.

Ministrstvo za obrambo kot upravitelj obrambnega načrta države usklajuje in usmerja priprave za izvajanje ukrepov kriznega odzivanja ter je pristojno za posredovanje in seznanjanje z odločitvami.

K 11. členu

Skladno z razmerami poleg ukrepov kriznega odzivanja, ki se uveljavijo v državi oziroma skupaj z zavezništvom, zakon daje pristojnost vladi, da odloča in sprejme tudi druge ukrepe, ki se uveljavijo v vojnem stanju in se z njimi zagotavljajo odzivanje na razmere, prednostna oskrba Slovenske vojske, oskrba prebivalstva in druge obrambne potrebe. Ukrepi se lahko sprejmejo tudi v obliki omejitev pravic prostega gibanja prebivalcev, potovanja v tujino ter vstopa in časa bivanja tujcev v državi.

K 12. členu

Člen obravnava mobilizacijo, ki je po obsegu delna ali splošna. Omogoča prehod nosilcev načrtovanja in s tem obrambnega sistema na delovanje v vojnem stanju. O splošni mobilizaciji odloča državni zbor na predlog vlade.

V primeru delne mobilizacije o mobilizaciji Slovenske vojske odloča predsednik republike na predlog vlade, o mobilizaciji državnih organov in drugih nosilcev obrambnih priprav ter Civilne zaščite pa odloča vlada.

Odgovornost za usklajenost mobilizacijskih priprav ter s tem usmerjanje in koordiniranje priprav ter izvajanje mobilizacije je dana Ministrstvu za obrambo, ki je odgovorno tudi za posredovanje odločitev za izvajanje mobilizacije.

V členu je dano pooblastilo vladi, da podrobneje uredi postopek in način izvajanja mobilizacije.

K 13. členu

V skladu z zakonodajo s področja urejanja prostora – Zakonom o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/07, 70/08 – ZVO-1B, 108/09, 57/12) in Zakonom o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (Uradni list RS, št. 80/10, 106/10-popr., 57/12) Ministrstvo za obrambo kot eden izmed državnih nosilcev urejanja prostora zagotavlja upoštevanje prostorskih potreb obrambe v prostoru (opredelitev območij za obrambo v naseljih in zunaj naselij v prostorskih aktih) in upoštevanje obrambnih potreb v prostorskih ureditvah državne infrastrukture (zagotavljanje komunikacijskih in informacijskih povezav obrambnega sistema ter prilagoditev prostorskih ureditev za zagotavljanje obrambe države). Ministrstvo podaja projektne pogoje in daje soglasja k projektni dokumentaciji državne infrastrukture za prej opredeljene prilagoditve potrebam obrambe. Vlada s podzakonskim aktom določi vrsto obrambnih potreb, ki jih je treba upoštevati v prostorskih aktih ter pri projektiranju in gradnji objektov ter podrobneje tudi vrsto prostorskih ureditev in objektov, pri katerih se morajo upoštevati obrambne potrebe.

K 14. členu

Objekte in okoliše objektov, ki so posebnega pomena za obrambo, določi vlada, ki tudi predpiše ukrepe za njihovo varovanje.

Kot objekt ali okoliš posebnega pomena za obrambo se lahko samo za določeno časovno obdobje določi tudi objekt ali območje, predvideno za nastanitev ali razmestitev vojske, območje izvajanja vojaške vaje oziroma območje okoli domačega oziroma tujega vojaškega plovila med plovbo, na privezu ali sidrišču ali domačega oziroma tujega vojaškega zrakoplova na letališču. Za objekt in okoliš objekta, ki je posebnega pomena za obrambo, se šteje tudi območje tabora v državi ali izven države, na katerem je nastanjeno vojaško poveljstvo ali enota. Takšne objekte in okoliše objektov določi ministrstvo. V dosedANJI praksi se je namreč prav v navedenih primerih pokazala prevelika togost ureditve, ki ni omogočala prilagajanja samo občasni uporabi teh območij in zagotavljanja njihove varnosti.

Ministrstvo daje tudi soglasja za meritve, snemanja in raziskave v objektih in okoliših objektov posebnega pomena za obrambo, s čimer se zagotavlja ustrezen nadzor na teh območjih.

Kot objekti posebnega pomena za obrambo države, ki jih po odobritvi vlade varuje Slovenska vojska, se lahko določijo tudi pomembni energetske, transportni, proizvodni, telekomunikacijski objekti, sedeži organov oblasti na ravni države in kritična infrastruktura državnega pomena.

Člen tudi določa, da zračni prostor države nadzoruje in varuje vojska v skladu z načrti, predpisi in mednarodnimi pogodbami, kar omogoča tudi vključevanje članic zavezništva v varovanje našega zračnega prostora.

K 15. členu

Člen določa obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne naloge, ki jih opravlja Obveščevalno varnostna služba ministrstva. Obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne naloge so zaradi sodobnega geostrateškega okolja in spoprijemanja s številnimi različnimi in prepletenimi dejavniki ogrožanja varnosti ter dejavnostmi tujih obveščevalnih služb ter drugih organov in organizacij, ki ogrožajo obrambne interese države, ministrstvo ali Slovensko vojsko, na novo in podrobneje opredeljene.

Spremljanje mednarodnih informacijskih in komunikacijskih sistemov, pomembnih za obrambne interese države opravljajo za Obveščevalno varnostno službo enote za elektronsko izvidovanje Slovenske vojske.

V sedmem odstavku se ureja vojaško-obveščevalna, protiobveščevalna in varnostna dejavnost, ki jo izvajajo štabni organi generalštaba in poveljstev SV ter enote. Izvajanje obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne dejavnosti je del štabnega procesa dela generalštaba in poveljstev pri izvajanju nalog Slovenske vojske, ki so določene v tem zakonu (26. člen). Izvajanje navedenih dejavnosti bo strokovno vodil in usmerjal generalštab Slovenske vojske, prav tako se bo usmerjalo in vodilo delo vojaške policije, razen pri preiskovanju kaznivih dejanj v skladu s tem zakonom, ki je v pristojnosti Obveščevalno varnostne službe ministrstva. Generalštab pri izvajanju navedenih dejavnosti sodeluje z Obveščevalno varnostno službo ministrstva. Pri izvajanju navedenih nalog štabni organi in enote Slovenske vojske iz tega odstavka nimajo pooblastil iz 18. člena tega zakona.

K 16. členu

Člen ureja organizacijsko umeščeno Obveščevalno varnostne službe, ki je organizirana kot organ v sestavi ministrstva, ki ima lahko svoje izpostave v Slovenski vojski.

Zakon o državni upravi določa, da se lahko za upravljanje specializiranih strokovnih nalog, kar obveščevalne in protiobveščevalne ter varnostne naloge na obrambnem področju so, ustanovi organ v sestavi ministrstva. Organ v sestavi se v skladu z zakonom o državni upravi lahko ustanovi za izvajanje specializiranih strokovnih nalog, če se tako zagotovi večja učinkovitost in kakovost pri opravljanju nalog ali če je zaradi narave nalog ali delovnega področja treba zagotoviti večjo stopnjo samostojnosti pri opravljanju navedenih nalog. Izvajanje obveščevalnih in protiobveščevalnih ter varnostnih nalog na obrambnem področju je zelo pomembno za zagotavljanje varnosti države. S predlagano organizacijsko rešitvijo se vzpostavlja večja strokovna avtonomnost Obveščevalno varnostne službe, pri čemer pa se politični nadzor nad službo ne zmanjšuje. Takšna rešitev tudi zmanjšuje možnost vpletanja politike neposredno v izvajanje strokovnih nalog službe. Zaradi specifičnosti delovnega področja Obveščevalno varnostne službe generalnega direktorja imenuje in razrešuje vlada na predlog ministra, brez javnega natečaja.

V členu je opredeljeno obveščanje naslovnikov o pomembnejših ugotovitvah, enako kot do zdaj je opredeljeno obveščanje policije v primeru zaznave kaznivih dejanj, storjenih zunaj ministrstva ali Slovenske vojske, ter ravnanje v primeru, ko kaznivo dejanje stori vojaška oseba. Predlagana določba drugega odstavka opredeljuje obveznost policistov, da vojaško osebo ali vojaškega obveznika, ki jo zalotijo pri kaznivem dejanju, za preiskovanje katerega je pristojna Obveščevalno varnostna služba ali Vojaška policija, zadržijo do prihoda vojaške policije. Policija ni pristojna za preiskovanje kaznivih dejanj v primerih iz tega odstavka, zato je naloga policistov, da vojaško osebo ali vojaškega obveznika zadržijo ter o zadržanju zaradi prevzema osebe v nadaljnji postopek čim prej obvestijo Vojaško policijo.

Pri zadržanju gre za odvzem prostosti, zato je že zaradi pravic osebe, ki ji je odvzeta prostost, potrebna tudi vsebinska presoja okoliščin storitve kaznivega dejanja in razlogov za odvzem prostosti, ker pa policija v tovrstnih primerih ni pristojna za preiskavo kaznivega dejanja, od policistov ni mogoče zahtevati, da bodo taki osebi korektno in vsebinsko pojasnili

pravice, ki pripadajo osebi, ki ji je odvzeta prostost. Bodo pa policisti, v skladu z osmim odstavkom 56. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije, osebo seznanili z razlogi za zadržanje.

Obveščevalno varnostna služba se v današnjem času in sodobnem geostrateškem okolju spoprijema s številnimi različnimi in prepletenimi dejavniki ogrožanja varnosti ter dejavnostmi tujih obveščevalnih služb ter drugih organov in organizacij, ki ogrožajo obrambne interese države, ministrstvo ali Slovensko vojsko. Vsi ti dejavniki postavljajo obveščevalno-varnostne službe pred nove izzive in iskanje rešitev za zagotavljanje varnosti. Zaradi navedenega je zelo pomembno, da vsi nosilci nacionalnovarnostnega sistema sodelujejo med seboj in si v realnem času izmenjujejo informacije, ki so nujne za preprečevanje ogrožanja in so v pristojnosti drugih nosilcev nacionalnovarnostnega sistema. Na podlagi navedenega izmenjava le obveščevalnih informacij ne zadošča, temveč je treba omogočiti izmenjavo vseh informacij (tako obveščevalnih, protiobveščevalnih in varnostnih informacij).

Generalni direktor Obveščevalno varnostne službe po predhodnem soglasju ministra določi pravila za opravljanje nalog službe, prav tako pa določi pravila za izvajanje notranje varnosti.

K 17. členu

Glede na novo predlagano organizacijsko obliko Obveščevalno varnostne službe je določeno razmerje med ministrstvom in Obveščevalno varnostno službo. Ministrstvo v razmerju do Obveščevalno varnostne službe usmerja in nadzoruje izvajanje njenih nalog, določa razvojne, organizacijske, kadrovske in druge temeljne usmeritve za delo Obveščevalno varnostne službe, izvaja strokovne naloge na področju kadrov, financ, komunikacijske in informacijske podpore, logistike ter splošnih zadev za Obveščevalno varnostno službo in opravlja druge naloge v skladu z zakonom.

S predlagano rešitvijo je ohranjen ustrezen nadzor nad dejavnostjo službe, hkrati pa se ohranja centralno izvajanje nalog v ministrstvu na področju kadrov, financ, informacijske in komunikacijske podpore, logistike ter splošnih zadev tudi za Obveščevalno varnostno službo.

Drugi odstavek določa, da se v zunanjem poslovanju javni uslužbenci Obveščevalno varnostne službe prikazujejo kot javni uslužbenci ministrstva, kar bo omogočilo zaščito njihove identitete.

K 18. členu

S členom se urejajo pooblastila pooblaščenih uradnih oseb Obveščevalno varnostne službe, ki so opredeljena glede na posamezno vrsto nalog, kot jih predpisi določajo za Policijo oziroma Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo. Urejeni so način pridobitve pooblastil, dolžnost obdobjnega opravljanja preizkusa usposobljenosti, pravica izkazovanja s službeno izkaznico in pravica do nošenja službenega orožja.

Pri izvrševanju pooblastil ima generalni direktor Obveščevalno varnostne službe kot organa v sestavi pristojnosti, kot jih zakon določa generalnemu direktorju Policije in direktorju Slovenske obveščevalno varnostne agencije.

K 19. členu

Področje varnostnega preverjanja oseb v dosedanem zakonu ni bilo podrobno urejeno. Pravno praznino je v posameznih primerih dopolnjevala praksa delovnih in socialnih sodišč. Tako kot je pomembno z vidika Zakona o tajnih podatkih, da imajo dostop do tajnih podatkov zanesljive osebe, je to še toliko bolj pomembno za zagotavljanje varnosti oseb, del in dolžnosti v vojaških poveljstvih, enotah in na ministrstvu ter v objektih in okoliših, ki so posebnega pomena za obrambo. Na podlagi navedenega člen na novo ureja postopek varnostnega preverjanja oseb. Člen določa namen varnostnega preverjanja, opredeljuje osebe, ki jih je treba varnostno preveriti, in ustanavlja institut vmesnega varnostnega preverjanja. Enako kot do zdaj se pred postopkom varnostnega preverjanja oseb zahteva privolitev preverjane osebe. Opredeljene so posledice, če preverjana oseba ne privoli v varnostno preverjanje. Organi, službe in organizacije so v okviru varnostnega preverjanja oseb zavezani brezplačno posredovati podatke v 15 dneh od prejema zahteve.

K 20. členu

Podatki, ki se smejo varnostno preverjati, so natančno opredeljeni. Ureditve je primerljiva z rešitvami iz zakona, ki ureja varovanje tajnih podatkov, ter zakona, ki ureja naloge in pooblastila Policije. Primerljivo rešitvam, ki jih Zakon o Slovenski varnostno obveščevalni agenciji ureja za zaposlovanje svojih uslužbencev, ureja postopek varnostnega preverjanja za kandidate za zaposlitev v Obveščevalno varnostni službi ali razporeditev vanjo.

K 21. členu

Urejen je postopek ob ugotovljenem sumu odvisnosti od alkohola oziroma drog ali drugih zasvojenosti oziroma bolezni ali duševnih motenj ali stanj. Postopek preverjanja suma je urejen primerljivo zakonu, ki ureja varovanje tajnih podatkov, ter zakonu, ki ureja naloge in pooblastila policije. Ob ugotovljenem sumu se sum preveri tako, da se preverjana oseba napoti na zdravniški pregled k izvajalcu zdravstvene dejavnosti, ki je za opravljanje tovrstnih pregledov pooblaščen po zakonu, ki ureja tajne podatke. Opredeljene so posledice, če se preverjana oseba pregleda zaradi neupravičenih vzrokov ne udeleži, in sicer se v tem primeru šteje, da ne izpolnjuje predpisanih pogojev.

K 22. členu

Člen določa varnostne zadržke in jih opredeljuje primerljivo zakonu, ki ureja varovanje tajnih podatkov, ter zakonu, ki ureja naloge in pooblastila Policije.

Zakon deli ugotovitve varnostnega preverjanja glede na njihovo pomembnost za obrambni sistem na dve kategoriji:

- tiste, katerih obstoj ima za posledico obligatoren obstoj varnostnega zadržka;
- tiste, pri katerih pristojni organ v postopku varnostnega preverjanja odloči na podlagi prostega preudarka po presoji vseh okoliščin, ki izhajajo iz primera.

Med prvimi so ugotovitve varnostnega preverjanja, za katere se lahko vzpostavi pravna domneva, da njihov obstoj predstavlja veliko varnostno tveganje, ki je nesprejemljivo za zagotavljanje varnosti obrambnega sistema, oseb, del in dolžnosti v vojaških poveljstvih, enotah in na ministrstvu ter v objektih in okoliših objektov posebnega pomena za obrambo. V to kategorijo spadajo lažne navedbe podatkov preverjane osebe v postopku varnostnega preverjanja, neizbrisana pravnomočna obsodba na najmanj tri mesece nepogojne zaporne kazni za naklepna kazniva dejanja, ki se preganjajo po uradni dolžnosti, tri ali več

pravnomočnih odločb o prekršku zoper javni red in mir z elementi nasilja ali prekrškov s področja proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami ali orožja, odvisnost od alkohola, prepovedanih drog oziroma druga zasvojenost, bolezen ali duševne motnje ali stanja, ki bi lahko ogrozila varno opravljanje nalog na obrambnem področju, ali članstvo ali sodelovanje v organizacijah ali skupinah, ki ogrožajo vitalne interese Republike Slovenije ali držav članic političnih, obrambnih in varnostnih zvez, katerih članica je Republika Slovenija.

K 23. členu

Urejeno je obveščanje predlagatelja o rezultatih varnostnega preverjanja. Podobno, kot je urejeno v zakonu, ki ureja organizacijo, delovanje in vodenje Policije, služba preverjanim osebam ni dolžna posredovati razlogov za svojo odločitev, saj ne posega v pridobljene pravice posameznika. Za osebe, ki zaradi ugotovljenega varnostnega zadržka v postopku vmesnega varnostnega preverjanja zaradi ugotovljenega varnostnega zadržka izgubijo pridobljeno pravico, Obveščevalno varnostna služba v obvestilu predlagatelju postopka opredeli vsebino varnostnega zadržka, na podlagi katerega lahko posameznik uveljavlja pravno varstvo.

K 24. členu

Glede na posamezno vrsto nalog, ki jih izvaja Obveščevalno varnostna služba, so zbirke podatkov, ki jih vodi, opredeljene tako, kot so v trenutni ureditvi, in enako, kot jih predpisi določajo za Policijo oziroma Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo.

K 25. členu

Zaradi posebnih nevarnih delovnih nalog, ki jih izvajajo pooblaščen delavci Obveščevalno varnostne službe, so v enakem obsegu kot do zdaj opredeljeni dodatek na stalnost, obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje in nezgodno zavarovanje.

Dodatek za stalnost pripada uradnim osebam za vsako začeto leto dela v Obveščevalno varnostni službi nad pet let. Podobno določata dodatek za stalnost Zakon o organiziranosti in delu v policiji za policiste in veljavni Zakon o obrambi.

V delovno dobo se šteje tudi delovna doba v organu, iz katerega je oseba premeščena, če je bila po predpisih in pod pogoji, ki veljajo za organ, iz katerega je premeščena, upravičena do dodatka za stalnost. Podobna ureditev velja tudi za policiste in pripadnike stalne sestave Slovenske vojske.

K 26. členu

Zakon v tem členu določa naloge Slovenske vojske. Naloge Slovenske vojske so zagotavljanje pripravljenosti za izvajanje vojaške obrambe samostojno ali v sodelovanju z zavezniškimi vojskami, izvajanje vojaškega izobraževanja in usposabljanja za oborožen boj in druge oblike vojaške obrambe ter izvrševanje obveznosti, ki jih je država sprejela v mednarodnih organizacijah in z mednarodnimi pogodbami. Slovenska vojska ob naravnih in drugih nesrečah v skladu s svojo organizacijo in zmogljivostmi sodeluje pri zaščiti, reševanju in pomoči ter s svojimi zmogljivostmi zagotavlja podporo državnim organom, samoupravnim lokalnim skupnostim, javnim zavodom in drugim organizacijam v skladu z odločitvami pristojnih organov in zakonom.

Z drugim odstavkom se vlada pooblašča, da s pravili službe kot enim temeljnih podzakonskih predpisov za delo Slovenske vojske podrobneje uredi odnose v vojaški

službi, red in notranje službe, določena vprašanja disciplinskega in odškodninskega postopka ter druga vprašanja vojaške službe.

K 27. členu

V prvem odstavku so opredeljene aktivnosti, ki izražajo predvsem preventivno vlogo oziroma funkcijo vojaške organizacije. V tem smislu delujejo že obstoj in pripravljanje vojaške organizacije oziroma Slovenske vojske, vzdrževanje njene pripravljenosti in vojaške diplomacije, sodelovanje z drugimi vojaškimi organizacijami in podobno.

V drugem odstavku so določeni vrste in načini zagotavljanja potrebne in zahtevane pripravljenosti vojske za izvajanje z zakonom določenih nalog. Pripravljenost se zagotavlja v skladu z načrti uporabe, s stalnim delovanjem posameznih služb in sistemov (nadzor zračnega prostora), pripravljenostjo posameznih enot v skladu s skupnimi načrti v okviru zavezištva in glede na varnostne razmere.

Četrti odstavek posebej opredeljuje institut povišane pripravljenosti. Natančno so opredeljeni primeri, v katerih se lahko uvede povišana pripravljenost v Slovenski vojski. Povišana pripravljenost se v Slovenski vojski v miru uvede s pisnim ukazom načelnika generalštaba.

Peti odstavek ureja način izvajanja vojaške obrambe. Slovenska vojska izvaja vojaško obrambo samostojno in v okviru kolektivne obrambe v zavezištvu oziroma v skladu s prevzetimi mednarodnimi obveznostmi.

K 28. členu

Slovenska vojska se izobražuje in usposablja v miru za opravljanje zakonsko določenih nalog za obrambo države. Člen določa pomen pojma vojaškega izobraževanja in usposabljanja ter njuna organiziranje in način izvajanja. Prav tako določa obseg in oblike. Z navedeno dikcijo se odpravljajo nejasnosti glede načinov organiziranja vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Določena je tudi dolžnost Slovenske vojske, da seznanja državljane in javnost s svojo organizacijo, aktivnostmi in delovanjem, da bi tako spodbujala državljane za vojaško obrambo v primeru potrebe pridobivanja kandidatov za delo v vojski ter za sodelovanje v različnih oblikah usposabljanja državljanov za vojaško obrambo države.

K 29. členu

Člen določa načine izvrševanja mednarodnih obveznosti, ki jih je država sprejela v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami. Ukrepi, naloge in druge dejavnosti se za izvajanje prej navedenih nalog načrtujejo v načrtu uporabe vojske.

K 30. členu

Člen določa omejitve pri opravljanju vojaške službe izven države naloge, ki jih Slovenska vojska lahko opravlja izven države. Mogoče je, da Slovenska vojska izven države opravlja tudi naloge, ki jih sicer v Republiki Sloveniji ne sme izvajati. Pogoj je, da je že ob napotitvi določeno, da gre za opravljanje takih nalog oziroma da so napoteni na izvajanje določenih nalog ter da so za take naloge tudi usposobljeni.

Vlada lahko odloči o vrsti nalog in omejitvah pri izvajanju nalog, ki jih bodo pripadniki opravljali med vojaško službo oziroma delovanjem v drugi državi (nacionalne omejitve). Na

predlagani način je zagotovljena ustrezna prilagodljivost na pogoje za opravljanje in sodelovanje na različnih misijah z različnimi cilji in v različnih razmerah. V zadostni meri je zagotovljena tudi možnost, da se na določeni misiji uveljavljajo nacionalne omejitve. Kot izjema je predvideno, da lahko za vsako sodelovanje Slovenske vojske izven države vlada pooblasti načelnika generalštaba, da ob zaostritvi varnostnih razmer zaradi zaščite pripadnikov, ki so napoteni na opravljanje vojaške službe izven države, do odločitve vlade začasno omeji njihovo delovanje.

K 31. členu

Člen opredeljuje način sodelovanja Slovenske vojske pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah. Slovenska vojska glede na svojo organizacijo, usposobljenost in opremljenost sodeluje pri zaščiti, reševanju in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah v skladu z zakonom, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, pri iskanju in reševanju iz zraka, na morju in na kopnem ter pri evakuaciji slovenskih državljanov, ki so neposredno ogroženi v drugi državi.

O sodelovanju vojske pri zaščiti in reševanju odloča vlada, v nujnih primerih pa minister na predlog poveljnika Civilne zaščite Republike Slovenije oziroma načelnik generalštaba po pooblastilu ministra.

K 32. členu

Člen opredeljuje sodelovanje Slovenske vojske z državnimi organi, samoupravnimi lokalnimi skupnostmi ter javnimi zavodi in organizacijami, ki jim zagotavlja podporo v skladu z odločitvami pristojnih organov in predpisi.

V drugem odstavku je določeno, da vlada lahko odloči, da lahko Slovenska vojska v skladu z načrti sodeluje s policijo tudi pri varovanju državne meje, objektov in območij, pri čemer pripadniki Slovenske vojske nimajo policijskih pooblastil.

K 33. členu

Člen določa izjemna pooblastila Slovenske vojske pri varovanju državne meje. Državni zbor z dvotretjinsko večino navzočih na predlog vlade odloči, da lahko pripadniki Slovenske vojske, ki sodelujejo s policijo pri širšem varovanju državne meje, izvajajo določena pooblastila, ki jih določa ZNPPol. Pripadniki Slovenske vojske bodo v takem primeru lahko opozarjali, zahtevali od oseb, da se napotijo v določeno smer, prostor ali kraj, ugotavljali identiteto ter začasno omejevali gibanje oseb. Pripadniki Slovenske vojske bodo naloge izvajali predvsem z opazovanjem, patroljiranjem, fizično prisotnostjo, taktično postavitvijo moštva ter sredstev in opreme. Pri izvajanju teh pooblastil in nalog tudi za pripadnike Slovenske vojske veljajo enake omejitve in pogoji izvajanja, kot to velja za policiste.

Slovenska vojska bo morala o pooblastilih in nalogah, ki jih bo izvajala v skladu s tem členom, nemudoma obvestiti policijo.

Opredeljen je tudi postopek pritožbe zoper delo pripadnika Slovenske vojske, ki je izvajal pooblastila iz tega člena ali naloge, kadar fizična oseba meni, da so ji bile pri izvajanju pooblastil ali nalog po tem členu kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine. Za reševanje pritožb minister imenuje posebno komisijo, ki jo sestavljajo dva predstavnika ministrstva, pristojnega za obrambo, predstavnik generalštaba Slovenske vojske, ki je

praviloma poročevalec o zadevi, predstavnik ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, predstavnik Policije in predstavnik javnosti.

Način in postopek obravnave pritožb bosta podrobneje urejena v pravilih službe Slovenske vojske.

K 34. členu

Določena je sestav Slovenske vojske, ki ima stalno, mirnodobno in vojno sestavo.

V drugem odstavku je določeno, da se ob izrazitem poslabšanju varnostnih razmer v mednarodnem okolju prednostno zagotavljata povečanje in popolnjevanje mirnodobne sestave Slovenske vojske, ko pa se v skladu z zakonom uveljavijo vse sestavine vojaške dolžnosti, se zagotovi dopolnjevanje zmogljivosti vojne sestave Slovenske vojske. Tako je določena postopnost popolnjevanja in naraščanja sil glede na ogroženost države.

K 35. členu

Slovenska vojska je hierarhično strukturirana organizacija na strateški, operativni in taktični ravni. Na strateški ravni je generalštab Slovenske vojske kot organ v sestavi, njemu podrejena poveljstva in enote pa so organizirana na operativni in taktični ravni.

Vrste poveljstev niso več določene z zakonom, temveč se poveljstva in enote ustanavlja skladno z obsegom in strukturo, ki jo državni zbor določa z dolgoročnim programom razvoja obrambnih zmogljivosti. Tako je omogočeno prilagajanje strukture Slovenske vojske spremenjenim razmeram v mednarodnem okolju, hkrati pa se po drugi strani zagotavlja potrebna stabilnost strukture Slovenske vojske.

Popolnjevanje in opremljanje Slovenske vojske se izvajata na podlagi srednjeročnega obrambnega programa in sprejetih proračunov.

K 36. členu

Glede na namen je Slovenska vojska sestavljena iz sil za bojevanje, sil za bojno podporo, sil za zagotovitev delovanja in sil za podporo poveljevanja. Slovenska vojska je glede na sposobnost premeščanja sestavljena iz premestljivih in nepremestljivih sil. Opredeljen je tudi pojem premestljivih in nepremestljivih sil. Sile Slovenske vojske so lahko v različnih stopnjah pripravljenosti za delovanje.

Organizacija Slovenske vojske je enotna, kar pomeni, da nima zvrsti kot nekatere druge vojske. Toda minister lahko določi rodove in službe ter njihove specialnosti. Minister prav tako določi oziroma sprejme formacijo poveljstev in enot.

K 37. členu

Člen ureja zastavo in himno Slovenske vojske. Bojno zastavo in svečano pesem imajo lahko tudi poveljstva in enota ravni bataljona in višje. Himno, obliko zastav in oznako pripadnosti Slovenski vojski določi vlada, druge oznake v Slovenski vojski pa minister. Nihče ne sme brez dovoljenja reproducirati ali uporabljati oznake pripadnosti in drugih oznak, ki se uporabljajo v Slovenski vojski. Reprodukcija in uporaba oznake v nasprotju s tem zakonom se šteje kot prekršek po tem zakonu.

K 38. členu

Člen opredeljuje pristojnosti predsednika republike kot vrhovnega poveljnika, pri čemer se v celoti ohranjajo dosedanje pristojnosti glede seznanjanja s stanjem pripravljenosti vojske in drugimi pomembnimi zadevami za obrambo države, pa tudi pristojnost za poviševanje v generalske in admiralske čine. Slovenska vojska zagotavlja varovanje, nastanitev, protokolarne zadeve, častno stražo in druge pogoje za opravljanje funkcije vrhovnega poveljnika.

K 39. členu

Vodenje vojske se izvaja prek usmeritev in ukrepov ministra za obrambo, s čimer se zagotavlja izvajanje pristojnosti izvršne veje oblasti ter vrši ustrezen nadzor nad vojsko. Minister tako določa načrtovanje in opremljanje, vrsto oborožitve in druge vojaške opreme, ki jo uporablja Slovenska vojska, organizacijo materialne in zdravstvene oskrbe ter programe vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Ureja tudi druga upravna in strokovna vprašanja organizacije ter dela Slovenske vojske.

Po predhodnem mnenju predsednika republike minister določa generalštabu praviloma letne usmeritve za načrtovanje operativnih, materialnih in organizacijskih priprav za uporabo Slovenske vojske.

Ministru je za izvajanje nalog odgovoren načelnik generalštaba, kar na eni strani zagotavlja spoštovanje sistema vodenja in poveljevanja v Slovenski vojski, po drugi strani pa preprečuje neposredno poseganje ministra v delo poveljstev in enot Slovenske vojske.

K 40. členu

Člen ureja temeljna načela poveljevanja v Slovenski vojski. Slovenska vojska je organizirana hierarhično. Vojaško poveljevanje s podrejenimi poveljstvi in enotami in začasnimi skupinami ali enotami je v pristojnosti načelnika generalštaba in drugih poveljnikov.

Vojaško poveljevanje temelji na načelih enostarešinstva, subordinacije in obveznega izvrševanja aktov poveljevanja, pri čemer morajo biti vse vojaške osebe, poveljstvo in enote vselej seznanjene o tem, kdo jim neposredno poveljuje ter kako so razmejene pristojnosti.

Vsak poveljujoči mora imeti namestnika, če tega ni, pooblasti vojaško osebo, ki ga nadomešča. Posebej je določeno, da mora poveljujoči nadzorovati, da se njegova povelja izvršujejo, in, če je treba, zagotoviti informacije za izvedbo nalog.

Nihče ne sme izdati, niti ni dolžan in ne sme izvršiti povelja ali ukaza, če je očitno, da bi s tem storil kaznivo dejanje ali kršil določbe mednarodnega vojnega in humanitarnega prava.

K 41. členu

Pristojnost poveljevanja imajo nadrejeni, njihovi namestniki in tisti, ki jih nadrejeni pooblasti. S pravili službe v Slovenski vojski se natančno določa, kdo in v katerih razmerah v Slovenski vojski koga nadomešča ter kako se zagotavlja neprekinjenost poveljevanja in delovanja vojaške organizacije. Vsak poveljujoči mora imenovati svojega namestnika in urediti poveljevanje za eno stopnjo nižje. To pomeni, da sistem poveljevanja ne more razpasti in v vsaki situaciji oziroma razmerah je mogoče ugotoviti, kdo je nadrejeni.

Posamezna pooblastila za poveljevanje poveljstvu, enoti ali delu enote se lahko začasno prenesejo na poveljnika druge enote, če so za to izkazane službene potrebe. Posebej in podrobneje navedeno urejajo pravila službe.

K 42. členu

Člen ureja odgovornost načelnika generalštaba in drugih poveljnikov v vojski. Načelnik je odgovoren za pripravljenost, delo in uporabo vojske. Poveljniki pa so za pripravljenost, delo in uporabo podrejenih poveljstev in enot odgovorni nadrejenemu poveljniku.

K 43. členu

V členu se natančneje opredeljuje postopek imenovanja načelnika generalštaba. Načelnika imenuje vlada na predlog ministra, brez javnega natečaja, pri čemer je določeno, da se glede trajanja mandata, pravic in razrešitve uporablja Zakon o javnih uslužbencih. S tem je odpravljena dosedanja dilema o navedenih vprašanjih.

Namestnika načelnika generalštaba in vojaške osebe na formacijske dolžnosti z zahtevanim činom brigadnega generala, njim enakim in višjim činom imenuje minister na predlog načelnika generalštaba. S takšno rešitvijo je minister pristojen le za imenovanje najvišjih vojaških oseb v Slovenski vojski, za imenovanje na vse druge dolžnosti pa je neposredno pristojen načelnika generalštaba oziroma podrejeni poveljniki, ki jih pooblasti načelnik generalštaba.

Poveljniki, namestniki poveljnikov in drugi pripadniki stalne sestave vojske se imenujejo in razrešujejo na formacijsko dolžnost brez interne in javne objave na podlagi službenih potreb.

K 44. členu

Akte vodenja izdaja minister za obrambo, razen pravil službe v Slovenski vojski, ki jih izda vlada. Akti vodenja so smernice, obvezne usmeritve, odredbe, pravila in navodila. Z zakonom je določen namen posameznega akta vodenja. Akti vodenja so poleg pravil službe v Slovenski vojski tudi pravila za delovanje, postrojitelvena pravila in pravila za štabno delo. Druga pravila, ki spadajo med akte poveljevanja, pa določajo temeljne rešitve za ravnanje in ukrepanje pri opravljanju vojaške službe in vojaških dolžnosti ter jih izdajajo načelnik generalštaba oziroma drugi poveljniki ter nadrejeni.

K 45. členu

Določena sta vsebina in namen posameznega akta poveljevanja. V primerjavi z akti vodenja gre predvsem za dokumente oziroma odločitve, s katerimi se urejajo posamezna vprašanja in določa ravnanje ali ukrepanje. Izdajajo se pisno, razen povelj, s katerimi se določa ravnanje vojaških oseb. Povelja se navadno izdajajo ustno.

Predvsem v okviru Nata je razvitih in uveljavljenih veliko standardnih operativnih postopkov, ki urejajo način izvedbe aktivnosti, ki se pogosto pojavljajo pri delovanju vojske. Gre za postopke običajnih ponavljajočih se opravil v vojski oziroma pri izvedbi bojnih in drugih nalog. Uvajanje takšnih postopkov v Slovenski vojski je v pristojnosti načelnika generalštaba (deseti odstavek). Načelnik generalštaba odloča tudi o uvajanju kodifikacijskih in drugih poenotnih oznak, ki se uporabljajo v zavezništvu in s katerimi se zagotavljata povezljivost ter usklajenost delovanja vojaških organizacij različnih držav članic zavezništva.

Tako se zagotavljata tudi povezljivost in usklajenost delovanja vojaških enot in poveljstev različnih vojaških organizacij pri izvajanju skupnih nalog.

O uvedbi standardnih operativnih postopkov, ki se uporabljajo v zavezništvu, v Slovenski vojski odloča minister na predlog načelnika generalštaba.

K 46. členu

Akte poveljevanja izdajajo načelnik generalštaba in drugi poveljniki, na primer poveljnik bataljona ali njemu enake enote, ter drugi nadrejeni. Izdajajo se pisno, razen če zaradi nastalih razmer pisnega akta ni mogoče izdati. V tem primeru se izdaja ustnega akta poveljevanja ustrezno dokumentira (dnevnik dežurnega). Način, oblika in vsebina aktov poveljevanja se urejajo s pravili štabnega dela. Poveljniki na temeljni oziroma taktični ravni (skupina, oddelek, vod, četa) poveljujejo ustno.

Akti poveljevanja morajo biti izdani pisno, če imajo delovnopravne posledice, večje materialne posledice ali če se z njimi urejajo druga pomembna vprašanja vojaške službe oziroma delovanja enote. Če ima akt delovnopravne posledice, mora biti o njih odločeno z odločbo.

K 47. členu

Nadrejeni so dolžni skrbeti za to, da se vsi akti vodenja in poveljevanja izvršujejo dosledno. Sami morajo preverjati njihovo izvajanje in sprejeti morajo ustrezne ukrepe, če ugotovijo pri izvajanju aktov vodenja in poveljevanja pomanjkljivosti.

Da se zagotovi varstvo človekovih pravic in dostojanstva pripadnikov je v drugem odstavku vsem nadrejenim naloženo, da skrbijo za preprečevanje kakršne koli oblike šikaniranja ali diskriminacije, ki vključuje tudi različne oblike spolnega nadlegovanja ali ustvarjanja zastrašujočega, sovražnega, sramotilnega ali žaljivega okolja za podrejene na podlagi njihovih osebnih okoliščin. Po vsebini gre za določbo, ki povzema 47. člen Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1) in 15. a člen Zakona o javnih uslužbencih, pri čemer je upoštevana specifičnost izvajanja vojaške službe.

Vojaška oseba odgovarja za neizvršitev, nepopolno izvršitev ali odklonitev izvršitve akta vodenja in poveljevanja, kot določata ta zakon in zakon o službi v Slovenski vojski (disciplinska in odškodninska odgovornost). Ob neizvršitvi, nepopolni izvršitvi ali odklonitvi izvršitve ukaza ali povelja lahko vojaška oseba odgovarja tudi kazensko, kot določa Kazenski zakonik (KZ-1).

K 48. členu

Ukaz in povelje (v nadaljnjem besedilu: ukaz) se praviloma nanašata na konkretna ravnanja in na konkretne osebe, zaradi tega so posledice za ta dva akta določene drugače kot velja za preostale akte (določbe KZ-1). Gre za stopnjevanje odgovornosti. Dosledno izvrševanje ukazov je temeljni pogoj za učinkovito in uspešno delovanje vsake vojaške organizacije, kar velja tudi za Slovensko vojsko. Ukaze je treba izvršiti brez ugovarjanja, razen v primerih, ki jih določa ta zakon. V 40. členu predloga tega zakona je namreč določeno, da nihče ni dolžan niti ne sme izvršiti povelja, če je očitno, da bi s tem storil kaznivo dejanje ali kršil določbo mednarodnega vojnega prava. Zakon, ki ureja službo v Slovenski vojski, pa določa, da lahko zoper ukaz vojaške osebe ugovarjajo le po službeni poti. Ne glede na ugovor mora

vojaška oseba ukaz izvršiti brez odlašanja (tretji odstavek). Drugačna ureditev bi onemogočala delovanje, vodenje in poveljevanje v vojaški organizaciji, saj je neizpolnitev ukaza in odrekanje poslušnosti disciplinska kršitev, pod določenimi pogoji pa je inkriminirano tudi kot kaznivo dejanje.

V drugem odstavku je določena usmeritev za ravnanje vojaške osebe, če ne dobi ustreznega ukaza oziroma ga v določeni situaciji ne more dobiti. Pri tem vojaška oseba ravna in mora ukrepati skladno s položajem in splošnimi načeli, ki temeljijo na odločitvi nadrejenega ter interesih Slovenske vojske in obrambe države. Zato je bistvenega pomena, da podrejeni razume namen in vsebino posameznega ukaza. Podrejeni mora o svojem ukrepanju obvestiti nadrejenega takoj, ko je mogoče.

Določbe o obveznem izvrševanju ukazov in ustreznem ravnanju v razmerah, ko ukaz ni izdan ali ne more biti izdan, se smiselno uporabljajo tudi za civilne osebe v Slovenski vojski (četrti odstavek). Določba, da gre za smiselno uporabo, je mišljena in jo je treba razumeti predvsem v tem smislu, da se civilni osebi ne poveljuje, temveč se ji izdajajo ali določajo delovne naloge, naročila in podobno. Tako je zagotovljena enotnost delovanja celotne sestave in vseh pripadnikov Slovenske vojske.

K 49. členu

Člen ureja primere, v katerih vojaška oseba lahko odkloni izvršitev ukaza. To so primeri, ki pomenijo neposredno nevarnost za njeno zdravje in življenje, vendar izdani ukaz ni izdan med izvajanjem pomoči med naravnimi in drugimi nesrečami, med sodelovanjem v mednarodnih obveznostih oziroma med opravljanjem bojnih nalog v miru. O odklonitvi ukaza je treba takoj obvestiti nadrejenega, ki dokončno odloči o izdanem ukazu.

V drugem odstavku je pojasnjeno, kdaj se šteje, da obstaja neposredna nevarnost za zdravje in življenje vojaške osebe, zaradi katere lahko odkloni izvršitev ukaza. Kot taka sta opredeljena delo s strupenimi ali kako drugače hudo škodljivimi snovmi, brez zaščitnih sredstev in za katero vojaška oseba ni strokovno usposobljena ter izvajanje nalog, pri katerih ni mogoče zagotoviti niti najnujnejših varnostnih ukrepov.

V tretjem odstavku tega člena je izjemoma določena še ena možnost odklonitve izvršitve ukaza v miru, in sicer, če bi bil z izvršitvijo ukaza storjen prekršek, zaradi izvršitve pa bi bilo neposredno ogroženo tudi življenje vojaške osebe. Podrejeni mora biti prepričan, da gre za storitev prekrška. Nadrejenega mora na to predhodno opozoriti in ga opozoriti tudi, da bo neposredno ogroženo njegovo življenje. Tisti, ki je ukaz izdal, mora o odklonitvi ukaza obvestiti svojega nadrejenega, ki dokončno odloči o ukazu.

K 50. členu

Nadrejeni ne sme izdati akta poveljevanja, ki bi temeljil na spolu, veroizpovedi ali na kateri koli osebni okoliščini podrejenega in s katerim bi poniževal, sramotil oziroma žalil dostojanstvo podrejenega.

Podrejeni mora tak akt poveljevanja izvršiti (drugi odstavek). Pred izvršitvijo mora opozoriti nadrejenega, da bo aktu poveljevanja ugovarjal po službeni poti pri višje nadrejenem. Po izvršitvi akta poveljevanja podrejeni ugovarja po službeni poti pri višje nadrejenem. S tako

rešitvijo se zagotavlja, da je nadrejeni od podrejenega seznanjen, da gre za njegovo poniževanje, sramotitev oziroma žalitev, na drugi strani pa je zagotovljeno, da o ugovoru po službeni poti odloča višje nadrejeni. S predlagano rešitvijo se zagotavlja zavarovanje dostojanstva podrejenega, hkrati pa tudi ustrezno ukrepanje višje nadrejenega, če je dostojanstvo podrejenega prizadeto.

V tretjem odstavku je določeno, da mora višje nadrejeni o ugovoru podrejenega v takem primeru odločiti takoj, ko je to mogoče, najpozneje pa v rokih, ki so sicer določeni za odločanje po službeni poti s tem zakonom.

K 51. členu

Poleg obveznosti izvrševanja ukazov je temeljna dolžnost, ki zagotavlja neprekinjenost vodenja in poveljevanja, tudi poročanje o izvršitvi ukaza tistemu, ki je ukaz izdal. Poroča se takoj po izvršitvi ukaza oziroma tedaj, ko je to mogoče. Lahko pa se poročanje izvaja po preteku določenega časa.

K 52. členu

Člen določa, kdo izvaja vojaško službo, in sicer vojaške osebe v stalni sestavi, vojaški obvezniki, ki so na služenju vojaškega roka, ter pripadniki rezervne sestave, kadar so vpoklicani v vojaško službo.

Državljan Republike Slovenije lahko na podlagi prostovoljne odločitve z ministrstvom sklene pogodbo o službi v rezervni sestavi za najmanj pet let, če izpolnjuje predpisane pogoje glede telesne in duševne sposobnosti ter druge pogoje za opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi. V času trajanja pogodbe se mora pripadnik udeleževati usposabljanj oziroma se odzvati na vpoklic za opravljanje vojaške službe.

V času vpoklica na usposabljanje ima zaposleni pogodbeni pripadnik rezervne sestave pravico do odsotnosti z dela s pravico do nadomestila plače po posebnih predpisih. Okvirna podlaga za to je drugi odstavek 65. člena Zakona o vojaški dolžnosti (Ur. list RS, št. 108/02 – UPB1) v povezavi s 168. členom Zakona o delovnih razmerjih (Ur. list RS, št. 12/13, 78/13-popr in 47/15-ZZSDT). Delodajalec ne more zavrniti zahtevka delavca po odsotnosti z dela, saj je opravljanje vojaške službe v pogodbeni rezervi Slovenske vojske v javnem interesu.

Z delovnopravnega vidika velja za zaposlene pogodbene pripadnike rezervne sestave v času vpoklica na opravljanje vojaške službe institut suspenza pogodbe o zaposlitvi. Podlaga je 53. člen Zakona o delovnih razmerjih, ki med primeri, ki privedejo do suspenza pogodbe o zaposlitvi, izrecno navaja tudi vpoklic pogodbenega pripadnika rezervne sestave Slovenske vojske k opravljanju vojaške službe v miru. Med suspenzom pogodbe o zaposlitvi pogodbene pravice in obveznosti, ki so neposredno vezane na opravljanje dela pri osnovnem delodajalcu, mirujejo. Pravica pogodbenega pripadnika je, da se po prenehanju opravljanja vojaške službe vrne na delo k osnovnemu delodajalcu, ta pa ga mora, če se vrne v predpisanem roku petih dni, sprejeti nazaj na delo. S tem dnem preneha suspenz pogodbe. Delodajalci pripadnikov ne smejo postaviti v manj ugoden položaj.

Med opravljanjem vojaške službe imajo pravice in obveznosti kot pripadniki stalne sestave. Zakon daje možnost pripadniku stalne sestave, ki mu je prenehala pogodba o zaposlitvi v Slovenski vojski, vendar ne zaradi krivdnih razlogov, sklenitev pogodbe o službi v rezervni sestavi za najmanj pet let. Tako pogodbo lahko sklene tudi pripadnik, ki mu je kot vojaku zaradi z zakonom določene starostne omejitve prenehalo delo v stalni sestavi vojske s 45. letom starosti. Tak pripadnik lahko v pogodbeni rezervi služi do 50. leta starosti, podčastnik ali častnik pa do 63. leta starosti, če izpolnjuje predpisane pogoje za opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi. V času trajanja pogodbe se mora pripadnik udeleževati usposabljanj oziroma se odzvati na vpoklic za opravljanje vojaške službe. Mogoč je tudi vpoklic zaradi preverjanja pripravljenosti za opravljanje nalog in vpoklic na opravljanje nalog, ki so nujne za zagotavljanje pripravljenosti Slovenske vojske.

Peti odstavek določa, da se opravljanje nekaterih del v Slovenski vojski ne šteje za vojaško službo in da se po drugi strani vojaška služba lahko opravlja na določenih delih na ministrstvu in v drugih državnih organih (vojaška delovna mesta). Tako se omogoča zagotavljanje potrebnih vojaških znanj tudi zunaj Slovenske vojske, predvsem na tistih delovnih mestih na ministrstvu, na katerih se izvaja neposredna podpora Slovenski vojski (obrambno načrtovanje, vojaški atašeji, nabava vojaške opreme ipd.) ter kjer zahteva to narava nalog (Obveščevalno varnostna služba). Vojaške osebe na takih delovnih mestih imajo pravice in dolžnosti vojaških oseb v stalni sestavi Slovenske vojske, organizacijsko in strokovno pa so podrejene vodji organizacijske enote, v kateri je tako delovno mesto.

K 53. členu

Člen določa, da je vojaška oseba vsak, ki opravlja vojaško službo in je podrejen vojaški disciplini. Pripadnik stalne sestave postane vojaška oseba, ko nastopi delo v stalni sestavi na formacijski dolžnosti, na kateri se opravlja vojaška služba, in preneha biti vojaška oseba, ko preneha opravljati tako delo. V tretjem odstavku je določeno, kdaj postane in preneha biti vojaška oseba vojaški obveznik, in sicer z vstopom v enoto oziroma odpustom iz nje.

K 54. členu

Člen ureja vojaško službo izven države.

Pripadniki Slovenske vojske so lahko napoteni na opravljanje vojaške službe izven države posamično ali v sestavi enote oziroma začasne skupine. V predlogu je določeno iz kakšnih razlogov se lahko pripadniki Slovenske vojske napotijo na opravljanje vojaške službe zunaj države (usposabljanje, izvajanje nalog in delovanje v mednarodnih operacijah in misijah, logistična podpora in druge naloge, izvrševanje kolektivne obrambe idr).

Za civilne osebe, ki sklenejo z ministrstvom pogodbo o opravljanju vojaške službe, se je rok za vrnitev na prejšnje delo skrajšal s 30 dni na 5 dni. Ta rok je enak za vse osebe, ki sklenejo pogodbo z ministrstvom za opravljanje vojaške službe (v tujini ali pogodbena rezerva).

Pripadniki morajo opravljati vojaško službo izven države v skladu z mednarodnimi pogodbami, mednarodnim vojnim in humanitarnim pravom ter v skladu s pravili, ki veljajo v zavezništvu, in pravili mednarodne organizacije, v okviru katere izvajajo naloge.

K 55. členu

Člen ureja vojaško službo, ki se lahko opravlja v obliki začasne skupine in enote za potrebe izvajanja nujnih nalog Slovenske vojske, pri čemer se nujne naloge nanašajo na izvajanje

zaščite, reševanja in pomoči pri naravnih in drugih nesrečah, pri podpori drugim državnim organom, na usposabljanja in vaje ter izvajanje mednarodnih obveznosti. S predlogom tega člena se ustrezneje ureja opravljanje vojaške službe v začasnih skupinah ali enotah tudi v Republiki Sloveniji, s čimer se omogoča preglednejše oblikovanje zmogljivosti po modularnem principu. Začasno skupino ali enoto imenuje načelnik generalštaba za dobo enega leta z možnostjo podaljšanja, razen začasne skupine ali enote za opravljanje vojaške službe izven države, ki jo imenuje minister.

K 56. členu

Člen ureja vojaško obrambo izven države.

Ob povečani nevarnosti napada oziroma neposredni vojni nevarnosti, v izrednem ali vojnem stanju v skladu s tem zakonom, odločitvami državnega zbora in sklenjenimi mednarodnimi pogodbami vojaško službo izven države opravljajo poleg pripadnikov stalne sestave tudi pripadniki vojne sestave, ki so razporejeni v enote, poslani na opravljanje vojaške službe izven države.

Enote iz prejšnjega odstavka izvršujejo odločitve skupnih poveljstev v skladu z mednarodnimi pogodbami. Statusne in druge pravice, odgovornosti in obveznosti pripadnikov teh enot se izvršujejo po tem zakonu in zakonu, ki ureja službo v Slovenski vojski, če z mednarodno pogodbo ni določeno drugače.

K 57. členu

Člen ureja prisego in njeno vsebino.

K 58. členu

Člen ureja pooblastila in prepovedi, ki veljajo za vojaške osebe. Člen se glede na trenutno ureditev dopolnjuje s pooblastili pripadnikom stalne sestave med opravljanjem stražarske, patroljne, dežurne in druge podobne službe oziroma med izvajanjem nalog varovanja objektov in okolišev objektov, ki so posebnega pomena za obrambo. S tem se odpravlja pravna praznina dosedanjega zakona.

Pooblastila so zelo omejena, vezana so na zagotavljanje varnosti ljudi in premoženja, ki ga varuje Slovenska vojska. Ugotavljanje identitete se izvede pri vstopu iz varovanega objekta in izstopu iz njega. Pri površinskem pregledu vrhnjih oblačil se zahteva soglasje osebe, razen v primeru, če vojaška oseba oceni, da obstaja nevarnost napada. Če oseba odkloni pregled vrhnjih oblačil, če nasprotuje identifikaciji oziroma zaradi drugih nujnih razlogov, se ji lahko prepreči vstop na varovano območje ali izstop z njega in se jo zadrži do prihoda vojaške policije.

Slovenske vojske ni dovoljeno uporabljati za politično in strankarsko dejavnost ali namene, vojaška oseba se tudi ne sme v uniformi udeleževati shodov političnih strank. Prav tako ostajajo prepovedano strankarsko delovanje, propaganda ali shodi znotraj vojaških objektov.

K 59. členu

V sedanjem zakonu je urejena samo uporaba orožja, ne pa uporaba sile. Ob upoštevanju načela kazenskega prava o sorazmerni uporabi sile člen ureja uporabo sile v miru, ki jo povzroči vojaška oseba.

Sila se lahko uporabi za zavarovanje življenja moštva, ki ga vojaška oseba varuje, za odvrnitev napada na osebe, objekte ali druga sredstva (npr. orožje, motorno vozilo idr.), ki jih varuje, ali za odvrnitev neposrednega napada, s katerim je ogroženo njeno življenje (silobran).

Vojaška oseba sme uporabiti fizično (npr. strokovni prijemi, strokovni udarci, strokovni meti) ali drugo silo, vojaškega psa, prisilna sredstva (sredstva za vklepanje in vezanje, telesno silo, plinski razpršilec), minskoeksplozivna sredstva in vojaško orožje.

Uporaba sile, vključno s smrtonosno silo, je dovoljena v miru le, če nevarnosti ni mogoče odvrniti drugače in z drugimi sredstvi. Pri tem se dosledno upošteva načelo sorazmernosti uporabe sile tako glede oblike sile, ki jo vojaška oseba uporabi, kot glede intenzivnosti. Uporaba sile mora biti skladna s pravnim redom RS in mednarodnim vojnim in humanitarnim pravom.

Sila se sme uporabiti le po povelju nadrejenega, razen v primeru silobrana in skrajne sile.

Stopnjo in način sile določajo pravila delovanja, ki jih izda minister na predlog načelnika generalštaba.

Če vojaška oseba opravlja vojaško službo izven države, uporabi silo vključno z orožjem skladno s pravili delovanja, pravili mednarodne organizacije in pravnim redom RS. V primeru kolizije prevlada pravni red RS. Vlada RS lahko omeji uporabo sile ter opravljanje nekaterih nalog pri opravljanju vojaške službe izven države.

K 60. členu

Člen ureja varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter pravico do ugovora. Vojaška oseba ima pravico sprožiti postopke pri varuhu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, če meni, da so ji bile kratene človekove pravice in temeljne svoboščine. Vsaka vojaška oseba ima tudi pravico do ugovora zoper izdani akt poveljevanja. Postopek ugovora je urejen v Zakonu o službi v Slovenski vojski.

Vojaška oseba ima pravico do verske duhovne oskrbe, organizacijo in način izvrševanja te pravice pa uredi minister.

K 61. členu

S členom se urejajo pravice vojaških obveznikov, ki služijo vojaški rok, in pripadnikov rezervne sestave med opravljanjem vojaške službe, in sicer se ureja pravica do zdravstvenega varstva, do denarnih prejemkov in povračil stroškov, ki so nastali v vojaški službi. Za pripadnike rezervne sestave je določena tudi pravica do nadomestila plače oziroma izgubljenega zaslužka. Družinski člani pripadnika vojne sestave imajo po razglasitvi vojnega stanja pravico do preskrbnine.

Podrobneje pravice določi minister, za preskrbnine pa pogoje in višino predpiše vlada.

K 62. členu

Člen ureja priznanja. Priznanja in pohvale imajo namreč pomembno vlogo v vsaki vojaški organizaciji. Za zasluge in hrabrost pri opravljanju vojaške službe so vojaške osebe lahko pohvaljene. Pod določenimi pogoji se lahko pohvali tudi oseba, ki ni državljan Republike Slovenije. Za posebne zasluge ali uspehe na obrambnem področju se lahko delavcu ministrstva podari tudi strelno orožje. Vrste priznanj in orožja ter postopek predpiše minister.

Pripadnik Slovenske vojske in delavci ministrstva lahko prejmejo vojaška priznanja tudi drugih držav ali organizacij, če ne gre za tuja državna odlikovanja. Tuja državna odlikovanja pa lahko prejmejo le po določilih zakona, ki ureja odlikovanja v Republiki Sloveniji.

K 63. členu

Člen ureja hrambo vojaške oborožitve in opreme. Vojaške osebe lahko dobijo v hrambo osebno vojaško oborožitev in opremo. Možnost, da lahko osebno vojaško oborožitev in opremo dobijo v hrambo vojaški obvezniki, ni več predvidena.

K 64. členu

Člen ureja kazensko, odškodninsko in disciplinsko odgovornost vojaških oseb. Vojaška oseba odgovarja v skladu z zakonodajo in po predpisih, ki veljajo za vse javne uslužbence.

K 65. členu

Člen ureja vrste činov v Slovenski vojski za vojake, podčastnike, častnike in generale. Posebej so določeni tudi mornariški častniški čini in admiralski čini. Število in vrste činov se glede na trenutno ureditev ne spreminjajo. Edina novost je, da je brigadirski čin opredeljen kot generalski čin. Umestitev brigadirskega čina med generalske čine temelji na primerljivosti klasifikacije činov, kot velja v Natu, ki rang čina OF-6, kamor po slovenski zakonodaji spada čin brigadir, umešča med generalske čine (Stanag: Nato Codes for Military Grades, ki je prevzet tudi kot Slovenski vojaški standard: Natove oznake za čine vojaških oseb (SVS 2116)). Slovenija je bila do zdaj ena redkih izjem med državami članicami Nata in EU, ki rang čina OF-6 umešča med častniške čine. V dosedanji ureditvi je bila, glede na tako umestitev, problematična mednarodna primerljivost tega čina, in sicer glede določitve primerljivosti ob različnih dvo- in večstranskih mednarodnih srečanjih in dogodkih, ob napotitvah pripadnikov vojske na mednarodne dolžnosti in nacionalna predstavništva RS v tujini ipd.

K 66. členu

Člen ureja poviševanja vojakov in podeljevanje činov. Za povišanje oziroma podelitev čina mora vojaška oseba izpolnjevati zahtevane pogoje. Člen določa tudi pristojnost načelnika generalštaba za podelitev činov in pristojnost poveljnika bataljona ali njemu enake ali višje enote oziroma predstojnika vojaške šole za poviševanje vojakov.

K 67. členu

Člen določa pogoje za povišanje podčastnikov in častnikov v neposredno višji čin. Poviševanje podčastnikov in častnikov je urejeno tako, da bo povišanje v činu sočasno z napredovanjem v višji naziv oziroma z razporeditvijo na višjo formacijsko dolžnost. Podčastniki in častniki Slovenske vojske zaradi veljavne ureditve poviševanja, ko morajo najprej nekaj časa biti na dolžnosti, da lahko dobijo tej dolžnosti ustrezen čin, velik del kariere opravijo v nižjem činu glede na svojo dolžnost in pristojnosti. Ta neskladnost čina z dolžnostjo negativno vpliva na razporejanje častnikov in podčastnikov na formacijske

dolžnosti, še posebej pa negativno vpliva na razporejanje na dolžnosti v mednarodnih poveljstvih in enotah ter tudi pri sodelovanju z zavezniškimi silami, saj v večini vojsk čin izraža raven pristojnosti in kompetenc. Neprestano zaostajanje za en čin glede na trenutno dolžnost je v mednarodnem okolju težko razumljivo. S tem slovenske častnike in podčastnike v mednarodnem okolju postavljamo v podrejen položaj.

Namen spremembe tega člena je bil urediti poviševanje podčastnikov in častnikov tako, da bo povišanje v činu izvedeno najpozneje v 30 dneh po razporeditvi na višjo dolžnost (napredovanje). Taka rešitev (rok) pa ne velja za generale in admirale, o tem odloča namreč predsednik republike.

Člen povzema tudi že dosedanjo ureditev podelitve čina oziroma povišanja v vojnem stanju, pristojnost poviševanja v čine, možnost zadržanja povišanja zaradi težje kršitve vojaške discipline ter izenačitev vojaškega izobraževanja in usposabljanja v tujini z izobraževanjem in usposabljanjem v Republiki Sloveniji. Podrobneje se pogoji in postopki za poviševanje v činih določijo z uredbo.

K 68. členu

Člen opredeljuje vojaške uslužbenke, njihove razrede in napredovanja. Institut vojaških uslužbencev je bil do zdaj urejen po analogiji ureditve za podčastnike in častnike, ne da bi upoštevali namen, zaradi katerega je bil uveden. Institut vojaških uslužbencev je zdaj vzpostavljen karierno. Na podlagi predlaganega člena je mogoče v Slovenski vojski zaposliti poseben kader, ki ga Slovenska vojska potrebuje, hkrati pa morajo imeti novi pripadniki zaradi vsebine del in nalog, ki jih bodo opravljali, posebno vojaško znanje, zahtevano za zdravnike, pravnike, medicinske sestre, informatike idr. Upoštevajo se tudi njihove že pridobljene delovne izkušnje in znanje, ne da bi se to primerjalo s častniki in podčastniki.

K 69. členu

Kot posebna oblika povišanja in napredovanja v Slovenski vojski člen ureja možnost izrednega povišanja za eno stopnjo v letu, ko vojaški osebi preneha služba v Slovenski vojski zaradi izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do pokojnine oziroma invalidske upokojitve. Tako izredno povišanje ali napredovanje ni odvisno od izpolnjevanja pogojev po zakonu, niti ne povzroča kakršnih koli posledic, povezanih s plačo, pristojnostmi ipd. Gre za določeno vrsto priznanja ob prenehanju službe v Slovenski vojski. Sistem je bil uveljavljen že s sprejemom Zakona o službi v Slovenski vojski leta 2007.

V drugem odstavku je določena omejitev za izredno povišanje in napredovanje ob upokojitvi, in sicer izredno povišanje ni mogoče v generalski ali admiralski čin oziroma v XV. razred vojaškega uslužbenca. Razlog navedene omejitve je, da gre za najvišje čine oziroma razrede v Slovenski vojski, ki jih zaradi pomembnosti ni ustrezno podeljevati kot priznanja.

K 70. členu

Člen ureja institut odpovedi činu, če pripadnik ne izpolnjuje izobrazbenih pogojev za opravljanje določene formacijske dolžnosti. Vojaška oseba se po odpovedi činu razporedi na dolžnost ob upoštevanju stopnje izobrazbe in službene potrebe. Ob tem se ji podeli tudi čin formacijske dolžnosti, na katero je razporejen. Glede na to, da je v okviru stopnje izobrazbe več činov (npr. za vodnika, višjega vodnika in štabnega vodnika se zahteva pridobljena srednja splošna ali srednja strokovna izobrazba), se morajo za razporeditev na

dolžnost in posledično za priznanje čina upoštevati tudi potrebe službe, saj je vojska strogo hierarhično organizirana struktura.

K 71. členu

Člen ureja odvzem čina in nečastni odpust v primeru, ko je vojaška oseba pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje zoper človečnost in mednarodno pravo, zoper obrambno moč države, zoper varnost Republike Slovenije in njeno ustavno ureditev, zoper vojaško dolžnost idr.

K 72. členu

Člen določa, da se podelitve činov in povišanj javno objavijo, pri čemer je obseg podatkov natančno določen.

K 73. členu

Ministrstvo za obrambo za potrebe vojaškega izobraževanja in usposabljanja organizira različne šole in centre. V šole se lahko vključijo kandidati, ki izpolnjujejo pogoje za poklicno delo v stalni sestavi vojske. Organizirajo se lahko tudi šole za podčastnike in častnike vojnih enot. Pogoje za vpis in programe za vojaške šole določa minister. S predlagano dikcijo se odpravlja nejasnost, povezana z izvajanjem programov v izobraževalnih ustanovah. Izobraževalne ustanove, ki so ustanovljene po splošnih predpisih s področja šolstva, lahko izvajajo programe, ki jih izvajajo vojaške šole, pri tem pa lahko vojaške šole sodelujejo. Na predlog ministra se za potrebe vojaškega izobraževanja lahko samostojno organizira višje strokovno izobraževanje podčastnikov, in sicer v skladu z zakonom, ki ureja višje strokovno izobraževanje. Vojaške osebe se lahko šolajo tudi v tujini. Posebna komisija na podlagi predpisanega postopka odloča o priznanju njihovih spričeval oziroma diplom.

K 74. členu

Naloga vojaške policije je, da skrbi za vojaški red in disciplino, varnost vojaškega prometa, preprečuje, preiskuje in odkriva kazniva dejanja ter varuje objekte in okoliše, ki so posebnega pomena za obrambo. Minister določi varovane osebe, ki jih varuje vojaška policija, in uredi druga vprašanja, povezana z delovanjem vojaške policije, glede na njihove naloge iz prvega odstavka tega člena (npr. katera določena opravila lahko opravljajo in kdaj lahko preiskujejo kazniva dejanja).

K 75. členu

Člen ureja pravice in pooblastila vojaške policije. Pravice in pooblastila vojaških oseb so se uskladila s pooblastili policije, navedenimi v Zakonu o nalogah in pooblastilih policije, preostala pooblastila pa se ne spreminjajo (opozarjajo oziroma ukazujejo, ugotavljajo identiteto idr.). Vojaška policija ima po predlogu člena vsa nujno potrebna pooblastila, da lahko opravi zakonsko predpisane naloge. Vključila se je tudi pristojnost vojaške policije, ki izhaja iz zakona, ki ureja prekrške. Tako ima vojaška policija še vedno pooblastilo, da pridrži vojaško osebo, ki je pod vplivom alkohola, prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil in drugih psihoaktivnih snovi, če ta moti javni red in mir ali vojaško disciplino do staznitve, vendar najdlje do 24 ur. Vojaški policist mora opraviti tudi predpisano usposabljanje, da lahko pridobi pooblastila, usposobljenost pa se preverja vsaka tri leta.

K 76. členu

Člen ureja območje pristojnosti vojaške policije. Vojaški policisti lahko izvajajo svoja pooblastila le znotraj objektov in okolišev posebnega pomena za obrambo, zoper vojaške osebe ter zoper pripadnike tujih oboroženih sil, kadar se v skladu z mednarodnimi pogodbami zadržujejo na območju Republike Slovenije.

Vojaška policija uporablja vozila s prednostjo in vozila za spremstvo. Prav tako lahko sodeluje s policijo pri urejanju vojaškega prometa v javnem prometu in pri varovanju oseb. Vojaški policist lahko identificira voznika vojaškega vozila in potnike v tem vozilu ter osebo, ki nosi uniformo oziroma dele uniforme Slovenske vojske, ne glede na to, kje se zadržuje.

K 77. členu

Člen ureja ukrepanje vojaške policije in se vsebinsko ne spreminja glede na trenutno ureditev. Če vojaška policija zaloti civilno osebo v objektu in okolišu, ki je posebnega pomena za obrambo, oziroma pri kaznivem dejanju ali nepooblaščenem zadrževanju znotraj teh objektov, lahko zoper njo uporabi najnujnejše ukrepe in prisilna sredstva, da jo zadrži do prihoda policistov.

K 78. členu

Člen določa, da so nosilci nevojaškega dela obrambnega sistema državni organi, samoupravne lokalne skupnosti, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije ter državljani, ki zagotavljajo delovanje obrambnega sistema.

K 79. členu

Člen določa naloge državnih organov, ki se nanašajo na pripravo obrambnih načrtov, pri čemer se v obrambnih načrtih določita organizacija in način dela državnih organov za nepretrgano opravljanje dejavnosti iz njihove pristojnosti v vojnem stanju. Ministrstva so odgovorna za stanje obrambnih priprav iz njihove pristojnosti. Sodelovanje policije v vojnem stanju, njihovo opremljanje in usposabljanje se ureja s področno zakonodajo. Delo predsednika republike in vlade zunaj mirnodobnega sedeža ureja in zagotavlja ministrstvo.

K 80. členu

Za zagotovitev nepretrganega opravljanja nalog iz svoje pristojnosti se določi organizacija in način dela organov samoupravnih lokalnih skupnosti v izrednem in vojnem stanju. Določene so pristojnosti župana v izrednem in vojnem stanju za primer, ko se občinski svet ne more sestati. Vlada lahko v izrednem in vojnem stanju zadolži občine za opravljanje nekaterih nalog za obrambo države. Za izvajanje teh nalog lahko župan predlaga ministrstvu, da se na delovno dolžnost razporedijo občinski delavci, potrebni za delo v izrednem in vojnem stanju.

K 81. členu

Vlada določi gospodarske družbe, zavode in druge organizacije, katerih dejavnost je posebnega pomena za obrambo države. Ti opredelijo prednostne naloge za delovanje dejavnosti in opravljanje storitev ter načrtujejo in izvajajo naloge, ki jim jih v krizi, izrednem in vojnem stanju določijo pristojni državni organi. Ministrstvu predlagajo razporeditev na delovno dolžnost, potrebno število zaposlenih in na materialno dolžnost sredstva iz popisa za nemoteno opravljanje proizvodnje ali storitev v vojnem stanju. V izrednem in vojnem stanju se lahko na podlagi odločitev državnih organov za opravljanje nekaterih nalog vključujejo tudi druge gospodarske družbe, zavodi ali organizacije, ki lahko ministrstvu

predlagajo razporeditev na delovno dolžnost potrebno število njihovih zaposlenih za opravljanje zahtevane proizvodnje ali storitev.

K 82. členu

Priprave za zagotavljanje materialne zdravstvene oskrbe se v miru ne izvajajo, saj jih Slovenska vojska, sile zaščite in reševanja ter policija zagotavljajo iz svojih zmogljivosti na podlagi sklenjenih pogodb. Aktivnosti za načrtovanje materialne in zdravstvene oskrbe se začnejo izvajati po uveljavitvi vseh sestavin vojaške dolžnosti. Glede na izkazane potrebe Slovenske vojske, sil za zaščito, reševanje in pomoč ter policije pristojni državni organi določijo vrsto in obseg proizvodnje in storitev v vojni ter nosilce, ki bodo v vojnem stanju opravljali te storitve. Gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije izvedejo kadrovske in druge priprave za določeno proizvodnjo ali storitev v vojnem stanju. Država financira priprave, ki presegajo njihovo redno dejavnost. Državni organi podatke za določitev vrste in obsega proizvodnje in storitev v vojnem stanju in podatke o gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah, ki bodo v vojnem stanju opravljali to proizvodnjo, pridobijo v nacionalnih programih statističnih raziskovanj.

K 83. členu

Člen opredeljuje vlogo Nacionalnega centra za krizno upravljanje. Organizacijo in naloge NCKU s podzakonskim predpisom podrobneje uredi vlada. Center deluje neprekinjeno in zagotavlja prostorske, tehnične, informacijske in komunikacijske razmere za delo vlade v skladu z zakonom v izrednem in vojnem stanju ter ob pojavih ali dogodkih oziroma krizah v državi oziroma v regionalnem ali strateškem okolju, ki lahko pomembno ogrozijo nacionalno varnost. Center zagotavlja komunikacijske in informacijske povezave za izmenjavo podatkov in informacij z vladnimi službami, ministrstvi, drugimi pomembnejšimi državnimi organi in centri na strateški ravni. Zagotavlja tudi komunikacijske in informacijske povezave za izmenjavo podatkov in informacij z EU in Natom ter drugimi, skladno s sprejetimi mednarodnimi obveznostmi države. Zagotavlja prenos odločitev za izvajanje ukrepov kriznega odzivanja. Po predhodni odločitvi vlade se za potrebe NCKU v krizi, izrednem in vojnem stanju lahko uporabijo tudi deli drugih komunikacijskih sistemov, s katerimi se zagotavlja nemoteno delo centra.

K 84. členu

Navedeni so nevojaške oblike obrambe v vojnem stanju, s katerimi se državljani seznanijo neobvezno, pristojnost državnih organov za usposabljanje in potreba po usmerjanju ter usklajevanju nevojaških oblik obrambe.

K 85. členu

Člen določa, da se za izvajanje nalog na področju civilno-vojaškega sodelovanja v mednarodnih operacijah in na misijah ter zunaj območja mednarodnih operacij in misij v poveljstvih, enotah in drugih organih mednarodnih organizacij lahko napotijo civilni funkcionalni strokovnjaki. Za čas delovanja v tujini so civilni funkcionalni strokovnjaki zaposleni na ministrstvu, delovno razmerje pri delodajalcu pa miruje. Postopek načrtovanja, usposabljanja, nabora in druge zadeve, povezane s civilnimi funkcionalnimi strokovnjaki, podrobneje uredi vlada.

K 86. členu

Navedene so tri temeljne dolžnosti državljanov pri obrambi države, in sicer vojaška dolžnost, materialna dolžnost in delovna dolžnost ter kako se izvajajo. Določen je tudi način, kako pri obrambi države sodelujejo državljani, ki jim je priznan ugovor vesti.

K 87. členu

V vojnem stanju imajo državljani pravico, da se samoorganizirajo in vključijo v obrambo države. Določen je način njihove podreditve vojaškemu poveljstvu in da za njih veljajo določbe, kot jih ta zakon določa za pravice in dolžnosti vojaških oseb.

K 88. členu

Vojaško dolžnost ureja poseben zakon. Ob ponovni uvedbi vseh sestavin vojaške dolžnosti ministrstvo izvaja priprave za ponovno uvedbo ocenjevanja zdravstvene sposobnosti za vojaško službo, nabora, napotitev na služenje vojaškega roka oziroma na opravljanje nadomestne civilne službe in za popolnjevanje Slovenske vojske s pripadniki rezervne sestave.

K 89. členu

Na podlagi odločitve državnega zbora se v izrednem in vojnem stanju izvršuje delovna dolžnost. V času izvajanja delovne dolžnosti delavci nimajo pravice do stavke. Izvajanje delovne dolžnosti v podzakonskih predpisih podrobneje uredi vlada.

K 90. členu

Na podlagi odločitve državnega zbora se izvršuje materialna dolžnost v vojnem in izrednem stanju, v miru pa se izvršuje le zaradi pregledov in vaj. S posebnim zakonom se določi vrsta sredstev, opreme in nepremičnin, za katere se lahko naloži materialna dolžnost za potrebe obrambe, varnosti, zaščite, reševanja in pomoči, vodenje evidenc, postopek razporejanja in prevzem sredstev, način določanja nadomestila za uporabo ter način ugotavljanja škode in izplačevanja odškodnin na sredstvih, za katere je naložena materialna dolžnost.

K 91. členu

Ministrstvo je pristojno za razporejanje državljanov na vojaško in delovno dolžnost ter je nosilec vodenja evidenc. Člen določa prednost razporejanja državljanov na vojaško dolžnost v primeru ponovne uvedbe vseh sestavin vojaške dolžnosti. Kriterije za razporejanje državljanov na obrambne dolžnosti se uredijo v posebnem predpisu.

K 92. členu

Člen določa dolžnost usposabljanja za vse, ki so razporejeni na vojaško ali delovno dolžnost.

K 93. členu

Člen določa, da se morajo državljani, ki so zavezani k vojaški, delovni ali materialni dolžnosti, zglasiti oziroma dostaviti materialno sredstvo na kraj in ob času, določenem s pozivom (dolžnost zglasitve), sicer ga lahko na podlagi naloga upravnega organa, ki je poziv izdal, privede policija.

K 94. členu

Na območju bojev lahko v vojnem stanju poveljnik bataljona ali njemu enake ali višje enote, praviloma v sporazumu s policijo, prepove prosto gibanje na območju, kjer potekajo boji. Omejitev sme trajati le toliko časa, kolikor je to nujno potrebno.

K 95. členu

V primeru poškodbe ali bolezni pri opravljanju delovne ali materialne dolžnosti državljanu pripadajo pravice kot pri poškodbi pri delu ali poklicni bolezni. S predpisi s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja oziroma zdravstvenega zavarovanja pa se urejajo poškodbe ali bolezni pri opravljanju vojaške dolžnosti. Za poškodbo se šteje tudi poškodba na poti od doma ali delovnega mesta do mesta zbirališča po običajni poti in obratno. Ob izgubi življenja pri opravljanju obrambnih dolžnosti pripadajo družinskim članom pokojnina, povračila stroškov prevoza in pogrebnih storitev v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Za odmero pravic se šteje povprečna mesečna bruto plača na zaposlenega delavca v Republiki Sloveniji v zadnjem mesecu pred nastankom poškodbe, če je to za državljana ugodnejše. Če državljan ni zavarovan, država drugače krije stroške zdravstvenega, invalidskega in pokojninskega zavarovanja ter pravice iz prejšnjih odstavkov tega člena.

K 96. členu

V skladu s predpisi o vojnih veteranih so določene pravice državljana ob telesni poškodbi ali bolezni, ki je nastala ali se poslabšala neposredno v miru pri opravljanju obrambnih dolžnosti brez svoje krivde in je njegov organizem okvarjen najmanj 20-odstotno zaradi bolezni oziroma grede te pravice družinskim članom, ki so upravičeni tudi do enkratne denarne pomoči v primeru izgube življenja ob opravljanju obrambnih dolžnosti. Omenjene pravice ni mogoče uveljavljati zaradi poškodbe, okvare, bolezni ali smrti, ki je nastala v času dovoljenega ali nedovoljenega odhoda, oziroma odsotnosti z opravljanja obrambne dolžnosti zaradi delovanja ali aktivnosti, ki ni povezano z obrambno dolžnostjo. Pri tem so pravice državljanov pri izvajanju obrambnih dolžnosti izenačene s pravicami državljanov pri izvajanju dolžnosti v Civilni zaščiti po četrtem odstavku 29. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – UPB-1 in 97/10). Predlagatelj meni, da ni utemeljenega razloga za trenutno razlikovanje pri pravici družinskih članov do enkratne denarne pomoči ob smrti pripadnika pri izvajanju obrambne dolžnosti (peti odstavek 18. člena veljavnega Zakona o obrambi – najmanj 12 zajamčenih plač) in ob smrti pri izvajanju dolžnosti v Civilni zaščiti (četrti odstavek 29. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, najmanj 12 povprečnih plač zaposlenega v državni upravi). Postopek za uveljavljanje pravic iz tega člena in višino enkratne denarne pomoči se uredi s podzakonskim predpisom vlade.

K 97. členu

Pravico do povračila ima državljan, ki je pri opravljanju obrambnih dolžnosti utrpel škodo. Do povračila dejanske škode sta upravičena tudi državljan in pravna oseba, ki sta škodo utrpela zaradi vojaških vaj. Odškodninsko je po predpisih, ki urejajo odškodninsko odgovornost javnih uslužbencev, odgovoren tudi državljan, ki je med izvajanjem obrambnih dolžnosti namenoma ali iz velike malomarnosti povzročil škodo.

K 98. členu

Člen določa zbiranje in varstvo osebnih podatkov. Določene so zbirke osebnih podatkov, ki jih vodi ministrstvo, namen teh zbirk ter način pridobivanja podatkov. V drugem odstavku je določeno, da lahko osebne podatke o državljanih odgovornih za obrambne priprave zbirajo, obdelujejo, uporabljajo in hranijo tudi druga ministrstva z namenom zagotovitve ažurnosti obrambnih priprav. V četrtem odstavku so določeni tudi roki hrambe podatkov za posamezne zbirke osebnih podatkov..

K 99. členu

Določeni so subjekti, katerim lahko Ministrstvo za obrambo posreduje osebne podatke. Ti so v skladu z zakonom odgovorni za varstvo osebnih podatkov, ki so jih prejeli.

K 100. členu

Člen opredeljuje področje biometrije, ki se nanaša na zaščito sil pri opravljanju nalog na območjih, kjer med izvrševanjem obveznosti, privzetih v mednarodnih organizacijah, oziroma pri opravljanju vojaške službe delujejo tudi uslužbenci ministrstva ali Slovenske vojske, na identifikacijo oseb ter zbiranje in izmenjavo biometričnih in drugih identifikacijskih podatkov tujih državljanov. Zbiranje biometričnih podatkov se izvaja zunaj države in se nanaša izključno na tuje državljane. Omenjeno področje je treba urediti v področnem zakonu, saj je izvajanje navedenih ukrepov za zaščito sil predvideno v mednarodnih operacijah in misijah, prav tako pa je Republika Slovenija v okviru Nata zavezana k sprejemu standarda s tega področja. Pri izmenjavi tovrstnih osebnih podatkov z drugimi državami je treba upoštevati določila zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov.

K 101. členu

Člen določa temeljne pristojnosti državnega zbora na področju obrambe. Državni zbor določa temeljne usmeritve za organizacijo in izvajanje obrambe, razglasi izredno in vojno stanje, odloči o ponovni uvedbi vojaške dolžnosti, odloči o uvedbi delovne in materialne dolžnosti, o splošni mobilizaciji in uporabi Slovenske vojske v izrednem stanju. Državni zbor kot temeljni razvojni dokument sprejema dolgoročni program razvoja obrambnih zmogljivosti. Državni zbor odloča o sodelovanju Slovenske vojske v mednarodnih operacijah in misijah v tistih primerih, ko po 103. členu tega zakona ni podana pristojnost vlade – torej, kadar napotitev v mednarodno operacijo ali misijo ne izvira iz sprejetih mednarodnih obveznosti Republike Slovenije, bodisi v okviru mednarodne organizacije oziroma z mednarodno pogodbo. V praksi bo najverjetneje le izjemoma prihajalo do takih situacij, saj napotitev Slovenske vojske v mednarodne operacije in na misije praviloma temelji na ustreznem mandatu OZN oziroma sklenjeni mednarodni pogodbi. Tudi skladno z doktrinarnimi dokumenti (Strategija sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah, Uradni list RS, št. 19/10) se mednarodne operacije in misije praviloma izvajajo z ustreznim mandatom ali v skladu z dvostranskimi dogovori oziroma na podlagi prošnje tretje države. Odločanje o napotitvi v novo mednarodno operacijo in misijo zajema tudi odločitve o predčasnem prenehanju ali bistveni spremembi namena ali obsega take mednarodne operacije in misije – razen če državni zbor v okviru prvotne odločitve o sodelovanju v mednarodni operaciji in misiji za to izrecno ne pooblasti vlade.

Državni zbor prek Komisije za nadzor obveščevalnih služb določa strateške smeri delovanja Obveščevalno varnostne službe.

K 102. členu

Opređeljene so pristojnosti predsednika republike na obrambnem področju, ki se nanašajo predvsem na pristojnosti sprejemanja odločitev, če se državni zbor ne more sestati.

K 103. členu

Člen določa pristojnosti vlade na obrambnem področju. V skladu z delitvijo oblasti na zakonodajno in izvršno vejo je vlada pristojna, da usklajuje organizacijo, priprave in vodi izvajanje obrambe, posledično vlada vodi uresničevanje ukrepov kriznega odzivanja, zagotavlja delovanje nevojaškega dela obrambnega sistema, ki je usklajeno z vojaško obrambo, ter skrbi za izvajanje nujnih ukrepov po razglasitvi izrednega ali vojnega stanja.

Vlada odloča o sodelovanju Slovenske vojske pri izvrševanju obveznosti, prevzetih v mednarodnih operacijah in na misijah, pri čemer je opredeljen tako imenovani dvostopenjski sistem odločanja. Vlada bo namero o sodelovanju najprej poslala v seznanitev državnemu zboru in po obravnavi namere v pristojnem odboru državnega zbora sprejela dokončno odločitev. Tako bo odgovornost za sodelovanje v posamezni mednarodni operaciji in na misiji še vedno v pristojnosti vlade, ki pa bo iskala širšo politično podporo, pa tudi v državnem zboru. Taka rešitev ne bo veljala pri usposabljanju zunaj države, popolnjenju vojaških dolžnosti v skupnih ali zavezniških poveljstvih ali enotah oziroma pri izvrševanju mednarodnih obveznosti v skladu s 5. členom Severnoatlantske pogodbe (Uradni list RS – MP, št. 5/04).

Četrty odstavek 103. člena določa pristojnost Vlade za sprejem odločitev o uporabi pravice do individualne ali kolektivne obrambe v skladu z mednarodnim pravom. Takšna pristojnost vlade pa je podana le, če ta odločitev ni del odločanja o razglasitvi vojnega ali izrednega stanja, ki je skladno z ustavnimi izhodišči in 101. členom predloga tega zakona v pristojnosti državnega zbora.

S tem se na zakonski ravni jasno razmejuje pristojnosti med vlado in državnim zborom v zvezi s pravico do individualne in kolektivne obrambe skladno z ustavnimi izhodišči. Predlagana rešitev sledi tudi izhodiščem Severnoatlantske pogodbe o pristojnosti držav članic pri izvajanju njenih določb, pri čemer je raven odločanja prepuščena notranjepravnim ureditvam držav članic. Določitev pristojnosti vlade za odločanje v tem primeru pa omogoča tudi operativno izvajanje obveznosti, sprejetih v okviru zavezništva, glede sodelovanja pri izvajanju kolektivne obrambe.

Na podlagi petega odstavka 103. člena vlada odloča o sodelovanju Slovenske vojske pri izvrševanju priprav in nalog kolektivne obrambe v skladu z načrti države ali državami, s katerimi je v zavezništvu, na podlagi mednarodnih pogodb. Vlada odloča tudi o uporabi Slovenske vojske za izvajanje kolektivne obrambe v okviru zavezništva, na primer na podlagi 5. člena Severnoatlantske pogodbe. Pri tem je vlada pristojna odločati le o uporabi stalne sestave Slovenske vojske, povečani za pogodbeno rezervo, ne pa tudi o uporabi pripadnikov rezervne sestave, razporejenih v vojno sestavo Slovenske vojske za vojaško obrambo.

Vlada sprejema srednjeročni obrambni program in letne načrte vaj v obrambnem sistemu ter usposabljanja Slovenske vojske zunaj države ter tujih vojaških enot v Republiki Sloveniji.

K 104. členu

Člen določa, da mora minister omogočiti stalen parlamentarni nadzor nad delom Obveščevalno varnostne službe in vojaške policije. Minister mora pristojnemu delovnemu telesu državnega zbora do januarja za preteklo leto poslati redno letno poročilo o delu Obveščevalno varnostne službe in vojaške policije ter o uporabi posebnih oblik pridobivanja podatkov ter posebnih preiskovalnih ukrepov.

K 105. členu

Člen ureja pogoje za sklenitev pogodbe o zaposlitvi. Temeljno izhodišče je, da za javne uslužbence na obrambnem področju veljajo predpisi, ki veljajo za javne uslužbence v državnih organih oziroma v javnem sektorju, pri čemer morata zakon o obrambi in zakon o službi v Slovenski vojski urediti tista vprašanja, ki izhajajo iz posebnih zahtev dela na obrambnem področju in še posebej vojaške službe ter značilnosti vojaške organizacije.

Določeni so pogoji za sklenitev pogodbe o zaposlitvi na obrambnem področju, ki vključuje tudi pripadnike Slovenske vojske. Na podlagi drugega odstavka lahko poklicno opravlja delo na obrambnem področju oseba, ki ima slovensko državljanstvo. Kot vstopni pogoj za delo na obrambnem področju je določeno državljanstvo Republike Slovenije, odpravljena pa je prepoved dvojnega državljanstva, s čemer se približujemo ureditvi v drugih državah EU.

Zaradi načela varstva mladoletnih vojaške službe, niti drugega dela v vojski (druga alineja tretjega odstavka v povezavi s četrtem odstavkom tega člena), ne sme opravljati oseba, ki je mlajša od 18 let. Mladoletniki so posebej varovani z izbirnim protokolom s konvencijo o otrokovih pravicah glede udeležbe otrok v oboroženih spopadih.

Spremenjen je pogoj glede obsodbe za kaznivo dejanje. Šesta alineja tretjega odstavka tega člena določa kot pogoj za opravljanje vojaške službe, da oseba ni bila pravnomočno obsojena na nepogojno kazen zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti v trajanju več kot šest mesecev.

Podrobneje so določeni tudi postopek ter posledice odklonitve zdravniškega pregleda oziroma njegovega nedokončanja po pozivu.

K 106. členu

Določena so delovna mesta, za katera se lahko na obrambnem področju pogodba o zaposlitvi na obrambnem področju sklene brez javne objave. To so delovna mesta javnih uslužbencev, ki na ministrstvu opravljajo delo na področju obrambnih priprav, kriptozasčite in protielektronske zaščite, kibernetске varnosti, tehnične zaščite, obveščevalnih, protiobveščevalnih in varnostnih nalog. Brez javne objave se lahko pogodba o zaposlitvi sklene tudi za pripadnike Slovenske vojske ter inšpektorje za obrambo.

Delovna mesta se konkretno določijo s sistemizacijo in formacijo.

K 107. členu

V tem členu zakon ureja omejitve javnih uslužbencev na obrambnem področju pri opravljanju drugih del, in sicer poleg dela, ki ga opravljajo na obrambnem področju. Predlagana ureditev je podobna ureditvi, določeni za policiste v Zakonu o organiziranosti in delu v policiji.

Ker zakon ne vsebuje več določbe drugega odstavka 91. člena veljavnega zakona, se bo ureditev tudi za javne uslužbence na obrambnem področju približala ureditvi, ki velja na podlagi 100. člena Zakona o javnih uslužbencih za preostale zaposlene v javnem sektorju. Javni uslužbenec na obrambnem področju za opravljanje dela ne bo več potreboval posebnega soglasja ministra. Bo pa disciplinsko odgovoren, če bo opravljal delo v nasprotju z določbo tega člena.

K 108. členu

Glede na značilnosti in posebne zahteve vojaške službe oziroma dela na obrambnem področju so v tem členu urejeni posebni delovni pogoji, to je delo v delovnem času, ki je za delavce manj ugoden, ter delo v manj ugodnih delovnih pogojih ali z dodatnimi obremenitvami. Primeri so taksativno naštet. Podrobneje so posebni delovni pogoji za pripadnike Slovenske vojske opredeljeni v Zakonu o službi v Slovenski vojski.

K 109. členu

Za opravljanje dela v posebnih delovnih pogojih se za določene kategorije javnih uslužbencev na ministrstvu, in sicer na področju obrambnih priprav, komunikacijskega in informacijskega sistema, kibernetске varnosti, tehnične zaščite, obveščevalnih, protiobveščevalnih in varnostnih nalog ter za inšpektorje za obrambo, uporabljajo določbe zakona, ki ureja službo v Slovenski vojski.

Prav tako se za javne uslužbence na obrambnem področju, ki so napoteni na opravljanje nalog v mednarodne operacije in misije, večnacionalne pobude ali organe mednarodnih operacij, glede delovnega časa in posebnih delovnih pogojev smiselno uporabijo določbe predpisov, ki urejajo pravice, obveznosti in odgovornosti pripadnikov Slovenske vojske med opravljanjem dolžnosti v tujini, saj v nasprotnem primeru ni mogoče zagotoviti usklajenega delovanja v mirovni operaciji in na misiji.

K 110. členu

V tem členu ostaja ureditev temeljnih pravic delovnopravne narave, ki so skupne za vse javne uslužbence v obrambnem sistemu, zato zakon ureja z vidika zahtev vojaške službe tudi kriterije za odmero letnega dopusta ter njegovo izrabo.

K 111. členu

Z vidika zahtev vojaške službe zakon ureja tudi izrabo dopusta. V tretjem odstavku 108. člena tega zakona je določen eden izmed posebnih delovnih pogojev, in sicer izraba ali prekinitev dopusta v skladu s službenimi potrebami. V tem členu pa je opredeljena njegova konkretizacija, ki vključuje pravočasno obvestilo delodajalca o nameravani izrabi enega dne letnega dopusta na dan, ki ga delavec sam določi, določitev izrabe dopusta v določenem časovnem obdobju, prekinitev izrabe dopusta ob povrnitvi škode ter odreditev kolektivnega dopusta. V tretjem odstavku tega člena so določena časovna obdobja, v katerih je treba najpozneje izrabiti letni dopust.

K 112. členu

Vojaške osebe med opravljanjem vojaške službe nimajo pravice do stavke, drugi javni uslužbenci na obrambnem področju pa lahko pravico do stavke uresničujejo pod pogoji, ki jih določa zakon. Ne glede na navedeno pa morajo ti javni uslužbenci tudi med stavko

zagotavljati nemoteno ali neprekinjeno opravljanje nalog, ki jih zakon taksativno našteva v tretjem odstavku tega člena. Tako vojaške osebe kot tudi drugi javni uslužbenci, ki opravljajo upravne in strokovne zadeve na obrambnem področju, pa nimajo pravice do stavke, če se izvajajo ukrepi kriznega odzivanja, če grozi povečana nevarnost napada na državo ali ob neposredni vojni nevarnosti oziroma če je razglašeno izredno ali vojno stanje, in sicer toliko časa, dokler tako stanje ni odpravljeno. Prepoved stavke velja tudi za druge razmere, če sta ogroženi varnost in obramba države, in take razmere ugotovi vlada.

Za ovrednotenje prepovedi, ki izhajajo iz pravice do stavke, pripada vojaškim osebam dodatek k plači, in sicer 60 evrov bruto na mesec, saj ob prehodu na nov plačni sistem ta prepoved ni bila ustrezno upoštevana. Ob tem je treba poudariti, da velja v javnem sektorju le za vojaške osebe popolna prepoved stavke. Predlog temelji na usmeritvah Ustavnega sodišča (U-I-289/13), ki je odločilo, da je legitimno, da za vojaške osebe velja popolna prepoved stavke. Pri tem je sodišče poudarilo, da vojaške osebe, ki opravljajo vojaško službo, z vidika pravice do stavke niso v primerljivem položaju z drugimi javnimi uslužbenci že glede na posebne značilnosti uresničevanja obrambne dolžnosti iz 123. člena Ustave RS.

K 113 členu

Pri opravljanju dela v taksativno naštetih prostorih, v katerih se ne skladiščita vojaško orožje in oprema, se uporabljajo splošni predpisi o varstvu pred požarom ter o varnosti in zdravju delavcev pri delu. Zaradi posebnih varnostnih zahtev, ki izhajajo iz skladiščenja vojaškega orožja in opreme, pa minister, pristojen za obrambo, predpiše ukrepe in postopke za zagotavljanje predmetnega varstva na področju obrambe, pri katerem se ne uporabljajo splošni predpisi. Za te predpise se zahteva tudi soglasje ministra, pristojnega za delo.

K 114. členu

Zakon določa tudi nujne postopkovne rešitve za uresničevanje in uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja.

Ta člen ureja pristojnosti za odločanje o pravicah, obveznostih in odgovornostih iz delovnega razmerja ter postopek uveljavljanja pravic iz delovnega razmerja javnih uslužbencev na obrambnem področju. Člen zelo malo spreminja ureditev iz 100. a člena veljavnega zakona. V prvem odstavku je tako določeno, da o pravicah, obveznostih in odgovornostih iz delovnega razmerja javnih uslužbencev na obrambnem področju na prvi stopnji odloča minister, ki lahko pooblasti tudi drugo osebo oziroma načelnika generalštaba ali druge poveljnike za odločanje o pravicah, obveznostih in odgovornostih pripadnikov stalne sestave vojske.

Člen ne določa več, da mora minister ali pooblaščen oseba pred odločitvijo o zahtevi za uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja ali o ugovoru zahtevati mnenje reprezentativnega sindikata. Po sedaj veljavnem zakonu mnenje reprezentativnega sindikata ni obvezujoče za odločitev. Razlog je v tem, da mnenje reprezentativnih sindikatov v ničemer ne olajša odločanja o zahtevi ali ugovoru. Poleg tega je treba poudariti, da sta dva reprezentativna sindikata izrazila stališče, naj se jim zahteve in ugovori ne pošiljajo v presojo. Mnenja drugih dveh sindikatov (če so sploh podana) pa so vedno pomanjkljiva, izraženo je le, da je zahteva ali ugovor utemeljen, brez kakršne koli vsebinske obrazložitve. Obenem je treba poudariti, da tudi Zakon o javnih uslužbencih ne določa, naj bi vsako pritožbo zoper

odločitev o pravicah ali obveznostih iz delovnega razmerja javnega uslužbenca presojali reprezentativni sindikati dejavnosti ali poklica.

Preostale določbe so po vsebini nespremenjene.

K 115. členu

Konvencija št. 87 o sindikalnih svoboščinah in varstvu sindikalnih pravic v določbi 9. člena predvideva možnost, da se lahko obseg sindikalnih jamstev za pripadnike oboroženih sil v nacionalni zakonodaji uredi drugače. V tem členu so opredeljeni sindikalno združevanje in delovanje ter okvir socialnega dialoga. Določena so merila za pridobitev reprezentativnosti sindikata ter vsebine, o katerih sindikat ne more dajati mnenj, in sicer o formacijah in organizaciji Slovenske vojske, njeni opremljenosti, delovanju, pripravljenosti in uporabi ter o aktih vodenja in poveljevanja.

Tako kot je to urejeno za sindikate v policiji, so urejene pravice in dolžnosti javnih uslužbencev na obrambnem področju med opravljanjem profesionalne funkcije v reprezentativnem sindikatu.

K 116. členu

Člen določa, da upravne in strokovne zadeve na področju obrambe opravlja ministrstvo, ki na posameznih območjih države lahko v ta namen organizira uprave za obrambo kot teritorialne organizacijske enote ministrstva. Delovanje obrambnega sistema, pridobivanje kadra za vse kategorije Slovenske vojske (stalna sestava, pogodbeni rezerva, prostovoljno služenje vojaškega roka), vodenje upravnih postopkov, povezanih z izvajanjem obrambnih dolžnosti (vojaška, delovna in materialna dolžnost), zagotavljanje podpore države gostiteljice, strokovna pomoč samoupravnim lokalnim skupnostim, predvsem pa zagotavljanje kadra pri povečanju sil ob uveljavitvi koncepta vojaške strateške rezerve zahtevajo ustrezno teritorialno organiziranost ministrstva, ki jo določi minister.

V upravnih zadevah na drugi stopnji odloča minister.

Minister predpiše tudi obliko in vsebino službenih izkaznic, ki jih določa zakon.

K 117. členu

Ministrstvo za izvajanje upravnih in strokovnih nalog na področju obrambe organizira enoten in avtonomen komunikacijski in informacijski sistem, ki vključuje tudi potrebe Slovenske vojske. Posebej je izpostavljeno, da je znotraj tega vojska pristojna, da organizira komunikacijski in informacijski sistem za podporo poveljevanju in kontroli. Člen tudi določa, da ministrstvo skrbi za varovanje tajnih podatkov v teh sistemih, za kriptografsko zaščito podatkov, razdeljevanje kriptografskega materiala in zaščito pred elektromagnetnim sevanjem naprav, ki se uporabljajo v teh sistemih. Ta odgovornost se razširi tudi na povezovanje in prenos podatkov do sistemov, ki jih uporabljajo članice Nata oziroma njegovi organi. Ministrstvo za obrambo upravlja in usklajuje uporabo radiofrekvenčnih pasov za varnost, obrambo države ter varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Na teh področjih ima ministrstvo status pooblaščenega nacionalnega organa. Zagotavlja tudi kibernetiko varnost v komunikacijskih in informacijskih sistemih na področju obrambe .

K 118. členu

Člen ureja podporo državnim organom in sodelovanje s civilnim okoljem. Ureja tudi sodelovanje z drugimi državnimi organi in samoupravnimi lokalnimi skupnostmi, na območju katerih so razmeščene vojaške enote oziroma obrambne zmogljivosti ali se izvajajo vojaške dejavnosti, z Zvezo slovenskih častnikov, veteranskimi in podobnimi organizacijami, športnimi organizacijami in njihovimi zvezami ter drugimi nevladnimi organizacijami, ki delujejo v javnem interesu. Sodelovanje in podpora delovanju ter pomoč se uresničujejo z vojaškimi in drugimi obrambnimi zmogljivostmi. Merila in postopke za podporo državnim organom ter sodelovanje s civilnim okoljem določi vlada. Za izvrševanje 103. člena veljavnega zakona (in nekaterih določb Zakona o službi v Slovenski vojski) je vlada sprejela Uredbo o uporabi obrambnih zmogljivosti pri podpori državnih organov, sodelovanju s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi in nevladnimi organizacijami (Uradni list RS, št. 30/11). Nekateri rešitve iz uredbe so povzete v tem členu, saj zahtevajo, upoštevajoč zakonodajo, ki ureja razpolaganje s stvarnim premoženjem države, izhodiščno ureditev v zakonu.

Sodelovanje vojske s civilnim okoljem je predvsem skupek institucionaliziranih, načrtno vodenih in med seboj usklajenih odnosov, ki se nanašajo predvsem na civilno-vojaško sodelovanje na območju delovanja vojske v miru. To obsega sodelovanje, podporo in pomoč vojske pri delovanju državnih organov in lokalnih skupnosti ter organizacij, ki delujejo v javnem interesu na področjih obrambe in zaščite, domoljubja, športa in drugih. Temeljni cilj tega sodelovanja je uveljaviti oziroma ohraniti takšen odnos med vojsko in civilnim okoljem ter civilno-vojaška razmerja, ki po eni strani čim bolj podpirajo uresničevanje poslanstva vojaških sil in po drugi želje civilnega okolja, ter oblikovanje takšnih civilno-vojaških odnosov, ki utrjujejo nacionalno varnost Republika Slovenija, domoljubje in ohranjanje zgodovinskega izročila osamosvojitvene vojne, humanitarnost in ekološko ozaveščenost, promocijo Slovenske vojske in vojaškega poklica ter sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, v katerih so objekti posebnega pomena za obrambo ali nastanjene enote ali se opravljajo intenzivne vojaške vaje ali druge obrambne aktivnosti. Pregledno, primerno načrtovano, usmerjeno in vodeno civilno-vojaško sodelovanje lahko zagotavlja primerno okolje, v katerem se vojaška organizacija pripravlja za opravljanje svojih nalog in uresničevanje poslanstva, po drugi strani pa to sodelovanje omogoča, da vojska po svojih zmožnostih zunaj tega, kar narekuje njeno poslanstvo, civilnemu okolju tudi marsikaj daje oziroma vrača in pomaga pri aktivnostih, ki so v interesu vseh. Uvedba načrtovanega, usmerjenega in ustrezno vodenega sodelovanja SV s civilnim okoljem temelji na slovenskih in mednarodnih doktrinarnih izhodiščih ter standardih sodelovanja s civilnim okoljem.

K 119. členu

Določbe o proizvodnji obrambnih proizvodov in prometu z njimi, so usklajene z Direktivo 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. 5. 2009, o poenostavitvi pogojev za prenos obrambnih proizvodov znotraj skupnosti (UL L št. 146 z dne 10. 6. 2009, stran 1), upoštevane pa so tudi dosedanje izkušnje na tem področju.

Ta usklajenost se nanaša na novo terminologijo – namesto besedne zveze vojaško orožje in oprema se predlaga zveza obrambni proizvodi.

Skladno z direktivo je na novo opredeljen promet z obrambnimi proizvodi, ki obsega tudi njihovo proizvodnjo. Nadzor države na tem področju se bo še naprej izražal z izdajanjem soglasij Ministrstva za obrambo, vendar z nekaterimi izjemami.

K 120. členu

S tem členom se na podlagi dosedanjih izkušenj uvajajo tudi začasni uvoz in izvoz ter posredništvo pri prodaji obrambnih proizvodov. Skladno z direktivo pa se uvaja tudi prenos obrambnih proizvodov, saj se znotraj EU izdaja predhodno dovoljenje za prenos le v državi članici, iz katere se prenos izvaja skladno z direktivo, dovoljenje za prejem ali tranzit obrambnih proizvodov pa sicer znotraj EU ni potrebno.

K 121. členu

Namen člena je zakonsko urediti področja obrambne standardizacije, nacionalne obrambne kodifikacije in vladnega zagotavljanja kakovosti, s katerimi se zagotavljata povezljivost in harmonizacija obrambnega sistema Republike Slovenije s strukturami Nata in EU. Predlagana vsebina določa tudi, da je v Republiki Sloveniji, skladno z Natovimi predpisi, za izvajanje nalog obrambne standardizacije, nacionalnega kodifikacijskega biroja in vladnega zagotavljanja kakovosti pristojno Ministrstvo za obrambo.

Vladno zagotavljanje kakovosti pomeni, da se v članici Nata vzpostavi sistem, ki zagotavlja medsebojno zaupanje članic in partnerskih držav v kakovost izdelka (blago ali storitev) v celotnem življenjskem ciklu. Natovi predpisi in standardi s tega področja (Alliance Quality Assurance Publications – AQAP) obsegajo naloge ovrednotenja zmogljivosti morebitnih dobaviteljev, pregled sistema vodenja kakovosti proizvajalcev in nadzor skladnosti izdelkov s pogodbenimi zahtevami. Naloge vladnega zagotavljanja kakovosti opravlja nacionalni vladni organ za zagotavljanje kakovosti, ki je ustanovljen na Ministrstvu za obrambo, ali zunanji pooblaščen predstavnik vladnega organa za zagotavljanje kakovosti. Ta organ je tudi pristojen za izdajanje certifikatov kakovosti izdelkov in certifikatov skladnosti sistemov vodenja kakovosti proizvajalcev, skladno z Natovimi predpisi za zagotavljanje kakovosti.

K 122. členu

S tem členom je Ministrstvo za obrambo določeno za upravljavca vojaških nepremičnin ter drugih nepremičnin, namenjenih obrambnim potrebam.

K 123. členu

V členu je opredeljena inšpekcija na obrambnem področju, ki jo opravlja Inšpektorat RS za obrambo kot organ v sestavi ministrstva. Glavnega inšpektorja za obrambo imenuje vlada na predlog ministra, in sicer brez interne ali javne objave.

Inšpektorji za obrambo nadzirajo izvrševanje zakonov in drugih predpisov, internih splošnih pravnih aktov ter aktov vodenja in poveljevanja na obrambnem področju ter preverjajo splošno stanje obrambnih priprav, stanje, delo in pripravljenost nosilcev nevojaškega dela obrambe in enot Slovenske vojske, izvajanje vojaškega izobraževanja in usposabljanja ter opravljanje drugih upravnih in strokovnih zadev na področju obrambe.

Glavni inšpektor za obrambo lahko za uresničitev namena inšpekcijskega nadzora odredi praktični preizkus ali vajo. Če preizkus ali vaja obsega tudi preverjanje mobilizacije, mora inšpektor predhodno pridobiti soglasje ministra.

K 124. členu

Glede na posebnost inšpekcije na obrambnem področju člen določa posebna pooblastila inšpektorjev na tem področju.

K 125. člen

S členom so določene globe za prekrške, in sicer za pravno osebo, samostojnega podjetnika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

K 126. členu

S členom so določene globe za prekrške posameznika.

K 127. členu

Člen določa, da se z uveljavitvijo zakona člen brigadirja prevede v čin brigadnega generala.

K 128. členu

V členu se določa prehodno obdobje za prilagoditev novemu sistemu poviševanja pripadnikov Slovenske vojske v čine, in sicer za tiste pripadnike, ki na dan uveljavitve zakona ne bodo izpolnjevali predpisanih pogojev, so pa po trenutno veljavnem sistemu razporejeni na višje formacijske dolžnosti od osebnega čina oziroma razreda.

K 129. členu

S 14. 1. 1995 je začel veljati Zakon o obrambi (Uradni list RS, št. 82/94), ki je določil, da se pogodba o zaposlitvi za vojaka sklene za pet let in se lahko podaljšuje za enako časovno obdobje, vendar ne dalj kot do 45. leta starosti. Ureditev je ostala nespremenjena. V Slovenski vojski so še vedno zaposleni nekateri vojaki, ki so bili v delovnem razmerju pred uveljavitvijo navedenega zakona. Ta člen jasno ureja status teh vojakov. Tudi po 45. letu starosti lahko delajo na formacijski dolžnosti vojakov, če izpolnjujejo pogoje o telesni in duševni sposobnosti ter druge pogoje za opravljanje vojaške službe. Če pogojev ne izpolnjujejo več, se razporedijo na druge formacijske dolžnosti v Slovenski vojski oziroma na delovna mesta na ministrstvu, ki ustrezajo njihovi strokovni izobrazbi in usposobljenosti. Člen je namenjen zagotovitvi socialne varnosti za to kategorijo pripadnikov Slovenske vojske.

Hkrati so tudi nekateri javni uslužbenci na obrambnem področju razporejeni na formacijske dolžnosti oziroma delovna mesta, za katera nimajo ustrezne izobrazbe. Po dosedanjih predpisih jim je bila ta priznana oziroma je bil zanje določen spregled zahtevane izobrazbe ob hkratni omejitvi njihovega napredovanja v kariernem sistemu. S predlagano rešitvijo se zanje zagotavljajo pridobljene pravice tudi v prihodnje.

K 130. členu

Glede na to, da se disciplinska odgovornost celovito ureja v zakonu, ki ureja službo v Slovenski vojski, je v tem členu določeno, da se postopki odločanja o disciplinski odgovornosti vojaških oseb, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, nadaljujejo po veljavnem zakonu.

K 131. členu

Člen opredeljuje možnost, da reprezentativni sindikati na ministrstvu, ki ne bodo izpolnjevali pogojev za reprezentativnost po novem zakonu, nadaljujejo svoje delo, dokler izpolnjujejo pogoje po splošnih predpisih.

K 132. členu

S členom se dopolnjuje prvi odstavek 62.e člen Zakona o vojaški dolžnosti, ki določa, da odločitev o ponovni uvedbi vseh sestavin vojaške dolžnosti sprejme državni zbor na predlog vlade ob povečani nevarnosti napada na državo oziroma neposredni vojni nevarnosti ali ob razglasitvi vojnega ali izrednega stanja. S predlagano dopolnitvijo se poleg dosedanjih možnosti, omogoča njena ponovna uvedba tudi v miru, pri čemer se ponovna uvedba vojaške dolžnosti nanaša na otežene oziroma spremenjene razmere. V tem smislu je uporabljen pojem iz veljavne Resolucije o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025, ki govori o izrednem poslabšanju varnostnega okolja. Pojem je dovolj širok in lahko zajema tako razmere doma kot tudi zunaj države, vsebinsko pa je, vsaj nekoliko, odmaknjen od pojma »varnostnih razmer«, kar spada bolj na področje sistema notranje varnosti. Dodatno omejitev pomeni namen te odločitve, to je popolnitev strukture Slovenske vojske do obsega, ki ga določa dolgoročni program, ki ga potrjujejo državni zbor in podrejeni dokumenti. Gre torej za neposredno (zakonsko) implementacijo določbe sedmega odstavka točke 3.2 Resolucije o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025.

K 133. členu

Člen določa roke za uskladitev priprav in organizacije obrambe z zakonom ter roke za izdajo podzakonskih predpisov, predvidenih z zakonom.

Rok za uskladitev priprav in organizacije obrambe z zakonom je eno leto. Prav tako je rok za izdajo vladnih predpisov (uredb) eno leto. Krajši pa so roki za izdajo predpisov in aktov, ki jih izdaja minister (šest mesecev) ter generalni direktor Obveščevalno varnostne službe (tri mesece).

K 134. členu

Člen določa, da z dnem uveljavitve zakona prenehajo veljati Zakon o obrambi ter podzakonski predpisi, izdani na njegovi podlagi. Razveljavljeni podzakonski predpisi se v delu, ki ni v nasprotju s tem zakonom, in zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski, uporabljajo do sprejetja novih predpisov.

K 135. členu

Določen je dan uveljavitve zakona, in sicer 1. januar 2018.